

ÅRSRAPPORT 2015

INDHOLD

Forord	5
Virksomhedspræsentation	7
- Vand	8
- Spildevand	10
- Fjernvarme	12
- Bygas	14
- Fjernkøling	16
- Vind	18
- Energiproduktion	20
Koncernstruktur	22
Bestyrelse og direktion	24
Ledelsesberetning	26
Hoved- og nøgletal	26
Årets resultat	26
Resultater og nye ambitioner	28
Samfundsansvar	38
Risici	50
Påtegninger	56
Årsregnskab	58

Forsiden

HOFOR blev skabt som en fusion af otte kommuner i erkendelsen af, at klimaforandringerne fører mere regnvand med sig, og vandet respekterer ikke kommunegrænser. Derfor giver det mening at løse følgerne af klimapåvirkningerne i fællesskab, og det er HOFOR i gang med blandt andet i Vallensbæk Kommune, hvor forsidebilledet er taget. Her kan grønne områder optage vand, når det regner kraftigt, og ved hjælp af broer er det stadig muligt at bevæge sig rundt i området.

Udgivet april 2016

HOFOR A/S
Ørestads Boulevard 35
2300 København S
CVR-nr. 10073022
Telefon: 33 95 33 95
Mail: hofer@hofer.dk

Grafik og design: Reklamebureauet Realize
Foto: Carsten Andersen, Martin Dyrlov, Henrik Ohsten, Helle Greisen m.fl.
Tryk: HOFOR A/S
Denne rapport kan hentes på www.hofer.dk eller ved henvendelse til HOFOR A/S.
Årsrapporten for HOFOR Forsyning Holding P/S kan endvidere fås hos Erhvervsstyrelsen.

På Østerbro skal en regnvandstunnel være med til at sikre Ydre Østerbro mod oversvømmelser. Tunnelboremaskinen Estrid blev sænket ned i jorden i starten af 2016.

MISSION

HOFOR leverer vand-
og energiløsninger
til vores kunder
– **grønt, sikkert, billigt**

**”Fordi vi også skal bo
i byerne om 100 år”**

VISION

HOFOR skaber
bæredygtige byer

FORORD

Årsskiftet 2015/2016 markerede afslutningen på vores fem-årige strategiperiode, og samtidig begyndte vi en ny strategiperiode. Det får os til at vende blikket bagud mod de resultater, vi sammen har skabt på bare fem år. Nogle af de helt store er fusionen mellem vores otte ejerkommuners vand- og spildevandsselskaber, købet af Amagerværket og dannelsen af to nye forretningsområder: Vind og Fjernkøling. Det er resultater, som i afgørende grad bidrager til vores mål om at reducere CO₂-udledningen og realisere klimasikringen af vores byområder.

Vi har skabt et fundament for en effektiv og bæredygtig klimasikring af hele hovedstadsområdet. I samarbejde med vores otte ejerkommuner har vi lagt planer, der giver et overblik over, hvilke klimapåvirkninger vi skal håndtere fremover. I København blev over 300 projekter politisk godkendt i slutningen af 2015, og langs St. Vejle Å blev en række projekter sat i gang i et samarbejde mellem seks kommuner og deres forsyningsselskaber. Et endnu større samarbejdsprojekt er Harrestrup Å, som nåede en vigtig milepæl i 2015, da en aftale blev indgået mellem de ti kommuner og fem forsyningsselskaber om, hvordan betalingen for klimasikringen skal fordeles mellem de kommuner, der afleder vand til å-systemet.

For at nå Københavns Kommunes ambition om at være verdens første CO₂-neutrale hovedstad, har HOFOR fokus på at mindske udledningen af CO₂ i forsyningen. Et af de største projekter er at anlægge en biomassefyret

kraftvarmeblok på Amagerværket, og i 2015 blev udseendet af den nye kraftvarmeblok offentliggjort efter en arkitektkonkurrence. Konverteringen fra et dampbaseret til et mere klimavenligt vandbaseret fjernvarmesystem nåede over halvdelen af kunderne i det centrale København i løbet af året, og bygassen blev grønnere, da andelen af biogas i bygasnettet steg. Fjernkøling er en næsten CO₂-neutral køling til virksomheder, og selskabet havde igen i 2015 vækst og scorede hat-trick som Gazelle-virksomhed. Udover disse tiltag, har der i løbet af året også været fokus på udbygning af vores vedvarende energikilder og alternative varmeteknologier, der udover vindmøller bl.a. omfatter geotermi, store varmepumper og solceller på vores vandværker.

"Med dette solide grundlag og modet til at skabe forandringer bevæger HOFOR sig ind i et nyt år og en ny strategiperiode"

Andre vigtige resultater fra året, som er med til at bringe os tættere på vores vision om at skabe bæredygtige byer, er opstarten på projektet med at lave blødere vand, der er en gevinst for både samfundsøkonomi, miljø og den enkelte borger. Første skridt er taget, da

renovering og ombygning af Brøndbyvester Vandværk startede i 2015. Det samme gælder projekteringen af en ny pumpestation – Danmarks største – og åbningen af Vandværket ved Marbjerg, der er så innovativt, at flere ministre og delegationer fra udlandet lagde vejen forbi i 2015.

Alle de mange resultater og initiativer kunne vi ikke magte, hvis ikke der var styr på kerneforretningen. Vi har igen i 2015 haft en sikker drift med styr på både forsyning, service og økonomi. Og så er vi i rekordfart blevet kendt blandt vores godt en million kunder. Vores HOFOR-navn er kendt blandt kunderne takket være god kundepleje og omtale. Det viser den kendskabs- og imageundersøgelse, vi gennemførte i foråret 2015.

Med dette solide grundlag og modet til at skabe forandringer bevæger HOFOR sig ind i et nyt år og en ny strategiperiode. Vi skal fortsat skabe bæredygtige byer ved at levere vand- og energiløsninger grønt, sikkert og billigt. Men vi skal også hele tiden forbedre os og holde fokus på at integrere os på tværs af teknologier i virksomheden for at levere samfundsøkonomisk gavnlig og fremsynet forsyning baseret på fælles forsyningsløsninger.

Med denne årsrapport vil vi gerne give dig et indblik i, hvad HOFOR har arbejdet med i løbet af 2015. Samtidig vil vi fortælle om, hvilke projekter og initiativer der kommer til at præge det år, vi allerede er godt i gang med.

Leo Larsen
Formand

Lars Therkildsen
Adm. direktør

VIRKSOMHEDSPRÆSENTATION

HOFOR, Hovedstadsområdets Forsyningsselskab, er en virksomhed ejet af otte kommuner. I alle otte kommuner leverer HOFOR vand og sørger for spildevand. Desuden forsyner HOFOR Københavns Kommune med fjernvarme, bygas, fjernkøling og investerer i vindenergi.

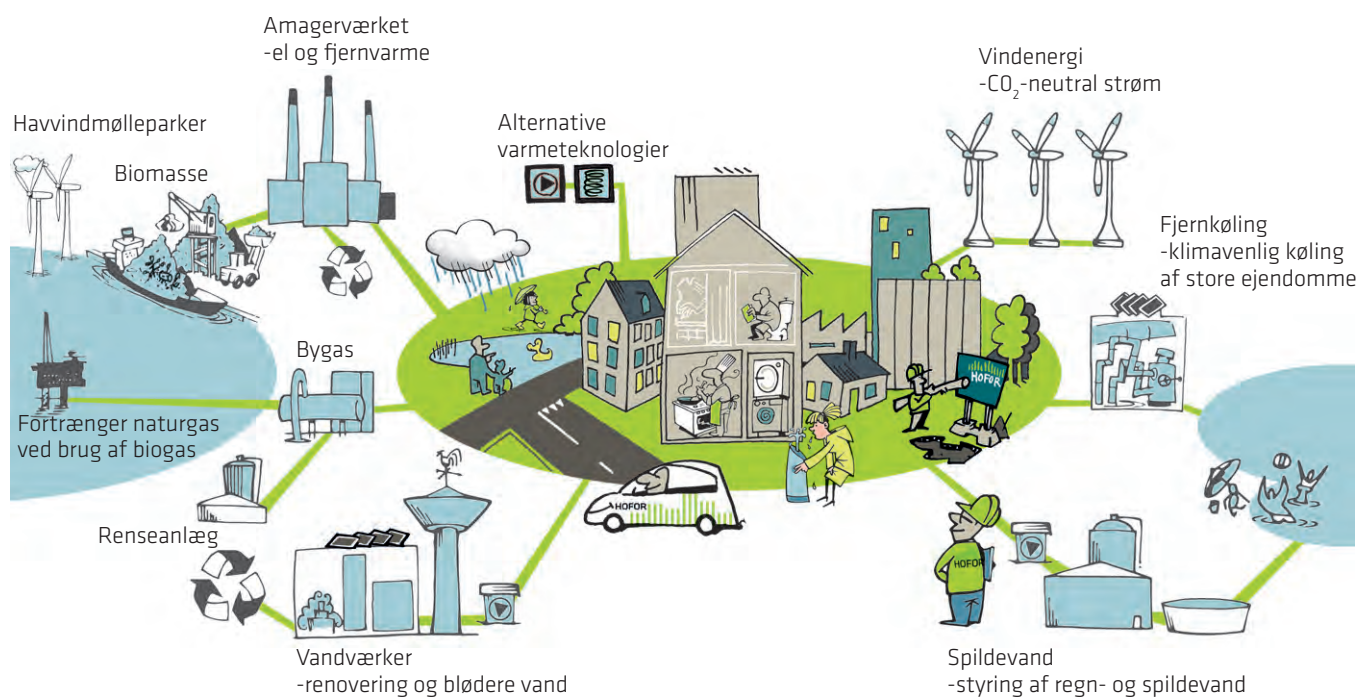
HOFORs vision er at skabe bæredygtige byer ved at levere vand- og energiløsninger til kunderne – grønt, sikkert, billigt.

HOFOR vil skabe bæredygtige byer, og det har virksomheden et godt udgangspunkt for at gøre, da der er mange håndtag at skruer på.

I de kommende år vil der være fokus på, at fastholde den høje drikkevandskvalitet, men også udvikle nye tilbud i form af blødere vand. Spildevandssystemet bliver udbygget, så det på trods af mere regnvand er muligt at undgå oversvømmelser i byerne, fastholde badevandskvaliteten ved strande og havnebade og sikre vandmiljøet i en række å-systemer. HOFOR vil levere fjernvarme og bygas så miljøvenligt som muligt ved hele tiden at have fokus på at mindske CO₂-udslippet fra produktion og levering. På den måde kan HOFOR være med til at indfri Københavns ambition om at være verdens første CO₂-neutrale hovedstad

i 2025. At nå det ambitiøse mål kræver også, at HOFORs investeringer i vindenergi lykkes, og at flere af byens virksomheder skifter til den klimavenlige fjernkøling.

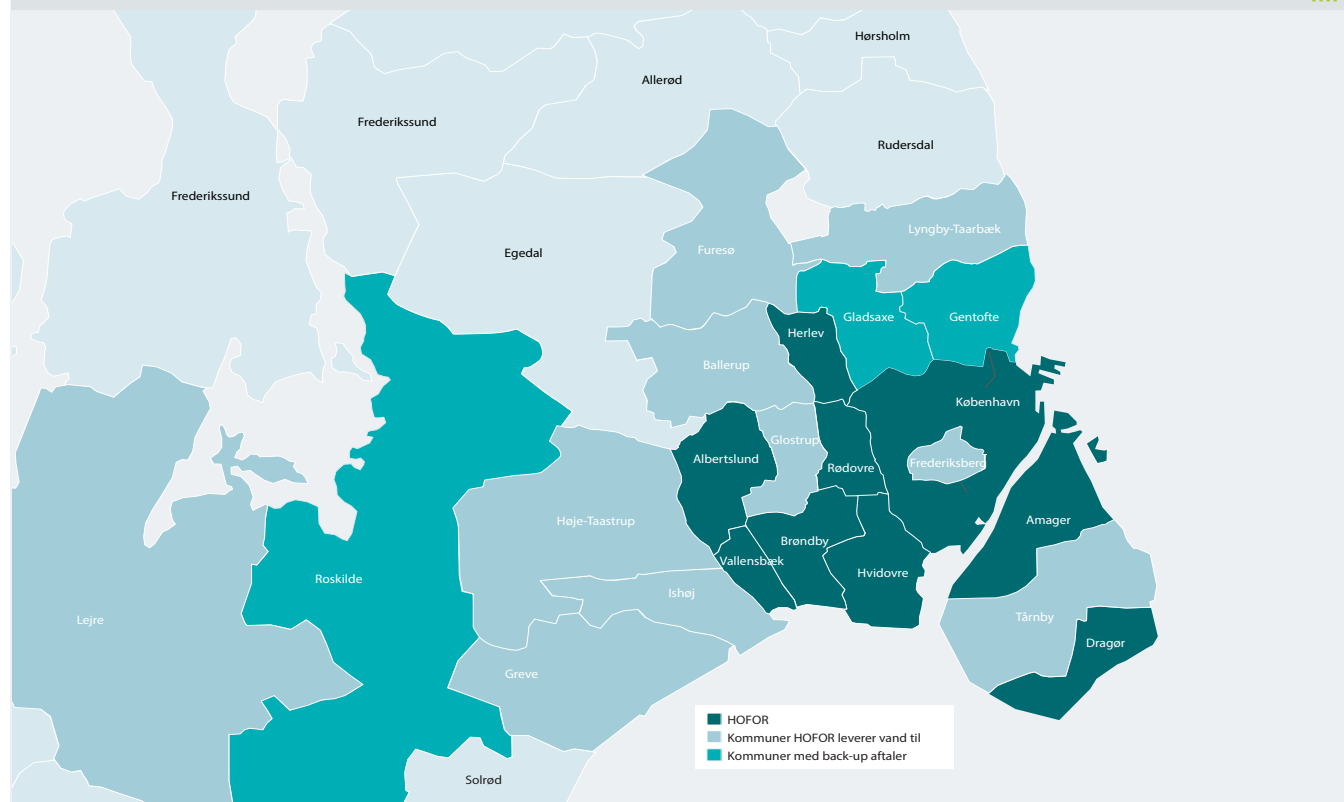
På tegningen nedenfor kan man få et overordnet indtryk af de forskellige forsyninger, HOFOR består af. På de følgende sider er der en nærmere præsentation af hvert af de syv forretningsområder Vand, Spildevand, Fjernvarme, Bygas, Fjernkøling, Vind og Energiproduktion. Til slut i virksomhedspræsentationen er der en præsentation af koncernens organisation og bestyrelser.

VAND

HER LEVERER VI VAND

VORES VANDVÆRKER

Fakta om Vand

- ▶ HOFORs produktion af vand fordeler sig på syv regionale og syv lokale vandværker.
- ▶ Herfra leveres vand til HOFORs otte ejerkommuner.
- ▶ Desuden leveres vand til 11 forsyninger i hovedstadsområdet og der er aftale om gensidig backup med to forsyninger.
- ▶ I alt oppumpes årligt 54 mio. m³ vand.
- ▶ Koncernen ejer ca. 2.000 km rentvandsledninger.
- ▶ Leverer vand til 76.000 målere (afregningskunder).
- ▶ Samlet forsyner selskabet omkring 1.000.000 personer.
- ▶ Medvirker til at rejse 3.800 hektar skov for at beskytte grundvandet i de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO).

Mio. kr.

2015

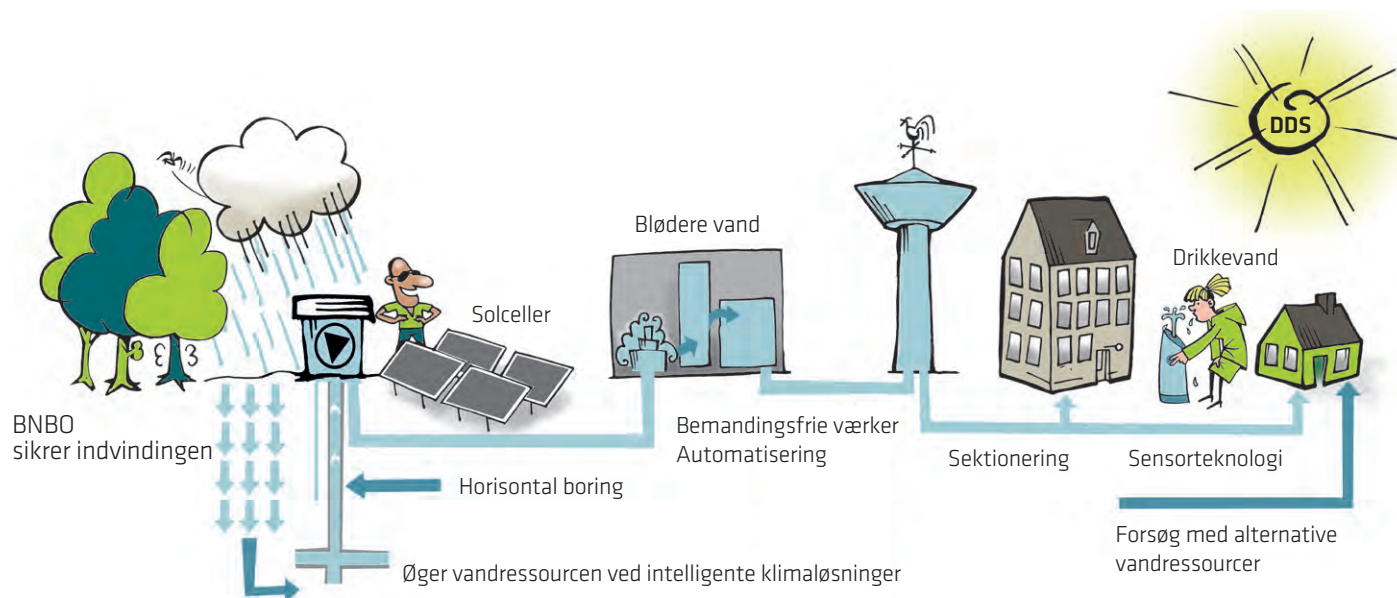
2014

Netto omsætning	497,6	473,6
- heraf under/overdækning	5,5	85,9
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-11,0	-13,8
Andre eksterne omkostninger	-239,8	-219,4
Afskrivninger	-158,0	-334,2
Financelle poster, netto	-30,8	-30,3
Årets resultat før skat	57,9	-124,1
Anlægsaktiver	4.019,7	3.953,0
Egenkapital	2.084,8	2.006,0
Årets investeringer	239,9	224,0
Årets mængde - mio. m ³	51,9	49,7

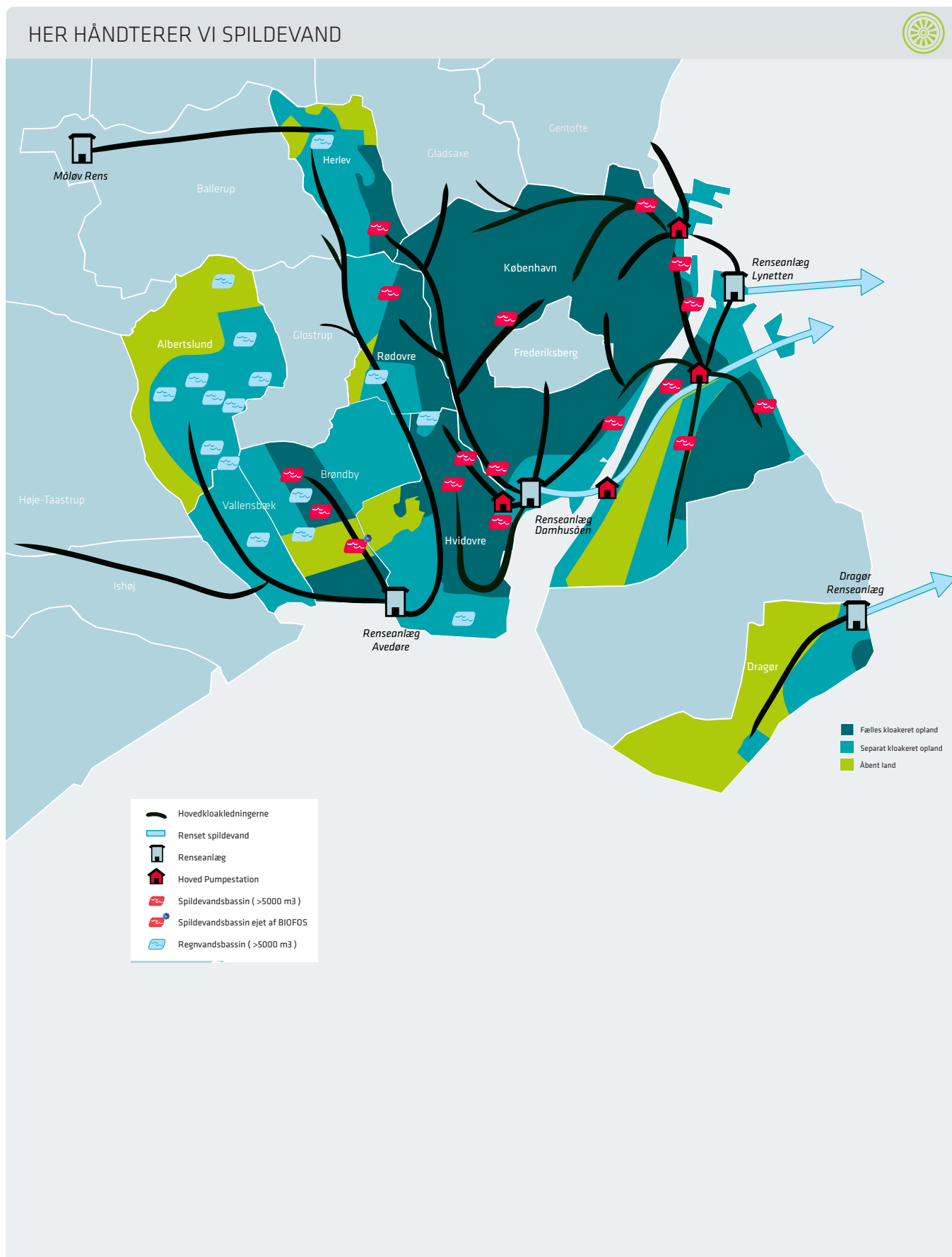
Den fælles vandkoncern i HOFOR sælger og distribuerer rent drikkevand til omkring en mio. borgere i HOFORs forsyningsområde og er Danmarks største vandselskab. De enkelte vandselskaber i koncernen er ikke fusioneret, hvorfor selskaberne har selvstændig økonomi og individuelle priser. HOFOR arbejder dog på at harmonisere priser og service-niveauer selskaberne imellem, ligesom stordriftsfordele i koncernen kommer kunderne i alle selskaberne til gode.

Noget af det, som HOFOR arbejder med inden for vand nu og i de kommende år, er beskrevet i tegningen nedenfor. Der er fokus på de

boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), for at sikre rent drikkevand ved kildepladserne mange år frem i tiden. Der skal renoveres vandværker og i den forbindelse introduceres blødere vand til kunderne. Selskabet kommer også til at arbejde med nye teknologier i hele processen fra vandindvinding til kunden åbner hanen. Og hele vejen bliver kvaliteten sikret ved, at HOFOR lever op til standarderne i Dokumenteret Drikkevandssikkerhed (DDS) og er certificeret i henhold til ISO 22000. Det betyder, at vandet bliver behandlet som en fødevarer.

SPILDEVAND OG RENSNING

Fakta om Spildevand og rensning

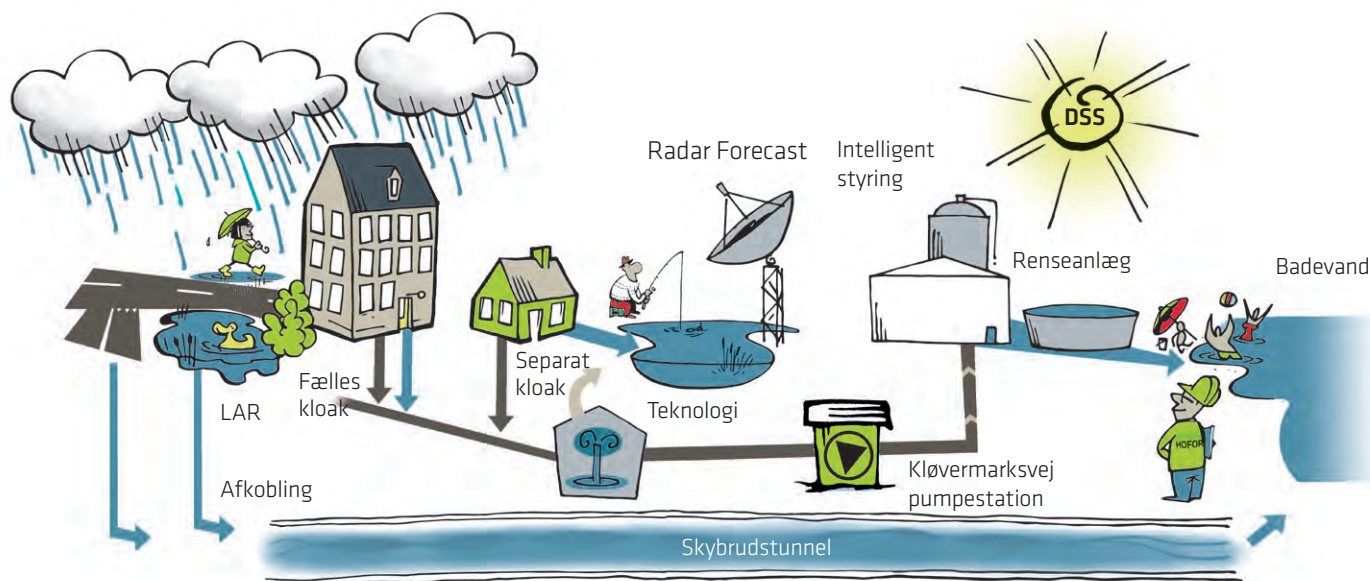
- ▶ HOFOR håndterer spildevand og regnvand i otte ejerkommuner.
- ▶ Koncernen ejer 2.500 km kloakledninger, 87 regnvandsbassiner og 44 spildevandsbassiner.
- ▶ BIOFOS ejer de tre renselanlæg Lynetten, Avedøre og Damhusåen.
- ▶ Herudover ejer HOFOR et renselanlæg i Dragør.
- ▶ Samlet set afleder HOFORs spildevandsselskaber spildevand og regnvand for omkring 800.000 borgere.

Mio. kr.	2015	2014
Netto omsætning inkl. andre driftsindtægter	1.001,6	896,5
- heraf under/overdækning	-44,5	-24,1
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-169,7	-193,2
Andre eksterne omkostninger	-152,3	-135,5
Personaleomkostninger	-94,2	-90,2
Afskrivninger	-434,9	-383,8
Financelle poster, netto	-48,9	-51,3
Årets resultat før skat	101,7	42,8
Anlægsaktiver	12.804,3	12.182,9
Egenkapital	8.625,2	8.496,0
Årets investeringer	804,1	736,0
Mængde spildevand - mio. m ³	41,5	37,1

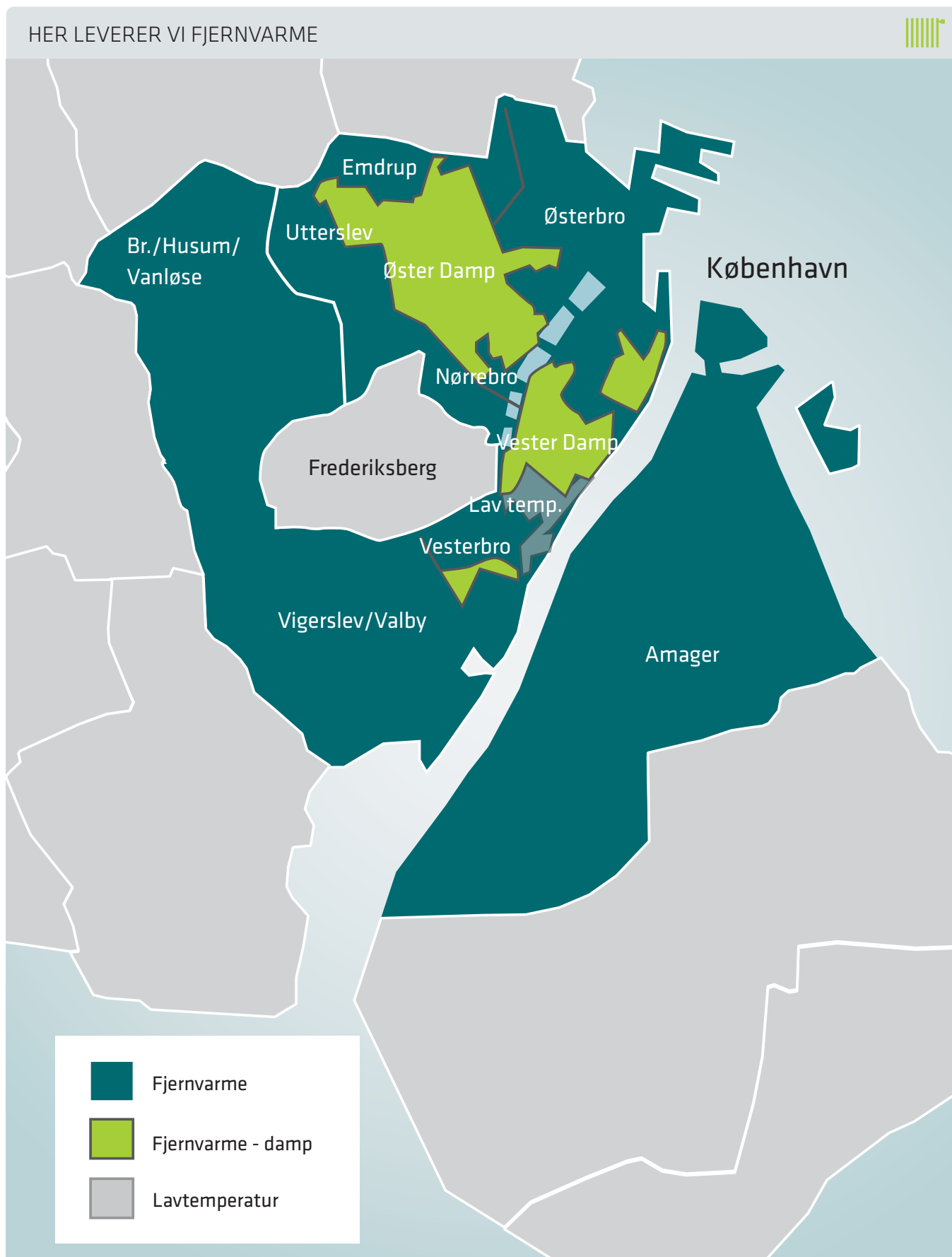
Spildevandsselskaberne i HOFOR står for transport af regnvand og spildevand for omkring 800.000 borgere i de otte ejerkommuner. De enkelte vandselskaber i koncernen er ikke fusioneret, hvorfor selskaberne har selvstændig økonomi og individuelle priser. HOFOR arbejder dog på at harmonisere priser og serviceniveauer selskaberne imellem, ligesom stordriftsfordele i koncernen kommer kunderne i alle selskaberne til gode.

med at styre regnvandet er blevet større, og HOFOR sætter ind med både lokal afledning af regnvand (LAR), regnvandstunneler der afkobler regnvand og så en forbedring af selve transporten af spildevand. Dels større ledninger i udsatte områder og en helt ny pumpestation. Kvaliteten af arbejdet med spildevand er sikret ved at HOFOR lever op til standarderne i Dokumenteret Spildevandssikkerhed (DSS) og er certificeret efter ISO 9001.

Noget af det, som HOFOR arbejder med inden for spildevand nu og i de kommende år, er beskrevet i tegningen nedenfor. Udfordringer

FJERNVARME

Fakta om Fjernvarme

- ▶ 99 pct. af varmebehovet i København dækkes af fjernvarme.
- ▶ Samlet aftager 32.000 kunder (målere) fjernvarme fra HOFOR svarende til godt 600.000 borgere.
- ▶ Fjernvarme leveres via 1.348 km langt vandbaseret net og 96 km langt dampbaseret net.
- ▶ 2/3 af fjernvarmen indkøbes via transmissionsselskabet CTR I/S, mens resten – hovedsageligt damp – indkøbes direkte fra varmeproducenterne DONG Energy A/S og HOFOR Energi-produktion A/S.
- ▶ HOFOR Fjernvarme ejer tre spidslastværker, hvoraf to af værkerne leverer til CTR.

Mio. kr.

2015

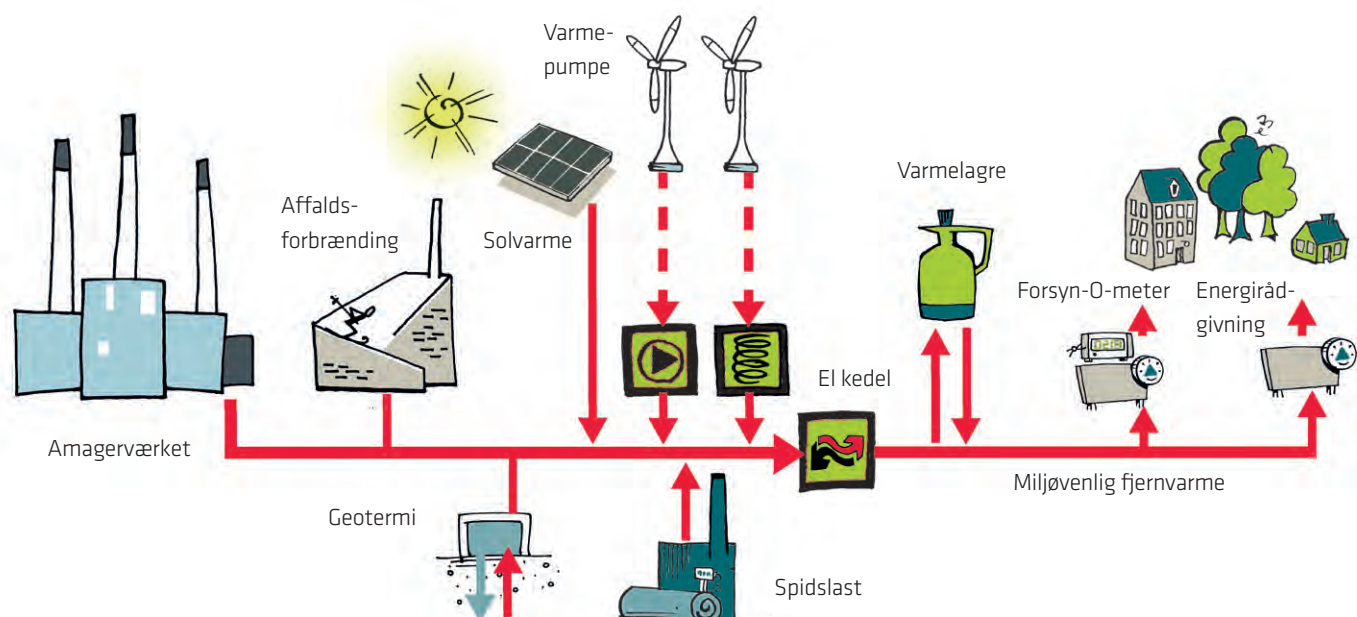
2014

Netto omsætning inkl. andre driftsindtægter	2.927,9	2.967,4
- heraf under/overdækning	100,9	-51,3
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-1.969,4	-2.160,9
Andre eksterne omkostninger	-258,2	-227,0
Afskrivninger	-412,3	-470,5
Financelle poster, netto	-73,0	-73,1
Årets resultat før skat	215,1	36,0
Anlægsaktiver	6.243,2	6.177,0
Egenkapital	2.433,5	2.218,0
Årets investeringer	478,6	362,2
Mængde - GWh	4.093,0	3.842,0

HOFOR Fjernvarme P/S varetager distribution og salg af fjernvarme til omkring 600.000 borgere i Københavns Kommune.

Noget af det, som HOFOR arbejder med inden for fjernvarmeområdet nu og i de kommende år, er beskrevet i tegningen nedenfor. Fjernvarmen kommer blandt andet fra Amagerværket, og der er derudover fokus på at inddrage flere nye varmeteknologier som store varmepum-

per, geotermi og el-kedel. Når der er pres på radiatorerne i byen kan spidslastværker supplere, og når borgerne skruer ned igen kan varmen opbevares i varmelagre. Helt ude hos kunderne arbejder HOFOR for, at varmen bliver brugt på den mest effektive måde til gavn for både miljø og borgernes pengepung.

BYGAS

Fakta om Bygas

- Bygas bliver fremstillet på to værker ved at blande naturgas, biogas og atmosfærisk luft.
- Fra værkerne ledes bygassen til kunderne via 864 km langt distributionsnet.
- Forsyningsområdet omfatter Københavns Kommune, dele af Rødovre, Tårnby og Hvidovre Kommuner.
- HOFOR Bygas har ca. 140.000 afregningskunder, hvoraf ca. 136.000 aftager bygas til kogeforbrug.
- Herudover salg til Frederiksberg Kommune, der forsyner ca. 18.000 afregningskunder.
- Samlet forsyner selskabet omkring 300.000 københavnere.
- Gassen bruges primært til madlavning i private hjem og til erhvervskunder.

Mio. kr.

2015

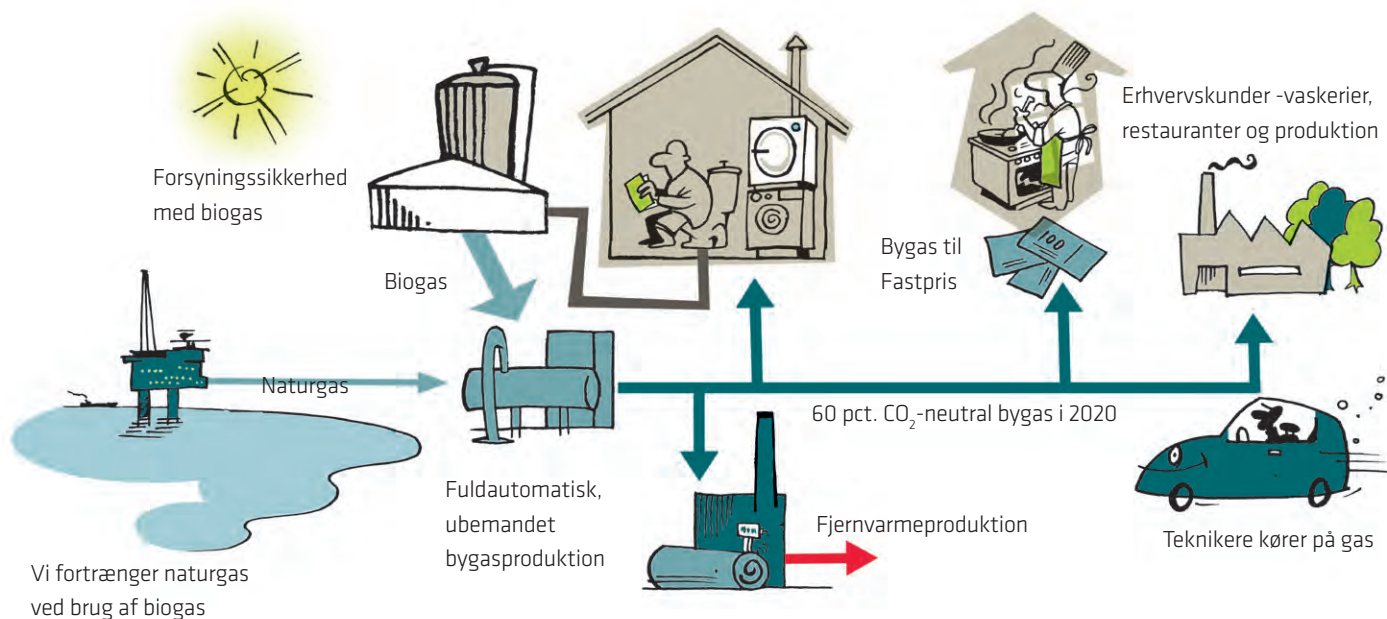
2014

Netto omsætning inkl. andre driftsindtægter	138,5	136,0
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-17,4	-28,1
Andre eksterne omkostninger	-41,2	-37,4
Afskrivninger	-23,9	-22,6
Financelle poster, netto	0,0	-0,6
Årets resultat før skat	56,4	47,4
Anlægsaktiver	652,6	635,0
Egenkapital	667,2	611,0
Årets investeringer	40,1	41,0
Mængde - mio. m ³	26,6	26,2

HOFOR Bygas P/S varetager produktion, distribution og salg af bygas samt har myndighedsrollen som godkendt gasleverandør. Samlet forsyner selskabet omkring 300.000 københavnere.

Noget af det, som HOFOR arbejder med inden for bygas nu og i de kommende år, er beskrevet i tegningen nedenfor. Bygassen består i stigende grad af biogas fra renseanlæg og HOFOR arbejder på at sikre

forsyningen af biogas. HOFOR har introduceret Fastpris til private kunder, som bruger bygas til deres madlavning. Fastpris er billigere for den typiske gaskunde, der samtidig slipper for den årlige aflæsning af målere. HOFOR leverer også bygas til restauranter og produktionsvirksomheder – og alle selskabets teknikerbiler kører på gas.

FJERNKØLING

Fakta om Fjernkøling

- Selskabet har indgået 54 kundeaftaler med en samlet effekt på ca. 50 MW
- Ledningsnettet er på ca. 17 km
- Kåret som Gazellevirksomhed af Børsen tre år i træk
- Ved at skifte fra lokalt el-drevet køleanlæg til fjernkøling kan en ejendom reducere udledning af CO₂ med op til 70 pct. og opnå en økonomisk besparelse på op til 40 pct.

Mio. kr.

2015

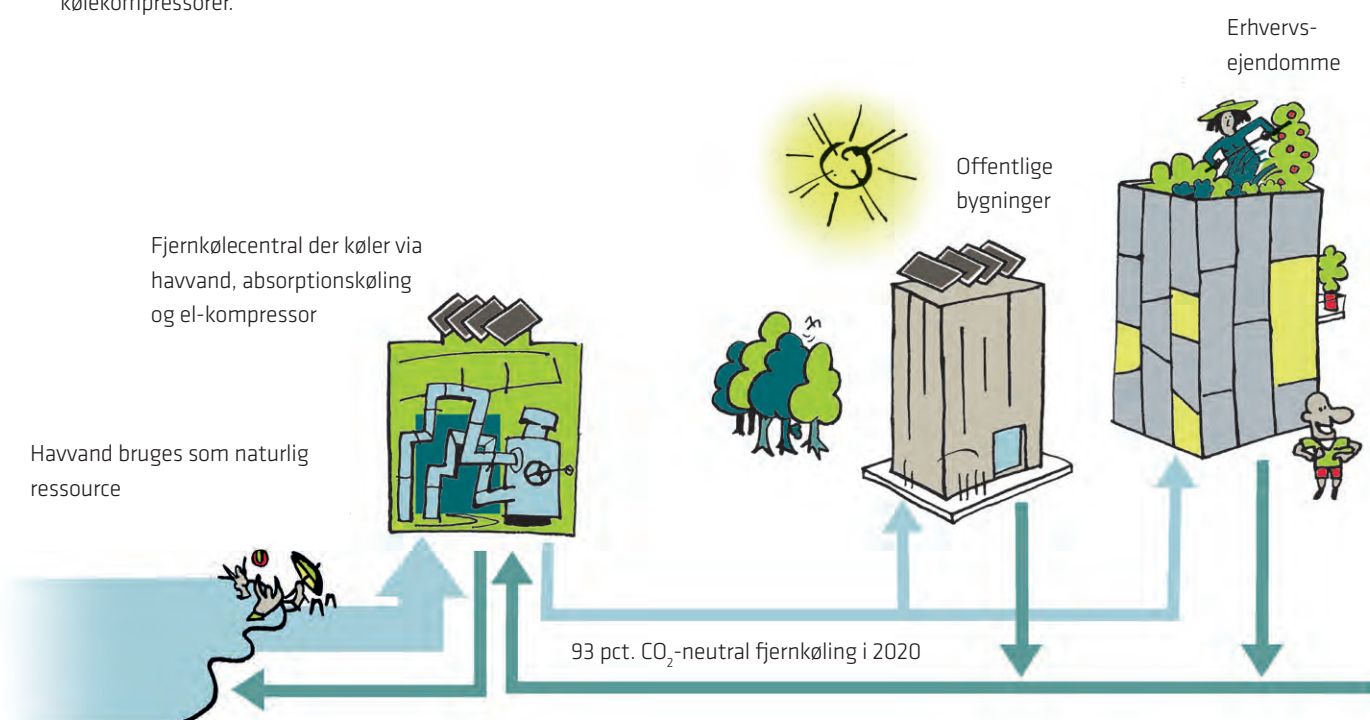
2014

Netto omsætning inkl. andre driftsindtægter	38,3	30,7
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-3,0	-2,6
Andre eksterne omkostninger	-6,4	-6,4
Afskrivninger	-12,5	-10,3
Financelle poster, netto	-2,5	-3,4
Årets resultat før skat	13,9	8,0
Anlægsaktiver	487,6	431,0
Egenkapital	100,9	89,3
Årets investeringer	70,4	65,3
Mængde - GWh	15,0	12,9

HOFOR Fjernkøling A/S sender koldt vand ud til kunderne gennem et sammenhængende rørsystem – på samme måde som fjernvarme. Kunderne er større erhvervsejendomme og offentlige bygninger, som eksempelvis har brug for køling af serverrum eller har aircondition. Potentialet for fjernkøling i København er stort, og det samme er interessen for denne forsyningsform, der i dag produceres på tre forskellige måder:

- Frikøling, hvor kulden produceres ved hjælp af koldt havvand, som trækkes ind til køleanlægget fra Københavns Havn.
- Absorptionskøling, hvor kulden produceres ved hjælp af havvand og damp fra fjernvarmenettet.
- Kompressorkøling, hvor kulden produceres ved hjælp af eldrevne kølekompressor.

For alle produktionsmetoder anvendes havvand hele året - enten som primær kølekilde eller som sekundær kølekilde ved at afkøle kølemaskinerne. Herved opnås lav CO₂-udledning og økonomisk besparelse.

VIND

PLAN FOR VINDMØLLER I DANMARK

Fakta om Vind

- Mål for 2025: 360 MW vindmøller i drift eller under opførelse – svarende til godt 100 store vindmøller.
- Fire parker i drift med en kapacitet på 38 MW – svarende til elforbruget for ca. 27.000 husstande.
- Herudover er der besluttet to yderligere vindmølleparker på land med en samlet kapacitet på 26 MW – svarende til elforbruget for ca. 20.000 husstande.

Mio. kr.

2015

2014

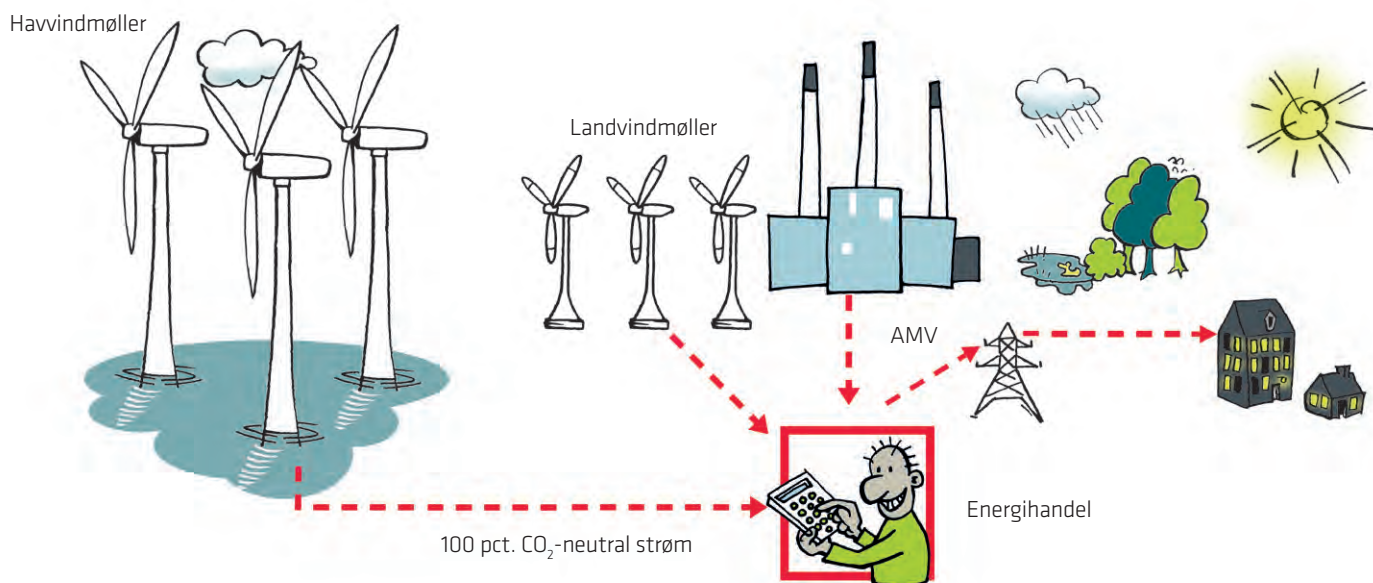
Netto omsætning inkl. andre driftsindtægter	49,5	27,3
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-0,5	-0,4
Andre eksterne omkostninger	-27,2	-14,9
Afskrivninger	-15,2	-10,6
Financelle poster, netto	-8,2	-3,4
Årets resultat før skat	-1,7	-2,0
Anlægsaktiver	392,4	378,0
Egenkapital	174,9	63,0
Årets investeringer	73,1	127,0
Mængde - GWh	94,9	60,8

HOFOR Vind A/S blev stiftet i 2010. Selskabets formål er at forberede grundlaget for opstilling af vindmøller og dernæst at finansiere, etablere, eje, drive, og yde rådgivning om vindmølleprojekter. HOFORs interesse i vindenergi skal ses på baggrund af Københavns Kommunes klimaplan sammen med forretningsområdets potentiale for at styrke HOFORs profil og indtjeningsgrundlag.

Som den første hovedstad i verden skal København i 2025 være CO₂-neutral. Vindmøller er i den forbindelse udpeget som en af de væsentligste indsatser for at nå det ambitiøse klimamål. Klimaplanens mål for vindmølleaktiviteter svarer til i alt ca. 360 MW eller mellem 120-130

store vindmøller i drift i 2025. I en tæt by som København er der kun plads til et begrænset antal vindmøller. Derfor omfatter vindmølleplanerne også placeringer uden for København - både på landjorden og på havet, offshore.

HOFOR Vind A/S har arbejdet med at realisere strategien, således at den nu omhandler udvikling af egne projekter både i og udenfor København. HOFOR opkøber desuden vindmølleprojekter under udvikling i landets øvrige kommuner. På offshore området er HOFORs strategi at indgå partnerskaber med etablerede aktører inden for branchen.

ENERGIPRODUKTION

Fakta om Energiproduktion

- ▶ Amagerværket dækker ca. 30 pct. af varmebehovet i hovedstaden og 12 pct. af elforbruget på Sjælland.
- ▶ Værket består af to blokke:
 - ▶ Blok 1:
 - Idriftsat i 1971 og nyrenoveret i 2010
 - Biomassefyret med kapacitet på 80 MW el og 250 MW varme
 - ▶ Blok 3:
 - Idriftsat i 1989
 - Kulfyret med kapacitet på 250 MW el (kondens) og 330 MW varme.

Mio. kr.

2015

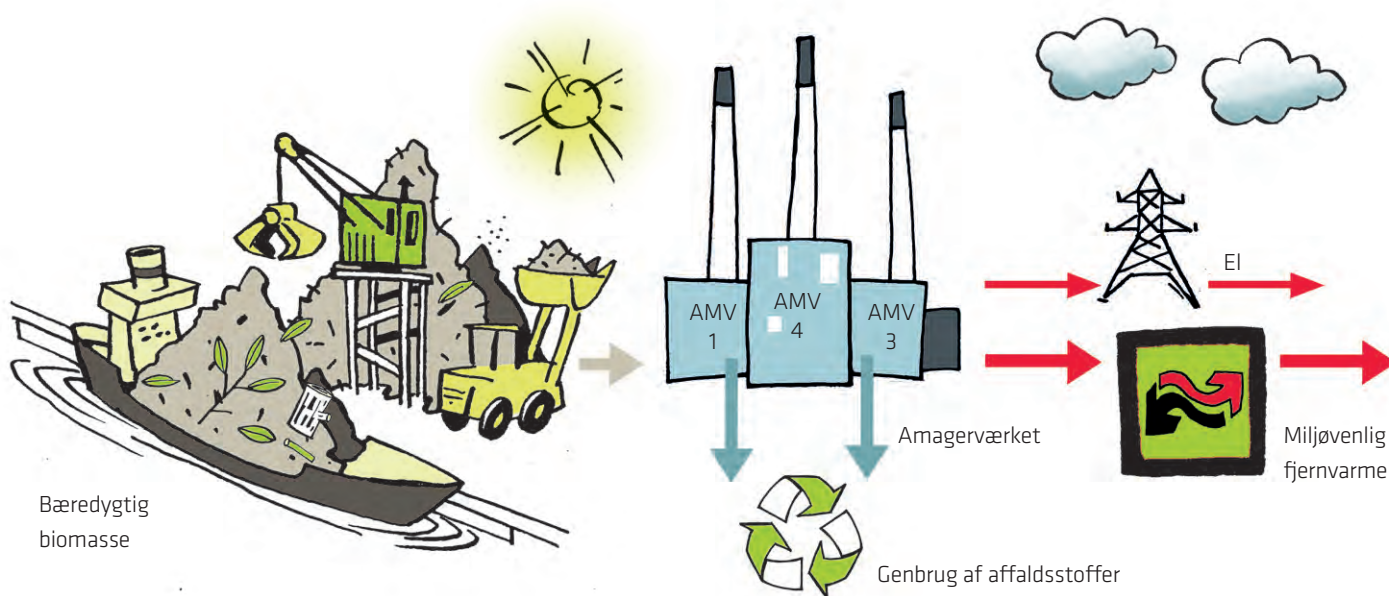
2014

Netto omsætning inkl. andre driftsindtægter	960,8	1.155,2
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-538,2	-757,2
Andre eksterne omkostninger	-245,9	-264,2
Afskrivninger	-181,2	-183,8
Financelle poster, netto	-6,2	6,5
Årets resultat før skat	-10,8	-43,7
Anlægsaktiver	2.097,4	2.021,0
Egenkapital	297,2	303,0
Årets investeringer	233,3	122,0
Varmesalg - TJ	7.624,0	8.599,0
Elsalg - GWh	965,0	1.510,0

HOFOR Energiproduktion A/S ejer Amagerværket, som udgør en grundsten i fjernvarmeforsyningen i København og producerer fjernvarme til en række omegnskommuner. Værket dækker i dag næsten 30 pct. af varmebehovet i hovedstadens fjernvarmesystem og 12 pct. af elforbruget på Sjælland.

er en ny kraftværksblok kaldet AMV 4 eller BIO 4. Denne blok skal producere klimavenlig fjernvarme og strøm ved at forbrænde bæredygtig biomasse i stedet for kul. Desuden er der fortsat fokus på at genbruge affaldsstoffer fra produktionen og effektivisere produktionen fra de to eksisterende blokke.

Noget af det, som HOFOR arbejder med på Amagerværket nu og i de kommende år, er beskrevet i tegningen nedenfor. Det helt store projekt

KONCERNSTRUKTUR

JURIDISK STRUKTUR

HOFOR er en fusion af Københavns Energi samt vand- og spildevandsselskaberne i kommunerne Albertslund, Brøndby, Dragør, Herlev, Hvidovre, Rødovre og Vallensbæk. HOFOR er kommunalt ejet, og forskellige dele af koncernen har forskellige ejerkommuner.

- HOFOR Forsyning Komplementar A/S er ejet 100 pct. af Københavns Kommune. Selskabets funktion er at være komplementar i selskaberne HOFOR Forsyning Holding P/S, HOFOR Fjernvarme P/S og HOFOR Bygas P/S. Disse tre selskaber er partnerselskaber og skal derfor have mindst en komplementar, der hæfter for deres forpligtelser.

- HOFOR Forsyning Holding P/S er ejet 100 pct. af Københavns Kommune. Selskabet ejer 100 pct. af aktiekapitalen i datterselskaberne HOFOR Fjernvarme P/S, HOFOR Bygas P/S samt HOFOR Holding A/S.

- HOFOR Holding A/S ejer 100 pct. af aktiekapitalen i datterselskaberne HOFOR Fjernkøling

A/S, HOFOR Vind A/S, HOFOR Offshore A/S, HOFOR Energiproduktion A/S og ejer herudover 61,37 pct. af aktiekapitalen i HOFOR Spildevand Holding A/S og 73,59 pct. af aktiekapitalen i HOFOR Vand Holding A/S.

- HOFOR Vind A/S ejer datterselskaberne Tjørneby Wind Park ApS samt Ravlundvej Wind Park ApS.

- HOFOR Vand Holding A/S er ejet af kommunerne i Albertslund (3,19 pct.), Brøndby (5,98 pct.), Dragør (1,92 pct.), Herlev (3,40 pct.), Hvidovre (6,64 pct.), København via HOFOR Holding A/S (73,59 pct.), Rødovre (3,94 pct.) og Vallensbæk (1,34 pct.). Selskabet ejer vand-selskaberne i ovennævnte kommuner samt koncernens serviceselskab HOFOR A/S.

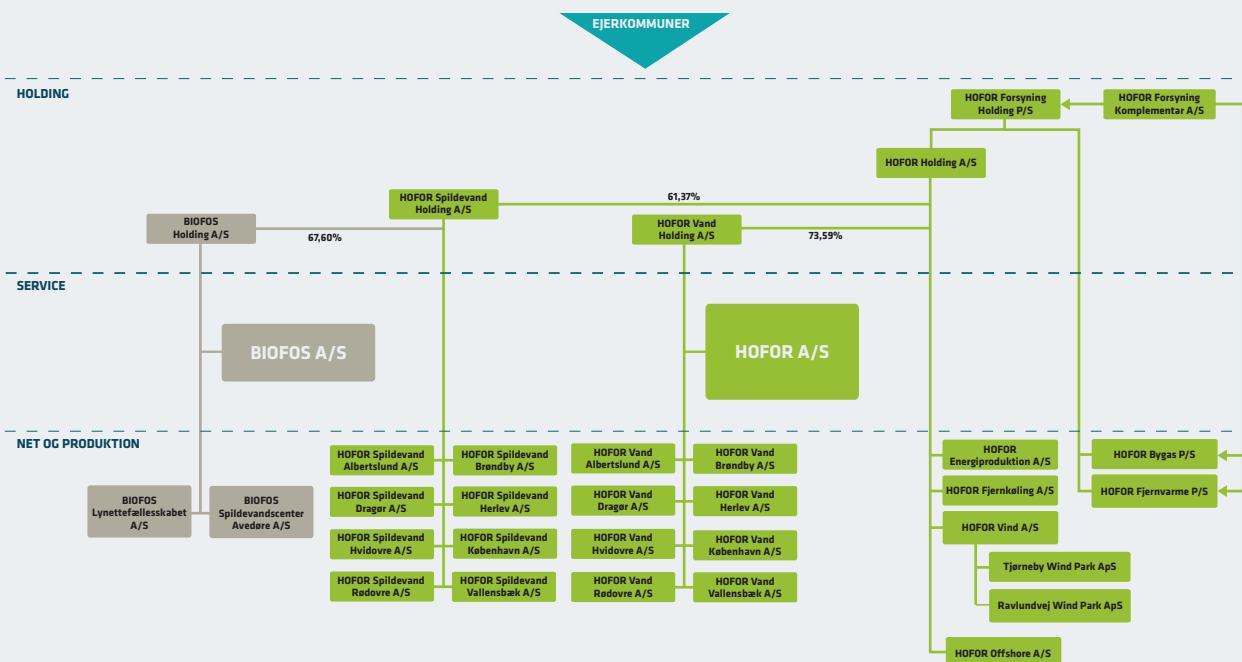
- HOFOR Spildevand Holding A/S er ejet af kommunerne i Albertslund (6,73 pct.), Brøndby (7,44 pct.), Dragør (2,49 pct.), Herlev (4,65 pct.), Hvidovre (9,70 pct.), København via HOFOR Holding A/S (61,37 pct.), Rødovre (4,36 pct.) og Vallensbæk (3,26 pct.). Selskabet ejer spil-

devandsselskaberne i ovennævnte kommuner samt 67,60 pct. af hovedstadsområdet BIOFOS.

Alle HOFORs medarbejdere er ansat i HOFOR A/S, der fungerer som serviceselskab for resten af koncernen bortset fra BIOFOS. Serviceselskabet udfører således alle opgaver inden for drift, vedligehold og administration samt ny- og reinvesteringer for net- og produktionsselskaberne. Net- og produktionsselskaberne afholder dog selv køb af vareforbrug (varmekøb, køb af vand fra andre vandselskaber, brændsler mv.).

Net- og produktionsselskaberne køber ydelser og investeringer af serviceselskabet til omkostningsbestemte priser, hvorimod tredjemand handler på markedsvilkår. Samtlige udgifter og indtægter i serviceselskabet viderefaktureres til net- og produktionsselskaberne, og med undtagelse af en minimal forrentning af egenkapitalen oparbejder serviceselskabet dermed hverken over- eller underskud.

KONCERNSTRUKTUR

ORGANISATORISK STRUKTUR

HOFOR ledes af en virksomhedsledelse og en forretningsledelse. Virksomhedsledelsen består af administrerende direktør, Lars Therkildsen, teknisk direktør Bjarne Korshøj, direktør for økonomi og forretning, Jan Kauffmann, og direktør for miljø og samarbejder, Frank Brodersen.

Forretningsledelsen består af forsyningsdirektører, områdechefer og virksomhedsledelsen.

Den interne organisering af HOFOR A/S er tilrettelagt med henblik på at udnytte synergier på tværs af virksomheden, samtidig med at en stærk faglighed indenfor de enkelte forsyninger fastholdes.

Forsyningsarterne fjernvarme, bygas, energiproduktion, vand og spildevand er organiseret under samme tekniske direktør. På den måde

sikres det, at HOFOR agerer som én virksomhed, der træffer beslutninger ud fra et samlet hensyn på tværs af forsyningsarterne, hvilket er en fordel for kunderne og andre interessenter.

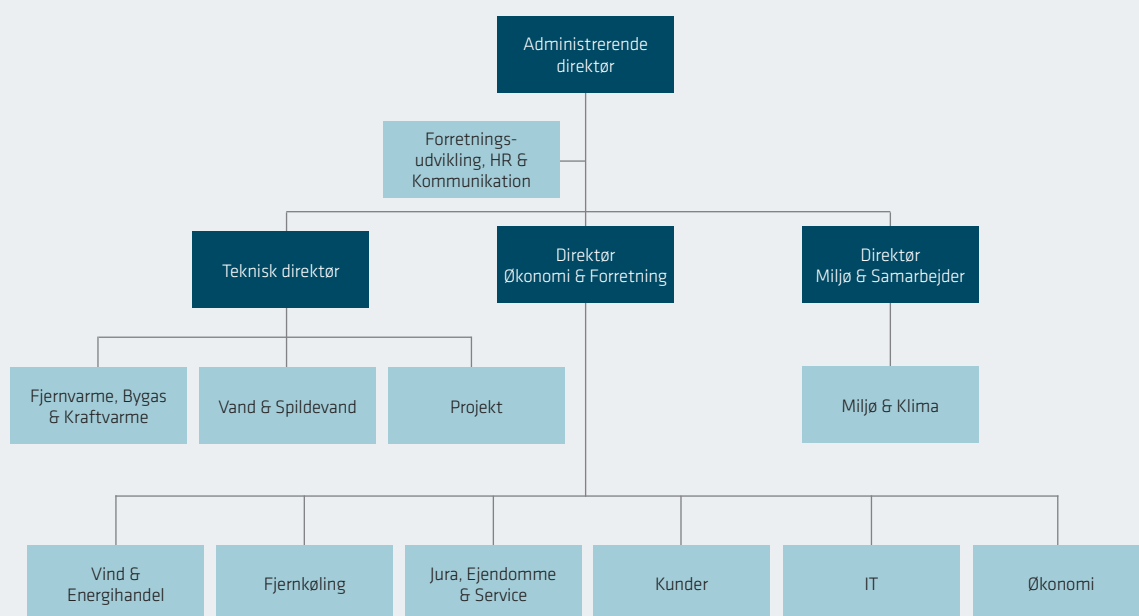
De mindre forretningsområder – vind, fjernkøling og energihandel – er organiseret med reference til virksomhedens direktør for økonomi og forretning.

Det er en høj prioritet, at ejerkommunerne og andre samarbejdspartnere, herunder observatorkommunerne, oplever åbenhed, gennemsigtighed og gode samarbejdsrelationer. Direktøren for miljø og samarbejder sørger for en lettilgængelig kontakt og god dialog med virksomhedens ejere.

Virksomhedens fællesfunktioner understøtter forsyningerne med administrative ydelser, af-

regning af kunder, kundeservice, økonomi, it, strategi, juridisk rådgivning, kommunikation, forretningsudvikling, miljø mv. Ansvar for HOFORs fællesfunktioner er fordelt på alle fire direktørområder.

ORGANISATORISK STRUKTUR

BESTYRELSE OG DIREKTION

HOFOR koncernen har flere bestyrelser med eksterne medlemmer og medarbejderrepræsentanter.

På tidspunktet for årsrapportens aflæggelse består bestyrelsen i HOFOR Forsyning Holding P/S, HOFOR Forsyning Komplementar A/S samt HOFOR Holding A/S af:

Leo Larsen, formand

Adm. direktør i Sund & Bælt koncernen. Formand i Sund & Bælt Partner A/S, BroBizz A/S samt BIOFOS koncernen. Endvidere næstformand i Børn, Unge og Sorg

Jakob Hougaard, næstformand

Udviklingskonsulent i Dansk Råstof. Medlem af Københavns Kommunes Borgerrepræsentation for Socialdemokraterne

Ayfer Baykal

Leder af 'Cafe Klare, natcafe for hjemløse kvinder'. Medlem af Københavns Kommunes Borgerrepræsentation for Socialistisk Folkeparti

Lisa Herold Ferbing

Ledelsesrådgiver cand.jur. & executive coach. Formand for Djøf. Formand for Investeringsforeningen Gudme Raaschou, Investeringsforeningen Lån & Spar Invest og Kapitalforeningen Lån & Spar Mixinvest samt formand for repræsentantskabet i Lån & Spar Bank. Endvidere bestyrelsesmedlem i Invest Administration A/S

Søren Thuesen Pedersen

Director, External Affairs i Novo Nordisk A/S. Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem i Novo Nordisk A/S

Dorthe von Bülow *

Projektleder i HOFOR A/S

Helle Parsberg *

Lean-konsulent i HOFOR A/S

Bibi Iqbal Shabeer *

Projektleder i HOFOR A/S

* Medarbejdervalgte

DIREKTIONEN:

Lars Therkildsen, adm. direktør

Formand for bestyrelsen i DANVA, formand for bestyrelsen i Greve Solrød Forsyning Holding A/S, formand for bestyrelsen i Blue-Energy A/S, næstformand i bestyrelsen for Dansk Fjernvarme samt medlem af bestyrelsen i Dansk Energi

Jan Kauffmann, direktør for økonomi og forretning

På tidspunktet for årsrapportens aflæggelse består bestyrelsen i HOFOR Vand Holding A/S og HOFOR Spildevand Holding A/S af:

Leo Larsen, formand

Adm. direktør i Sund & Bælt koncernen

Allan Holst, næstformand

1. viceborgmester i Dragør Kommune

Steen Christiansen

Borgmester i Albertslund Kommune

Kent Max Magelund

Borgmester i Brøndby Kommune

Thomas Gyldal Petersen

Borgmester i Herlev Kommune

Finn Gerdes

Medlem af Teknik- og Miljøudvalget i Hvidovre Kommune

Steen Skriver Rasmussen

Direktør i Steen Rasmussen & Søn ApS, repræsentant for Rødovre Kommune

Henrik Rasmussen

Borgmester i Vallensbæk Kommune

Dorthe von Bülow *

Projektleder i HOFOR A/S

Helle Parsberg *

Lean-konsulent i HOFOR A/S

Bibi Iqbal Shabeer *

Projektleder i HOFOR A/S

Jimmi Eiberg Jensen *

Projektleder i HOFOR A/S

* Medarbejdervalgte

Ejerne bag HOFOR er åbne overfor samarbejde med de omkringliggende vand- og spildevandsforsyninger. Der er derfor observatører med i bestyrelsen fra Ballerup, Frederiksberg, Gladsaxe, Glostrup, Høje-Taastrup og Ishøj Kommune.

DIREKTIONEN:

Lars Therkildsen, adm. direktør

På tidspunktet for årsrapportens aflæggelse består bestyrelsen i HOFOR A/S af:

Leo Larsen, formand

Adm. direktør i Sund & Bælt koncernen

Allan Holst, næstformand

1. viceborgmester i Dragør Kommune

Niels Zibrandtzen

Formand for GlobalConnect A/S, Supertel A/S, T26 Technology A/S, BornFiber ApS, BornFiber Service Provider ApS, I-NO ApS, ZyberSafe ApS, ZibraWireless ApS og Zibra Sports ApS. Bestyrelsesmedlem i GlobalConnect GmbH, GlobalConnect Netz GmbH, Zone Systems A/S, Zibra A/S samt ZD Invest ApS. Forretningsudvalgs- og hovedbestyrelsesmedlem i IT-branchen, bestyrelsesmedlem i Dansk Internet Forum samt medlem af Teleforum i Erhvervsstyrelsen

Lisa Herold Ferbing

Ledelsesrådgiver cand.jur. & executive coach. Formand for Djøf

Søren Thuesen Pedersen

Director, External Affairs i Novo Nordisk A/S

Dorthe von Bülow *

Projektleder i HOFOR A/S

Helle Parsberg *

Lean-konsulent i HOFOR A/S

Bibi Iqbal Shabeer *

Projektleder i HOFOR A/S

* Medarbejdervalgte

DIREKTIONEN:

Lars Therkildsen, adm. direktør

Jan Kauffmann, direktør for økonomi og forretning

På tidspunktet for årsrapportens aflæggelse er der endvidere følgende forbrugerrepræsentanter i bestyrelsen for HOFORs 16 vand- og spildevandsselskaber:

Povl Markussen

Centerleder i Agenda Center Albertslund

Anders Jørn Jensen

Konsulent i Jensen Consulting

LEDELSESBERETNING

Hoved- og nøgletal for koncernen	2015	2014	2013	2012	2011
mio. kr.					
Hovedtal					
Nettoomsætning	5.243	5.315	4.401	4.039	2.882
Bruttoresultat	2.289	1.989	1.380	1.205	563
Resultat af primær drift	523	61	154	116	135
Finansielle poster, netto	-186	-174	-159	-122	-56
Ordinært resultat før skat	337	-113	-5	-6	79
Årets resultat efter skat	335	-122	-19	107	73
Investering i materielle anlægsaktiver	1.899	1.564	1.218	735	425
Balancesum	28.453	26.993	21.346	20.101	8.101
HOFOR Forsyning Holdings P/S andel af egenkapitalen	9.822	9.494	7.780	7.760	3.805
Minoritetsaktionærs andel af egenkapitalen	4.498	4.426	4.424	2.044	0
Egenkapital i alt	14.320	13.921	12.204	9.804	3.805
Nøgletal					
Overskudsgrad	10,0%	1,1%	3,5%	2,9%	4,7%
Bruttomargin	43,7%	37,4%	31,4%	29,8%	19,5%
Aktiver/Egenkapital	2,9	2,8	2,7	2,6	2,1
Egenkapitalforrentning	3,5%	-1,4%	-0,2%	1,9%	1,9%
Antal medarbejdere omregnet til fuldtidsstillinger	1.201	1.118	783	770	667

ÅRETS RESULTAT OG UDVIKLING I ÅRET

Hovedtallene for HOFOR er baseret på koncernregnskabet for HOFOR Forsyning Holding P/S.

Årets ordinære resultat før skat og minoritetsinteresser er et overskud på 337 mio. kr., hvilket er en forbedring på 450 mio. kr. i forhold til 2014. Det er summen af en lang række forhold som samlet bidrager positivt til denne forbedring.

Resultatet for 2014 var negativt påvirket af ekstraordinær nedskrivning af materielle anlægsaktiver knyttet til vand-aktiviteterne på 180 mio.kr., en engangsafskrivning af kapacitetsrettigheder i Fjernvarme på 59 mio. kr. samt en nedskrivning af olielageret på

Amagerværket med 18 mio. kr. I alt påvirkede disse nedskrivninger årsregnskabet for 2014 negativt med 257 mio.kr.

Resultatet for HOFOR Spildevand Brøndby A/S og HOFOR Spildevand Vallensbæk A/S er medregnet fra og med 1. januar 2015. Det samlede resultat for de to selskaber udgør en mio.kr. for 2015. Indregningen indebærer en stigning i omsætningen og øvrige indtægter med 65 mio. kr., en stigning i omkostninger til råvarer og hjælpematerialer samt andre eksterne omkostninger på 30 mio. kr. og en forøgelse af regnskabsmæssige af- og nedskrivninger på 34 mio. kr.

Resultatet for 2015 er påvirket negativt af et

fald i el-salget som følge af fortsat lave el-priser samt reducerede mængder som følge af ombygningsaktiviteter på Amagerværket.

Dette har medført, at omsætningen hidrørende fra el-salget er reduceret med 222 mio. kr. i forhold til 2014.

Omkostningerne til produktionen af el og varme er faldet med 201 mio. kr. i forhold til 2014. Samlet set er Amagerværkets resultat ekskl. finansieringsudgifter forbedret med 73 mio.kr. i forhold til 2014.

Koncernens øvrige aktiviteter har påvirket resultatet for 2015 positivt med 176 mio. kr.

Fjernvarme bidrager positivt til årets resultat med 122 mio. kr primært som følge af en reduktion af omkostninger til råvarer og hjælpematerialer samt andre eksterne omkostninger på 161 mio. kr. Omsætningen er faldet med 39 mio. kr.

Vind, Bygas og Fjernkøling bidrager samlet positivt til årets resultat ekskl. finansieringsudgifter med 20 mio. kr. Den øgede aktivitet på disse områder har resulteret i en stigning i omsætningen på 33 mio. kr. bl.a. som følge af åbningen af en ny vindmøllepark, mens omkostninger til råvarer og hjælpematerialer samt andre eksterne omkostninger er steget med 5 mio. kr. Som følge af de stigende investeringer på området, herunder en ny vindmøllepark, er de regnskabsmæssige afskrivninger forøget med 8 mio. kr.

Vand, Rensning og BIOFOS bidrager positivt til årets resultat med 66 mio. kr. Omsætningen inkl. regulering af over-/underdækning er forøget med 172 mio. kr. mens gevinst ved salg af fast ejendom bidrager med 20 mio. kr. Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer samt andre eksterne omkostninger er steget med 106 mio. kr. Regnskabsmæssige afskrivninger er steget med 19 mio. kr. blandt andet som følge af øget investeringer i klimatilpasning.

Koncernens samlede personaleomkostninger er steget med 15 mio.kr. primært som følge af en nettostigning i antallet af medarbejdere.

Koncernens nettofinansieringsudgifter (ekskl. energiproduktion) er steget med 13 mio.kr. primært som følge af det lave renteniveau,

som har medført en negativ forrentning af koncernens bankindeståender og som følge af lånefinansieringen af koncernens Vind- og Fjernkølings aktiver. Samlet set har der været en mindre vækst i koncernens rentebærende gæld.

Forventninger for det kommende år

Koncernen forventer et regnskabsmæssigt resultat for året 2016 på niveau med det i 2015.

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er efter regnskabsårets afslutning ikke indtruffet begivenheder, som væsentligt vil kunne påvirke koncernens finansielle stilling.

HOFOR Fjernkøling A/S vækstede igen i 2015, og det blev blandt andet synliggjort ved, at selskabet fik sin tredje Gazelle-pris i træk. Gazellen er Dagbladet Børsens pris til virksomheder, som bl.a. har vækstet i de sidste fire regnskabsår.

RESULTATER OG NYE AMBITIONER

Frem til 2016 arbejdede HOFOR efter den koncernstrategi, der blev formuleret i 2010. Der blev styret efter 'solen', som strategien blev kaldt, og virksomheden satte helt konkrete mål inden for følgende fire ambitioner:

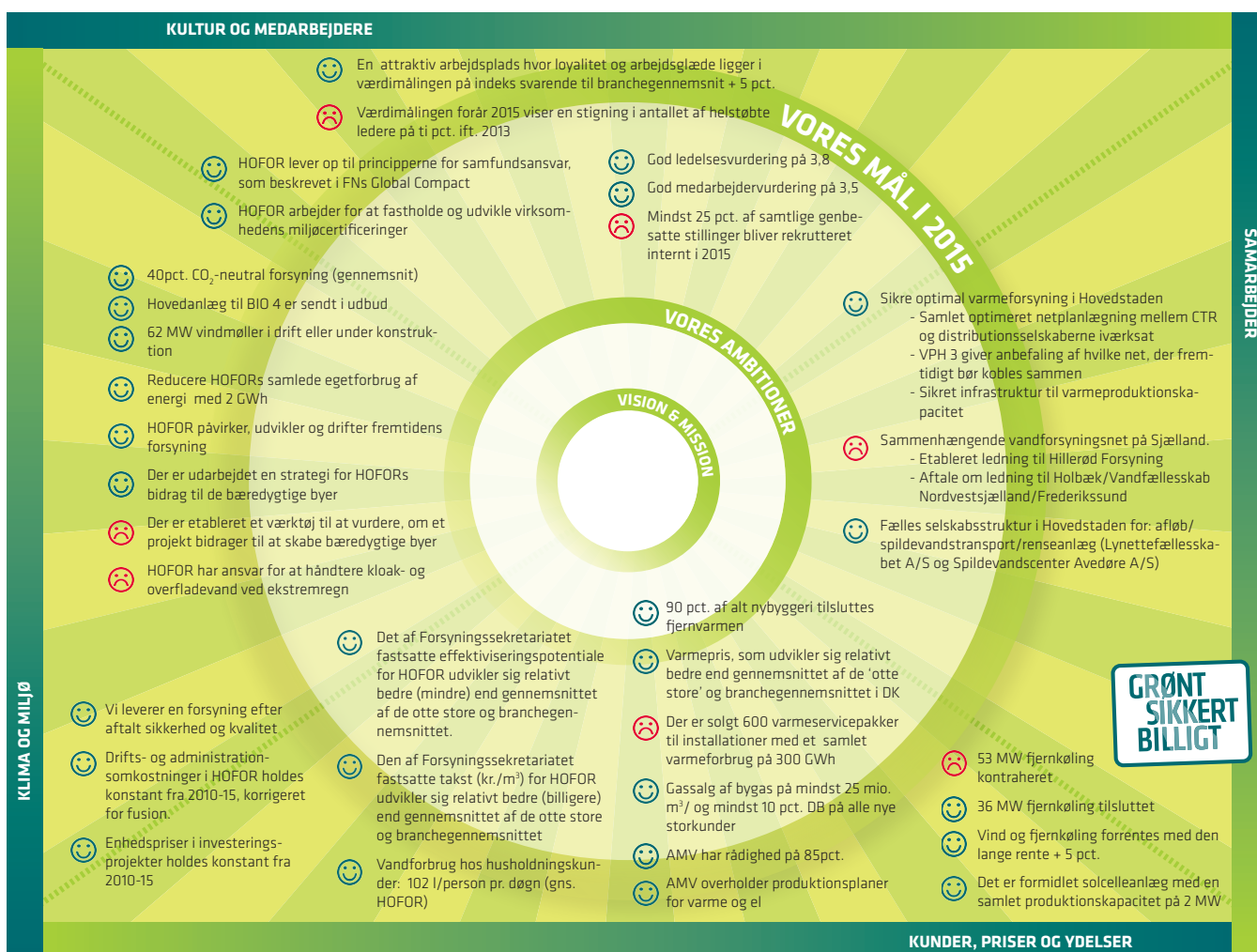
Kunder, Priser og Ydelser, Kultur og Medarbejdere, Samarbejder og Klima og Miljø

- "Kunder, Priser og Ydelser" - der er fokus på, at kunderne får konkurrencedygtige vand- og energiløsninger til gennemsigtige priser.

- "Kultur og Medarbejdere" - HOFOR er en attraktiv arbejdsplads med fokus på resultater, udvikling og engagement.
- "Samarbejder" - HOFOR samarbejder med branchen for at skabe en bedre og mere effektiv forsyning.
- "Klima og Miljø" - HOFOR skaber fremtidens løsninger med respekt for klima og miljø og sigter efter at blive CO₂-neutrale.

En lang række af de meget konkrete og ambitiøse mål, som blev fastsat inden for hvert

område blev nået, noget blev ændret eller droppet i perioden og enkelte mål har HOFOR ikke nået endnu, som det fremgår af grafiken nedenfor.

'Solen' satte mål og retning for årene 2010-2015 i HOFOR inden for områderne Kunder, Priser og Ydelser, Kultur og Medarbejdere, Samarbejde samt Klima og Miljø. I figuren ovenfor er illustreret, hvilke ambitioner HOFOR kom i mål med og hvilke ambitioner virksomheden ikke nåede helt i den fem-årige periode.

Strategisolen satte mål og retning frem til 2016. I løbet af 2015 blev et stort arbejde for at formulere en ny strategi for virksomheden derfor sat i gang, og i juni 2015 vedtog HOFORs bestyrelser den koncernstrategi, der skal gælde de kommende fem år. Med den nye strategi bygger HOFOR videre på den retning og udvikling, der allerede er i gang. Frem mod 2021 vil HOFOR fortsat skabe bæredygtige byer og levere vand- og energiløsninger til kunderne – grønt, sikkert og billigt. Men derudover vil virksomheden arbejde med tre nye, overordnede ambitioner:

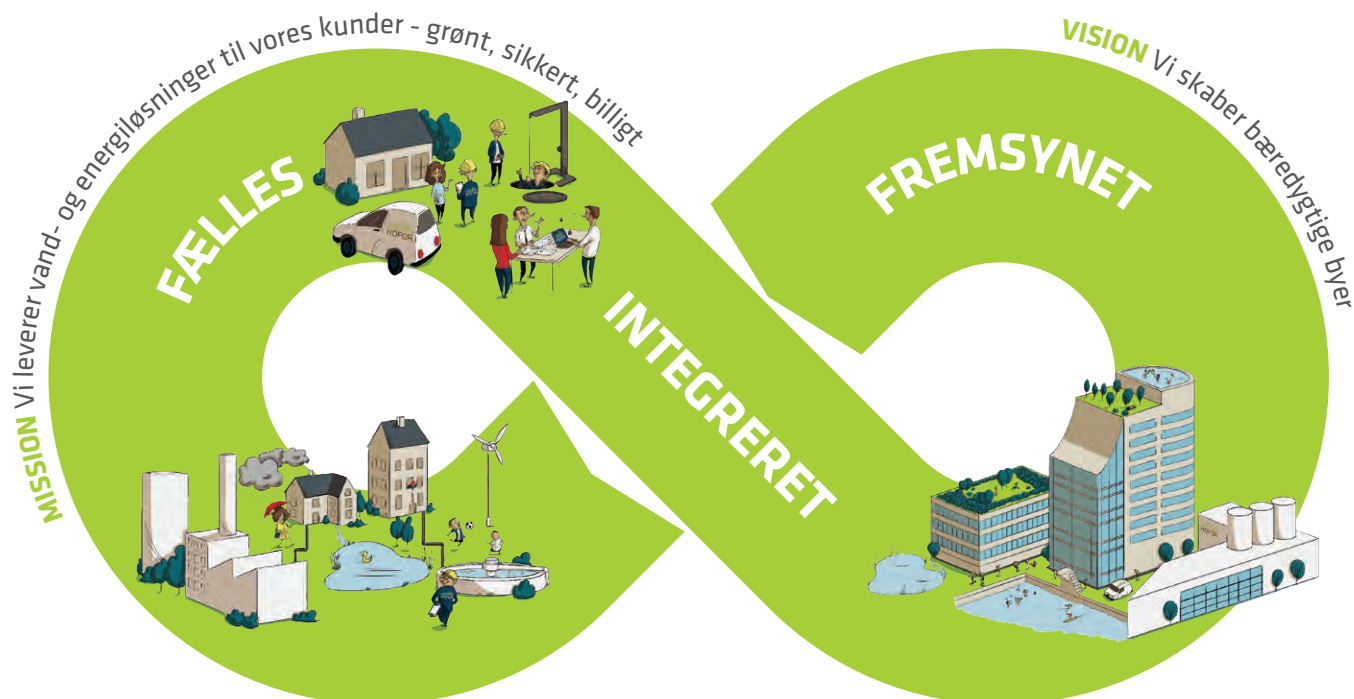
Fælles, Integreret og Fremsynet

- "Fælles" fordi HOFOR vil udvikle og investere i fælles infrastruktur med høj kollektiv værdi. F.eks. ved at bygge flere store skybrudstunneler i København, sikre det rene grundvand og sikre CO₂-neutral forsyning.

- "Integreret" fordi HOFOR vil tænke forsyningsarterne bedre sammen. F.eks. ved at omdanne varme fra spildevand til fjernvarme ved at bruge varmepumper. Der skal være øget fokus på, at virksomheden bliver bedre til at udnytte ressourcer internt og skabe synergi. Virksomheden skal fortsat være omkostningsbevidst og arbejde med effektiviseringer og sunde investeringer.
- "Fremsynet" fordi HOFOR vil udvikle og anvende nyskabende løsninger, der kan styrke effektiviteten og give kunderne bedre service, miljø og priser. F.eks. ved at lave blødere vand, der gavner miljøet og sparer kunderne for penge og besvær. Ved at udvikle nye teknologier i varmeforsyningen, og ved at understøtte udvikling og eksport af bæredygtige løsninger i samarbejde med private virksomheder. Samtidig skal HOFOR styrke fokus på kunderne – sikre en bedre kundeoplevelse og øge effektiviteten i kundebetjeningen.

HOFOR skal arbejde både fælles, integreret og fremsynet for at nå visionen om at skabe bæredygtige byer. De tre ambitioner er symboliseret ved kredsløbet – den ene ambition kan ikke stå alene, og der er ikke en rækkefølge.

Ud over disse tre ambitioner handler den nye strategi om konsolidering. Der er derfor et stort fokus på kerneforretningen og de funktioner, der går på tværs af hele organisationen. Hele rapporteringen omkring nogle af disse kerneforretningsopgaver, eksempelvis HOFORs medarbejderansvar og ansvar for miljøet er beskrevet senere i denne rapport i afsnittet om samfundsansvar.

Kredsløbet symboliserer, at der skal være fokus på alle tre ambitioner. De hænger uløseligt sammen, er ikke prioriterede, og HOFOR når ikke i mål uden at have succes på alle tre områder.

FÆLLES

Tværkommunale løsninger på klimaudfordringer

En af de væsentlige grunde til dannelsen af HOFOR var ønsket om at samarbejde tæt omkring klimatilpasning og skybrudssikring. Det store skybrud i juli 2011, og erkendelsen af at vandet ikke kender til kommunegrænser, gav det fælles udgangspunkt, at de store investeringer i klimasikring skal koordineres for at give størst mulig nytte og synergi i fællesskab.

Nogle af de tværkommunale projekter, der er sat i gang for at klima- og skybrudssikre Hovedstadsområdet, er Harrestrup Å-, St. Vejle Å-, Kagså- og Damhuså-projekterne.

Ved Damhusåen er HOFOR i gang med at anlægge to parallelle kloaktunneler, som skal lede vandet udenom å-systemet ved ekstremregn. Arbejdet med at tunnelere har stået på i hele 2015, og der har været flere arrangementer, hvor de nærmeste naboer er blevet inviteret ned i tunnelen.

Ved Kagsåen er HOFOR involveret i et andet stort tværkommunalt projekt sammen med Nordvand, Gladsaxe og Herlev Kommuner. Kagsåen er i dag stærkt påvirket af spildevand. Når det regner, aflastes der spildevandsopblandet regnvand til åen via 22 overløb fra afløbssystemer i Gladsaxe og Herlev. Der er i 2015 igangsat en VVM-proces, og der har været afholdt et borgermøde om de mange planlagte tiltag langs åen.

Langs Harrestrup Å samarbejder ti kommuner om at klimatilpasse og skybrudssikre. Seks af disse kommuners spildevandsselskaber er med i HOFOR, der siden 2013 har fungeret som projektsekretariat for det store tværkommunale samarbejdsprojekt. I samarbejdsprojektet er der skabt en stor fælles digital model, der kan bruges til at regne på, hvordan vandet flyder på overfladen, i kloakerne og i åen. Og i 2015 indgik kommunerne en aftale om, hvordan betalingen for projekterne skal fordeles mellem de forskellige selskaber. I 2016 forventer projektet at have en

samlet plan for løsningerne klar, men man skal forvente, at det vil tage 20-30 år før alle tiltag er gennemført.

I 2015 kom der gang i anlægsfasen med det store klimatilpasningsprojekt omkring St. Vejle Å. Der er tale om omlægning og klimatilpasning af et af landets største regnvandstekniske anlæg tilhørende Kloaksammenslutningen Vallensbæk Mose – et samarbejde mellem forsyningerne i Albertslund, Brøndby, Glostrup, Høje-Taastrup, Ishøj og Vallensbæk kommuner.

Anlæggene ligger ved St. Vejle Å og har primært bestået af de regnvandstekniske basiner Tueholm Sø og Vallensbæk Sø samt en stor olieudskiller. Ved skybrud er der risiko for, at åen løber over sine bredder og oversvømmer boligkvarterene i området. Både Ishøj og Vallensbæk har tidligere været hårdt ramt af skybrud, der har sat tunneler, veje og kældre under vand. Projekterne bliver afsluttet i 2016 og er realiseret med midler, som er en kom-

Ved Damhusåen skal to tunneler i fremtiden afhjælpe kloaksystemet og forhindre oversvømmelser. Her en af byggepladserne, hvor en tunnelboremaskine er sænket ned.

pensation for, at Banedanmark fjerner en del af Vallensbæk Sø i forbindelse med etableringen af Ringstedbanen.

Klima- og skybrudsinvesteringer i København

Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune har i november 2015 godkendt den samlede klima- og skybrudssikringspakke til ca. 11 mia. kr., der bl.a. indeholder 300 kommunale medfinansieringsprojekter samt ca. 50 rene HOFOR-projekter. Desuden er der indgået aftale om ca. 50 private medfinansieringsprojekter. Målet er over de næste 20-30 år at forsyne byen med et helt nyt 'lag' af infrastruktur, hvor veje, pladser og grønne områder tænkes indrettet til håndtering af store vandmængder under skybrud, og samtidig giver et løft til byens normale funktion i tørvejr.

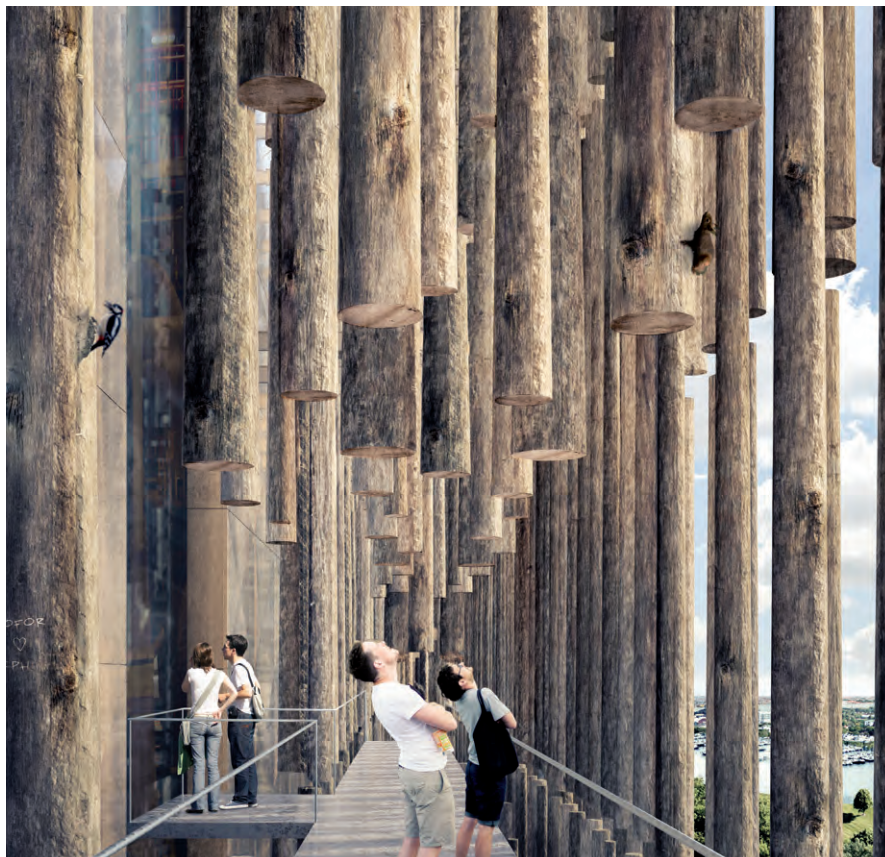
Samarbejder i branchen

At skabe fremtidens klimavenlige forsyning er vanskeligt at gøre alene. HOFOR deltager i en række samarbejdsfora for at kunne dele erfaringer med andre. Et eksempel er Regnvandsforum, hvor HOFOR har startet et samarbejde mellem ti kommuner om at imødegå de oversvømmelser, som Harrestrup Å er udsat for ved skybrud.

Samarbejde og videndeling foregår også ved, at HOFOR deltager i en række interesseorganisationer, eksempelvis Dansk Fjernvarme, Dansk Energi og Danva. HOFORs administrerende direktør, Lars Therkildsen, er formand for bestyrelsen i Danva.

Samarbejde var et af de afgørende nøgleord, da fusionen mellem vandselskaberne i HOFORs otte ejerkommuner blev en realitet, og HOFOR sikrer fortsat dialog mellem kommunerne på flere niveauer.

Udover repræsentationen i bestyrelserne mødes HOFOR og kommunerne i kontaktudvalget, ligesom der løbende er møder og dialog med kommunernes plan- og miljøchefer samt sagsbehandlere i de konkrete sager. HOFOR arrangerer også en årlig ejerdag, hvor kommunerne inviteres på ekskursion, oplæg og videndeling.

Amagerværkets nye kraftværksblok 'Blok 4' vil få et helt anderledes udseende og besøgende kan få udsigt til København fra toppen og indsigt i driften på stien langs anlægget.

HOFOR oplever en positiv og konstruktiv dialog med kommunerne – både med dem som allerede indgår i ejerkredsen og dem, der er med på sidelinjen som observatører med henblik på et potentielt fremtidigt samarbejde. Kriterierne for at være observatør er, at kommunerne aftager vand fra HOFOR, og at de har underskrevet en samarbejdsaftale. Seks observatørkommuner - Ballerup, Frederiksberg, Gladsaxe, Glostrup, Høje-Tåstrup og Ishøj - har valgt at indgå samarbejdsaftale med HOFOR.

Kraftvarme med bæredygtig biomasse

På Amagerværket bliver der i dag fyret med både biomasse og kul. For at København bliver CO₂-neutral i 2025, kræver det, at kul skiftes ud med bæredygtig biomasse. I 2014 besluttede bestyrelsen at investere i en ny biomassefyret kraftværksblok på Amagerværket. Den nye blok 4 skal erstatte blok 3, som er kulfyret og i slutningen af sin tekniske levetid.

I maj 2015 blev arkitektkonkurrencen om den nye kraftværksblok afgjort. Gottlieb Paludan Architects vandt blandt fem udvalgte arkitektfirmaer, og med deres bud får HOFOR en bygning, der i tillæg til sin primære funktion at producere el og varme bidrager med et visionært og bæredygtigt ansigt mod byen. Samtidig får københavnere en unik adgang til kraftværket – i form af et nyt udsigtspunkt over København fra toppen af den nye bygning og mulighed for et blik helt ind i værkets maskineri.

For HOFOR er det afgørende, at den nye kraftværksblok fyrer med bæredygtig træflis, og i 2014 tog HOFOR sammen med både kraftværksbranchen og fjernvarmebranchen et afgørende skridt for at sikre, at dette bliver muligt. Således var HOFOR i december 2014 med i tilblivelsen af en brancheaftale om at sikre brugen af bæredygtig biomasse. Med aftalen har HOFOR et godt udgangspunkt for at

bidrage til at København når målet om at blive verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025.

Dampkonvertering i fjernvarmenettet

Fjernvarmesystemet er en ældre dame, som i 2015 kunne fejre 90-års fødselsdag – en begivenhed der blev markeret internt på en række HOFOR-lokationer og eksternt ved at invitere den lokale presse inden for murene på varme-centralerne. Nogle steder bliver fjernvarmen leveret fra værket til kundernes varmecentral i et system baseret på damp. Men det er mere klimavenligt og økonomisk at levere fjernvarmen som vand. Derfor er HOFOR i gang med at konvertere dampsystemet til et vandbaseret system. Dampkonverteringsprojektet skal være afsluttet i 2021, og med udgangen af 2015 var 54 pct. af de oprindelige dampkunder fra 2009 konverteret.

En af de store milepæle i dampkonverteringen lå lige i starten af 2016, hvor tunnelboremaskinen Gertrud blev færdig med at tunnelere under Københavns Havn. Projektet sikrer, at kunder i Indre By får leveret klimavenlig fjernvarme til fyringssæsonen 2016/2017. Dampkonverteringen medvirker i høj grad til målet om at gøre København CO₂-neutral i 2025.

Fjernkøling springer videre

I 2015 leverede HOFOR Fjernkøling A/S igen et flot resultat og kunne modtage Børsens Gazellepris for tredje år i træk. I løbet af 2015 er der igen blevet landet store aftaler om levering af den klimavenlige fjernkøling. Store dele af Københavns Universitet skal have leveret fjernkøling, og det er også lykkedes at lave aftaler med kunder som f.eks. Statens Museum for Kunst og det gamle posthus på Købmagergade.

Off-shore partnerskaber og landvindmøller

I 2015 indgik HOFOR en konsortieaftale med den tyske vindmøllevirksomhed wpd om at forsøge at vinde retten til at etablere kystnære vindmøller, der kan producere i alt 350 MW. Samarbejdet blev i løbet af 2015 udvidet med endnu en samarbejdsaftale, hvor også Stadtwerke München deltager. Dette konsortium blev i efteråret 2015 prækvalificeret til at byde på det statslige udbud af havvindmøl-

ler ved Kriegers Flak. Det bliver med 600 MW Danmarks største havvindmøllepark, og den skal fra 2021 kunne forsyne mere end en halv million husstande med strøm.

Den anden halvdel af selskabet HOFOR Vind A/S' aktiviteter retter sig mod opstilling af vindmøller på land. I 2015 blev endnu to vindmølleprojekter med tilsammen ni vindmøller købt. På Vestlolland skal HOFOR således i løbet af 2017 opstille seks vindmøller ved Korsnække. Syd for Lemvig i Vestjylland vil der ligeledes i 2016 blive opstillet tre vindmøller ved Nees. Sammenlagt kan HOFORs portefølje af landvindmøller nu dække elforbruget i 47.000 husstande.

Grundvandsbeskyttelse

Drikkevandet hentes op dybt nede fra undergrunden. Det tager som regel naturen 35–50 år at danne grundvandet, og nogle steder er grundvandet flere hundrede år gammelt. Grundvandsbeskyttelse kræver derfor langsigtet planlægning, når det skal sikres, at kommende generationer fortsat kan få drikkevand, der er baseret på grundvand, hvor det ikke er nødvendigt at fjerne miljøfremmede stoffer. Det er derfor en vigtig opgave for HOFOR gennem forebyggende tiltag, at sikre en langsigtet god grundvandskvalitet.

HOFOR beskytter blandt andet grundvandet ved at rejse ny skov ved de regionale kildepladser og indgå aftaler om miljøvenlig drift af landbrugsarealer. Ved udgangen af 2015 er der realiseret 1.130 hektar af de knap 4.000 hektar skov, der indgår i samarbejdsaftalen mellem de involverede kommuner, staten og HOFOR.

På baggrund af grundvandsbeskyttelsesstrategien har HOFOR i 2015 henvendt sig til knap 200 lodsejere i udvalgte områder til fire kildepladser under Værket ved Regnemærk vedrørende anvendelsen af pesticider på arealerne. Dialogen fortsætter i 2016 med de lodsejere, der ønsker at indgå en aftale om, at de ikke fremover anvender pesticider.

HOFOR indgår derudover i en del vandsamarbejder med lokale vandværker, vandforsyninger, borgere og lokale myndigheder om at

beskytte grundvandet. Hovedaktiviteten i de lokale vandsamarbejder har været at sløjfe ubenyttede brønde og borer for at undgå, at de kan udgøre en risiko for forurening af grundvandsmagasinerne. I løbet af de sidste ti år er der blevet sløjfet ca. 730 brønde og borer.

Indvindingstilladelser

HOFOR har syv regionale vandværker. Produktionen af drikkevand på disse vandværker er afhængig af, at HOFOR kan opnå indvindingstilladelser på de tilhørende kildepladser. HOFOR har for de regionale værker indsendt ansøgninger til de relevante kommuner om fornyede indvindingstilladelser. For de regionale værkers vedkommende er kommunernes sagsbehandling blevet forsinket pga. vandplanerne, som Natur- og Miljøklagenævnet sendte tilbage til Naturstyrelsen i december 2012 til fornyet behandling. HOFOR har ansøgt om indvindingstilladelser, så de regionale indvindingstilladelser fremadrettet vil være på 72 mio. kubikmeter vand. Der er nødvendigt med en buffer kapacitet for at sikre en fleksibilitet mellem kildepladserne i forbindelse med renoveringer, nedbrud mv.

I april 2015 udstedte Naturstyrelsen Kommuneplantillæg med tilhørende VVM-redegørelse og VVM-tilladelse for HOFORs regionale indvinding. Seks kommuner påklagede kommuneplantillægget til Natur- og Miljøklagenævnet, der i december 2015 stadfæstede Naturstyrelsens afgørelse. Kommuneplantillæg mv. er udgangspunktet for kommunernes videre sagsbehandling af HOFORs ansøgninger.

Status er, at HOFOR mangler at opnå indvindingstilladelser på 42 kildepladser med i alt 61 mio. kubikmeter vand. De 42 kildepladser er beliggende i 16 kommuner. HOFOR har en god dialog med kommunerne omkring de kommende indvindingstilladelser. Der vil blive fastsat vilkår, som sikrer at hovedstadsområdet vandforsyning tilgodeses, samtidig med at de nødvendige natur- og miljøhensyn tages, for at opnå den størst mulige grad af bæredygtighed i den fremtidige vandindvinding.

Vandets Dag uddelte HOFOR gratis blomsterfrø og gode råd om at holde en giftfri have. Samtidig blev HOFORs online havekalender med flere gode råd lanceret.

INTEGRERET

Fokus på fremkommelighed

Gravearbejder kan ikke undgås, når byerne og forsyningen skal fremtidssikres. HOFOR er i gang med at skabe bæredygtige byer mange steder i hovedstadsområdet. Nogle steder går HOFOR i vejen i et lille område i få dage – andre steder er der tale om milliardinvesteringer i anlægsprojekter, som skybrudstunnelen ved Damhusåen. Arbejdet her varer i flere år og skal sikre, at flere tusinde borgere ikke risikerer oversvømmelser af deres huse, når der er skybrud.

HOFOR arbejder løbende på at optimere kommunikationen omkring gravearbejder til borgere og brugere af byen. Her er skiltning, nyhedsbreve, pressemeddelelser, vej møder, åbent hus-arrangementer og opslag i opgange eksempler på nogle af de kanaler, der bruges alt efter gravearbejdets omfang.

Derudover har HOFOR styrket koordineringen af gravearbejderne på tværs af forsyningerne og styrket samarbejdet med kommunerne for at sikre, at projekterne bliver koordineret tidligst muligt i planlægningsfasen. Derved tages der hensyn til kommunernes egne projekter, og de projekter som kommunerne derudover har kendskab til. Eksempelvis koordineres

HOFORs gravearbejder med kommunernes renoveringsplaner for veje og stier, således at borgerne i højere grad oplever et sammenhængende forløb, og gentagne opgravninger og renoveringer af de samme strækninger undgås.

Prisudvikling og rammevilkår

HOFORs primære forretningsområder fjernvarme-, bygas-, vand- og spildevandsforsyning er underlagt hvile-i-sig-selv regulering, som betyder, at indtægter og udgifter skal balancere. Herudover sælger HOFORs mindre forretningsområder fjernkøl, vindenergi og el-produktion fra Amagerværket deres produkter på kommercielle vilkår.

Vand og spildevand

Udover hvile-i-sig-selv reguleringen er vand- og spildevandsselskaberne underlagt et prisloft, der fastsættes af staten.

Der er forskellige priser for vand og spildevand i HOFORs otte ejerkommuner. Kunderne i hvert enkelt selskab betaler kun for de udgifter, der er forbundet med vand- eller spildevandforsyningen i egen kommune. Da udgifterne er forskellige fra selskab til selskab, er priserne også forskellige. Dette skyldes primært, at investeringer og opgaver varierer fra kommune til kommune.

I fem af HOFORs otte ejerkommuner er priserne i 2016 uændret i forhold til 2015. Nemlig i Albertslund, Dragør, Herlev, København og Rødovre.

I tre kommuner – Brøndby, Hvidovre og Valensbæk – er der prisstigninger på mellem 14 pct. og 25 pct. forårsaget af flere forskellige faktorer. Blandt årsagerne kan nævnes renovering af ledningsnettet for at undgå unødvendigt vandspild, omlægning af ledninger for at gøre plads til Ringstedbanen og Letbanen samt investeringer i klimatilpasning herunder udvidelse af kloaksystemet for at reducere risikoen for oversvømmelser.

HOFOR har et mål om en jævn prisudvikling over årene. Dette vanskeliggøres af prisloftsystemet, der tvinger til forskellige uhensigtsmæssige reguleringer fra år til år.

Ifølge vandsektorloven skal den statslige reguleringsmyndighed Forsyningssekretariatet hvert år fastsætte et prisloft for de enkelte vand- og spildevandsselskaber, som sætter et loft for selskabernes samlede indtægter. Forsyningssekretariatet benchmarker endvidere årligt selskaberne mod hinanden og pålægger på denne baggrund selskaberne et effektiviseringskrav – i den nuværende regulering bliver kun driftsomkostningerne pålagt effektiviseringskrav.

Den økonomiske regulering af sektoren ændres som følge af det politiske forlig fra foråret 2015. Fra 2017 vil selskaberne således blive reguleret på deres totalomkostninger, hvilket betyder, at selskabernes kapitalapparat og dermed muligheder for investeringer også påvirkes. De præcise regler for såvel den totaløkonomiske benchmarking som de nye totaløkonomiske indtægtsrammer er under udarbejdelse.

HOFOR har deltaget aktivt i evalueringen af vandsektorloven og har gennem flere workshops og interviews bidraget med sit syn på loven og forslag til at opnå en mere hensigtsmæssig og rimelig reguleringsmodel. HOFOR indgår samtidig i samarbejder med Forsyningssekretariatet med det over-

Fjernvarmen fejrede 90-års fødselsdag i 2015, og som en del af festen blev en film om fjernvarmens historie lagt på HOFORs youtube-kanal. Der kan man se en række film om virksomheden.

ordnede formål at opnå generelle forbedringer af reguleringen.

Det forventes, at den endelige udmøntning af den nye regulering – lov og bekendtgørelser – vil være fastlagt i første halvår af 2016.

HOFOR er lige som resten af vandbranchen uenige i SKATs beregning af anlægsværdierne i HOFORs vand- og spildevandsselskaber. SKATs metode til beregning af de skattemæssige værdier betyder, at størsteparten af selskaberne vil blive opkrævet skat – til trods for at selskaberne som følge af hvile-i-sig-selv princippet ikke kan oparbejde et overskud over tid. HOFOR har på den baggrund i samarbejde med brancheorganisationen DANVA stævnet SKAT ved landsretten. Branchen anvender blandt andet HOFOR Vand Hvidovre A/S som prøvesag ved landsretten. Det er her besluttet, at der i Hvidovre sagen anvendes 'syn og skøn', og syns- og skønsmand er blevet udpeget i begyndelsen af 2016. Sagen er berammet til marts 2017.

Højesteret har den 5. februar 2016 afsagt dom i sagen mellem Slagelse Kommune og Forsyningssekretariatet om fastsættelse af det såkaldte vejbidrag, som kommunen betaler spildevandsselskabet for afledning af regn-

vand på kommunale veje. Dommen faldt ud til fordel for kommunen og betyder, at kommuner og forsyningsvirksomheder kan efterprøve og drøfte den tidligere udmeldte og anvendte procent-sats for beregningen af vejbidrag.

Da der er usikkerhed omkring størrelsen af vejbidraget, herunder omkring selve opgørelsesmetoden, er der ikke indregnet en eventuel regulering til tidligere års opkrævede vejbidrag i årsregnskabet for 2015. Det skal bemærkes, at en eventuel regulering af vejbidraget vil medføre en tilsvarende opkrævningsret hos forbrugerne.

Fjernvarme

HOFOR har været i stand til at fastholde fjernvarmeprisen i 2016 på samme niveau som 2015. Det skete selv om HOFOR i disse år gennemfører store investeringer i grønnere varme til København for at levere sit bidrag til at nå målet om at gøre København til verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025.

I den politiske aftale om vækstpakken i 2014 blev der besluttet et effektiviseringsmål i fjernvarmesektoren på 500 mio. kr. i 2020. Målet skal nås gennem en ny incitamentbaseret regulering af fjernvarmesektoren. Arbejdet med at introducere en ny overordnet

regulering er i gang i disse år. Det forventes, at reguleringen kommer til at lægges sig op af regulering af de øvrige forsyningssektorer. Dette omfatter både individuelle effektiviseringskrav via et benchmark og generelle effektiviseringskrav på baggrund af totale omkostninger. Der arbejdes mod, at kravene indføres fra 2019/2020. Både varmenet og varmeproduktion er omfattet.

HOFOR deltager aktivt i udformning af de fremtidige krav bl.a. for at sikre, at der opnås effektiviseringer til gavn for kunderne. HOFOR lægger vægt på, at opstilling af et benchmarksystem bør tage udgangspunkt i, at varmenettet er naturligt monopol. HOFOR lægger desuden vægt på, at der tages udgangspunkt i, at varmeproduktionen på Amagerværket allerede er udsat for et betydeligt effektiviseringspres både gennem varmemarkedet i hovedstaden samt gennem relationen til elmarkedet.

Varmeforsyningslovens prisregler foreskriver, at der i varmeprisen kan indregnes en rimelig forrentning af ejernes indskudskapital, således som defineret i varmforsyningsloven. Energitilsynet har truffet afgørelse om, at den prismæssige indskudskapital kan reguleres op efter nærmere regler for værdiansættelse af anlægsaktiver ved ikrafttræden af varmforsyningslovens prisregler tilbage i 1981.

HOFOR har til Energitilsynet anmeldt en forhøjelse af den prismæssige indskudskapital til HOFOR Fjernvarme P/S samt en forrentning af samme. Anmeldelse skete første gang i 2006. Sagen har siden været under behandling. Energitilsynet har meddelt, at en afgørelse i sagen afventer afgørelse i otte andre lignende sager, hvilket forventes at ske i løbet af 2016/2017.

Bygas

HOFORs bygaskunder får ligesom fjernvarmekunderne glæde af uændrede priser fra 2015 til 2016. Faktisk vil de fleste private bygaskunder, der bruger gas til komfuret, fremover kunne sikre sig en lavere årlig udgift til gassen. Hidtil har kunderne både skullet betale abonnement og forbrug. Fra 1. maj 2015 har kunderne haft

I 2015 introducerede HOFOR Bygas A/S Fastpris til de private kokegas-kunder. Nu kan man som privat kunde, der bruger gas til komfuret, undgå de årlige aflæsninger og samtidig spare penge.

mulighed for at nøjes med at betale en fast pris svarende til abonnementet. For en typisk familie på fire personer svarer det til en besparelse på næsten 25 pct. om året. Desuden slipper fastpris-kunderne for at skulle bruge tid på at aflæse og indberette deres forbrug. Ved udgangen af 2015 var godt 21.000 af de private bygaskunder gået over til fastpris.

Biogas

København skal være verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025, og det kræver, at der skrues på mange energihåndtag. Et af dem er at øge andelen af klimavenlig biogas i bygassen. I løbet af 2015 nåede HOFOR op

på at kunne levere 17,5 pct. biogas i bygassen, og i årene frem vil virksomheden fortsætte arbejdet med at øge den grønne del af bygassen til HOFORs godt 300.000 københavnske bygaskunder. Målet for 2016 er at nå op på mindst 30 pct. biogas i bygassen.

BIOFOS

BIOFOS er ejet af de 15 kommuner, som gik sammen om at stifte koncernen i december 2013. Syv af de 15 kommuner, som får renset vand hos BIOFOS, er medejer af BIOFOS via HOFOR. HOFOR ejer dermed 67,60 pct. af BIOFOS. De to koncerner har derfor et meget tæt samarbejde, og store investeringer i

pumper, ledninger og lignende bliver koordineret i fællesskab. Det tætte samarbejde er understreget af, at de to koncerner har samme bestyrelsesformand.

BIOFOS implementerede i 2015 "Strategien for BIOFOS 2015-2020 med pejlemærker mod 2025". Virksomhedens mission ligger tæt op af HOFORs og lyder: BIOFOS skaber bæredygtigt vandmiljø og udvinder ressourcer til nytte og gavn for dig og din by. For yderligere information kan årsrapporten for BIOFOS hentes på www.biofos.dk.

FREMSYNET

Kundefokus

HOFOR har omtrent en million kunder, og de spiller en væsentlig rolle for virksomheden. I 2015 blev fokus på kunder yderligere præciseret da HOFOR samlede områder med kontakt til kunderne på tværs af organisationen i forbindelse med en organisationsændring.

I dag benytter HOFOR sig af alt fra events og presse til regninger og gravearbejder for at få udbredt kendskabet til virksomheden. HOFOR havde sat nogle ambitiøse mål for presseindsatsen i 2015. De 1.121 omtaler, HOFOR fik i løbet af året, gav en pr-score langt over virksomheder HOFOR kan sammenlignes med. Det lykkedes også at få budskaber om grøn, sikker og billig forsyning ud i pressen.

I 2015 lavede HOFOR en kundeundersøgelse i ejerkommunerne, som viste, at kunderne kender navnet HOFOR, men ikke altid ved hvad HOFOR leverer. Undersøgelsen har blandt andet ført til, at HOFOR vil benytte sig af flere kanaler til at fortælle om virksomheden.

I 2015 vedtog HOFOR en ny social medie strategi, som sætter retningen for at inddrage digitale kanaler i kommunikationen med kunderne. Tilstedeværelse på de digitale medier giver HOFOR en ny mulighed for at informere kunderne i tilfælde af driftsforstyrrelser, men også for at komme ud med budskaber i forbindelse med kampagner og for at øge opmærksomheden på alt det, HOFOR forsyner hovedstadsområdet med.

Renovering af vandværker og blødere vand

HOFORs vandværker bliver renoveret gennem den næste årrække. Det er nødvendigt for fortsat at kunne levere rent drikkevand til de en mio. kunder. Renoveringen kommer til at tage mange år, da det ikke er muligt at opretholde forsyningssikkerheden, hvis for mange værker tages ud af drift samtidig.

I det tidlige forår 2015 blev HOFORs helt nye Vandværket ved Marbjerg indviet. Det særlige ved det nye værk er, at vandet holdes i et lukket system gennem hele processen. Der er ikke mulighed for at komme i fysisk kontakt med vandet, og derfor reduceres risikoen for

udefrakommende forurening, hvilket øger drikkevandssikkerheden.

Udover at blive renoveret, så får vandværkerne også fremadrettet tilført nye teknologier som eksempelvis UV og blødgøring af vandet. I 2015 startede renovering af Vandværket ved Brøndbyøster, og i løbet af 2016 bliver Brøndby den første kommune, som får leveret blødere vand i hannerne. Fremtidsplanen er at levere blødere vand til alle HOFORs kunder.

Nye varmeteknologier

Når Københavns Kommune skal være CO₂-neutral i 2025, kræver det blandt andet flere og nye teknologier i fjernvarmeforsyningen. Udover at bygge en kraftværksblok, som kan forbrænde biomasse, så arbejder HOFOR parallelt med at udvikle geotermi og store varmepumper. Arbejdet fokuserer på både den økonomiske og tekniske udvikling, der skal til, for at teknologierne kan indgå i større skala i varmeforsyningen. I den sammenhæng vil udvikling af bedre muligheder for lagring af varme spille en central rolle.

Ud over at kunne levere grøn fjernvarme, så kan især varmepumper være med til at sikre bedre udnyttelse af den stigende mængde strøm fra vindkraft i det samlede energisystem. Hermed opnås et vigtigt bidrag til Danmarks samlede plan om at integrere mere vedvarende energi i Danmark.

ForsynOmeter

HOFOR arbejder med at få kunderne til at bruge lidt mindre af virksomhedens produkter for derigennem at spare på energien. Eksempelvis ved at have energirådgivere, lave kampagner for vandbesparelser og for at bruge varmen smartere og tage ud til events og lære kunderne, hvordan de ved at spare kan skåne både miljøet og deres egen pengepung. Et nyt tiltag i 2015 var ForsynOmeter, som er et tilbud til erhverv, boligselskaber og boligforeninger om intelligent energistyring. ForsynOmeter giver et overblik over ejendommens forbrug, viser hvor der er et u hensigtsmæssigt forbrug og gør det lettere at sætte ind med energitiltag der, hvor det vil give den største besparelse økonomisk og miljømæssigt.

På Varmens Dag den 6. februar 2015 blev varmetunnelen i Adelgade åbnet og flere hundrede interesserede ventede i vinterkulden for at komme ned i Københavns dybeste hul.

Da Vandværket ved Marbjerg åbnede i marts 2015 var det med stor bevågenhed fra både ind- og udland.

HOFORs ARBEJDE MED SAMFUNDSANSVAR 2015

Global Compact princip	Forpligtelser	Systemer
Menneskerettigheder 1. Virksomheden bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt proklamerede menneskerettigheder indenfor virksomhedens indflydelsesområde. 2. Virksomheden skal sikre, at den ikke medvirker til krænkelse af menneskerettighederne. Arbejdstagerrettigheder 3. Virksomheden bør opretholde frihed til organisering og anerkende arbejdstagers ret til kollektive forhandlinger. 4. Virksomheden bør støtte afskaffelsen af alle former for tvangsarbejde. 5. Virksomheden bør støtte en effektiv afskaffelse af børnearbejde. 6. Virksomheden bør støtte afviklingen af diskrimination i arbejds- og ansættelsesforhold.	Personalepolitikker	
	Sygefravær	
	Elever/ studerende fleksjob Sociale klausuler	
	Arbejdsmiljøpolitik	OHSAS 18001
Miljø 7. Virksomheden bør støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer. 8. Virksomheden bør tage initiativ til at fremme større miljømæssig ansvarlighed. 9. Virksomheden bør opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier.	Drikkevandspolitik	ISO 22000 (DDS)
	Spildevandspolitik	ISO 9001 (DSS)
	Miljøpolitik	ISO 14001
	Arbejdsmiljøpolitik	OHSAS 18001
	Indsatser i samfundet	
Anti-korruption 10. Virksomheden bør modarbejde alle former for korruption, inklusiv økonomisk udnyttelse og bestikkelse.	Indkøbspolitik	
	Kundevision/kundepolitik	Kundeambassadør

Handlinger i 2015	Udvalgte resultater fra 2015
Kvinder i ledelse; Måltal og politik for Høfor AS	Mål i 2015 er 31/69 % fordeling Resultat 31% kvinder/ 69 % mænd
Mål for 2015 på 5,0 dage/medarbejder	Desværre steget siden 2014 Resultat 5,40 dage/medarbejder excl. langtidsfravær
Elever mf.	11 elever 3 p.hd studerende 17 fleksjobbere 16 maskinmestre, praktikanter, speciale
Gennemført recertificering	14
Gennemført ny certificering på de lokale værker og recertificering på regionale værker	Status på energireduktionsmål: ca.1,5 Gwh interne energibesparelser
Gennemført recertificering	Krav til bæredygtig biomasse
Gennemført recertificering	Energi- og vandsparerådgivning
Gennemført recertificering	
Solceller på egne lokationer	Indgået kontrakt på i alt 890 kWp
Energi og Vand	17.063 besøgende på EGV
Den gyldne termostat	
CSR i indkøbspolitik og leverandørstyring	Ny revideret indkøbspolitik og fokus på standardkontrakter godkendt 2015 12 henvendelser til kundeambassadøren

SAMFUNDSANSVAR

COMMUNICATION OF PROGRESS

HOFOR har tilmeldt sig Communication of progress og er bevidst om sit samfundsansvar. Herunder hensynet til virksomhedens kunder, medarbejdere, miljø og klima. I HOFOR arbejdes således med samfundsansvar på flere områder og planer. Flere af de aktiviteter, der er beskrevet andre steder i denne rapport, har et samfundsansvarligt sigte. Det drejer sig blandt andet om indsatserne indenfor klimatilpasninger, grundvandsbeskyttelse og arbejdet for at opnå en CO₂-neutral forsyning.

Dette afsnit beskriver HOFORs mange øvrige aktiviteter i forhold til samfundsansvar og handler om virksomhedens påvirkning af samfundet, kunder, medarbejdere, ansvarligt indkøb samt klima & miljø.

HOFOR har ikke en separat Corporate Social Responsibility (CSR) politik, men har valgt at betragte CSR-arbejdet som en central og integreret del af virksomhedens forsyningsaktiviteter. CSR er derfor indarbejdet i virksomhedsstrategien og visionen "HOFOR skaber bæredygtige byer". Samtidig har HOFOR en lang række politikker på områder, der om-

fatter virksomhedens medarbejdere, miljø, arbejdsmiljø, klima, stress mv.

HOFOR har ikke en særskilt menneskerettighedspolitik, men der er alligevel fokus på menneskerettigheder i virksomheden. HOFOR er medlem af Global Compact og støtter derigennem og via virksomhedens indkøbspolitik op om menneskerettighederne. Der er desuden fokus på uddannelse, ligestilling og mangfoldighed i HOFOR.

KUNDER

Kundehenvendelser og klager

Åbenhed, tilgængelighed og dialog med kunderne er højt prioriteret hos HOFOR. Virksomheden har igangsat et projekt, som skal forbedre kunderejsen i HOFOR, så kundetilfredsheden bliver øget, og kundebehandlingen er mere effektiv. Kunderne skal effektivt kunne komme i kontakt med virksomheden – ikke kun hvis der er tale om akutte hændelser, men også hvis de har spørgsmål om deres forsyning eller ønsker gode råd om energibesparelser.

HOFOR får hvert år mere end 110.000 henvendelser på telefon, mere end 85.000 skrift-

lige henvendelser og er ude hos kunderne ca. 20.000 gange. Virksomheden har i 2015 taget hul på at gøre dette bedre i form af flere selvbetjeningsmuligheder. En proces, som vil fortsætte fremover.

Ved akutte driftsforstyrrelser står Vagtstationen telefonisk til rådighed 24 timer i døgnet hele året.

Derudover er www.hofor.dk en hyppig indgang for kunderne. I 2015 havde sitet således over en 1,3 mio. sidevisninger – heraf knapt 1,1 mio. unikke, hvilket er en fremgang på godt tre procent sammenlignet med 2014.

Selv om HOFOR gør sig umage for at løse opgaverne mest hensigtsmæssigt, sker det, at kunder klager. HOFOR har et klageteam, som sørger for en systematisk registrering og behandling af kundeklager, hvilket gør klageprocessen hurtigere og lettere for kunderne. I 2015 gik der i gennemsnit halvdagen, før kundens klage var besvaret, eller kunden havde hørt fra en sagsbehandler.

I 2015 var antallet af klager stort set det samme som året før – nemlig 522 klager, hvilket er lavt i betragtning af, at HOFOR forsyner ca. en mio. borgere med vand, varme, bygas og spildevandsafledning. Der er tale om et fald på godt fire pct. siden 2013. Også i 2015 vedrørte størstedelen af klagerne gravearbejder. Det er ikke muligt at undgå støj og andre gener i forbindelse med store anlægsprojekter og gravearbejder, men HOFOR har stort fokus på at mindske generne og sikre den bedst mulige dialog med de berørte.

INDKØB

Indkøbspolitik

For at få én samlet indkøbspolitik med fokus på virksomhedens samfundsansvar, valgte HOFOR at revidere indkøbspolitikken i 2015. Indkøbspolitikken har nu større fokus på krav til leverandørerne for at kunne leve op til Global Compacts principper for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption.

Lars Therkildsen, HOFOR, og Frank Jensen overborgmester i Københavns Kommune flankerer vinderen af Den Gyldne Termostat, teknisk ejendomsleder på Vanløse Skole, Claus Puggaard.

Skabeloner, standardaftaler og kontrakter

HOFOR har også i 2015 arbejdet med at sikre og kvalitetssikre indholdet i HOFORs standarddokumenter, herunder aftale- og kontraktskabeloner samt tilhørende bilag, hvorved HOFOR overholder forpligtelser i forhold til gældende lovgivning, certificeringer og ejerkommunernes krav.

Der blev i 2015 afholdt arrangementer, som informerede HOFORs medarbejdere om indkøbspolitik, standardvilkår og udbudsretlige krav. Denne kommunikation vil fortsætte i 2016, blandt andet for at sikre relevant viden i forretningen omkring vedtagelsen af den nye udbudslov.

Sociale klausuler

HOFORs udbud af bygge- og anlægsgødder samt tjenesteydelser er fortsat kendetegnet ved kort varighed og ikke specielt meget faglært arbejde. Derfor er det sjældent, at det giver anledning til klausuler omkring elever, lærlinge og praktikanter. Forholdene er indarbejdet i HOFORs standarddokument "Særlige Betingelser", hvilket sikrer konkrete overvejelser i de enkelte projekter.

HOFOR er i løbende dialog med ejerkommunerne omkring krav til de sociale klausuler og krav til elever, lærlinge og praktikanter i anlægsarbejder.

Brændselsindkøb

HOFOR har i 2015 igangsat arbejdet med at styrke Brændselsindkøbsfunktionen. Det betyder, at der fremadrettet kan bruges flere ressourcer på at videreudvikle systemerne og følge op på brændselsleverandører.

I 2015 anvendte HOFOR 378.000 ton kul og 269.000 ton træpiller til el- og varmeproduktion på Amagerværket. Det er vigtigt for HOFOR, at de brændsler, der bliver købt, lever op til de krav, der stilles. På nuværende tidspunkt skal alle brændselsleverandører leve op til en "Code of Conduct", som er baseret på UN Global Compact.

Bæredygtig biomasse

HOFOR har tilsluttet sig den danske brancheforening om bæredygtig biomasse, som

blev indgået af kraftværksselskaber og fjernvarmeværker i 2014. Det indebærer, at HOFOR forpligter sig til at bruge bæredygtig biomasse i produktionen af el og varme, og at virksomheden fra efteråret 2016 skal dokumentere og rapportere bæredygtigheden efter aftalens krav. Brancheaftalen omfatter krav til skovsiden (genplantning, biodiversitet, legalitet m.m.), til træpillefabrikken (kontrol af træets oprindelse og bæredygtighed samt fabrikkens energiforbrug) og til beregning af CO₂-belastningen knyttet til brændslets produktion, transport og anvendelse.

Blandt andet for at kunne dokumentere bæredygtigheden deltager HOFOR i udvikling af standarder, der gør det muligt at certificere biomasse, der opfylder krav til bæredygtighed. Det foregår i "Sustainable Biomass Partnership" (SBP), et internationalt samarbejde mellem europæiske kraftværksselskaber, som ønsker at være i stand til at dokumentere bæredygtighed i biobrændslerne. SBP har i 2015 åbnet for certificering af træbrændsler, og de første leverancer af certificeret biobrændsel er nu på vej mod kraftværkerne.

ANDRE INDSATSER I SAMFUNDET

Sommerluk.dk 2015 kampagne

HOFOR var i 2015 sammen med Energitjenesten igen hovedinitiativtager til den landsdækkende kampagne Sommerluk.dk som gennemføres i samarbejde med en lang række NGO'er, virksomheder og forsyningsvirksomheder. Kampagnen satte gennem hele året fokus på de nemme energibesparelser, der kan opnås ved at sommerlukke for fjernvarmen, ved fordelene ved teknisk isolering, energispild i varmtvandsproduktionen og korrekt indstilling af varmeinstallationer i fyringssæsonen.

HOFOR stiller i forbindelse med kampagnen materialer og viden til rådighed for alle deltagere, og kampagnens fire energisparebudskaber havde samlet mere end 16 millioner potentielle læsere, lyttere og seere.

Den gyldne termostat

I 2014 indstiftede HOFOR en ny pris: 'Den Gyldne Termostat'. Prisen skal medvirke til at

sætte fokus på energireduktioner ved intelligent energistyring og skal støtte op omkring det store vigtige og ofte usete arbejde som ejendomsfunktionærer udfører for at nedbringe energiforbruget og derved CO₂-udledningen. Uddelingen af prisen for 2015 skete i januar 2016 med deltagelse af Energi-, Forsynings- og Klimaminister Lars Chr. Lilleholt samt Overborgmester Frank Jensen. Vinderen var teknisk ejendomsleder (pedel) på Vanløse Skole, Claus Puggaard.

Foredrag om energibesparelser

Energirådgiverne i HOFOR har løbende holdt eksterne foredrag omkring energibesparelser med særligt fokus på fjernvarme, f.eks. er der i samarbejde med de Københavnske Byggefor- eningshuse holdt foredrag om korrekt brug af varmeinstallationer.

Samarbejdet har i 2015 haft særligt fokus på nytillføjede beboere, og hvordan det sikres, at de får den bedst mulige energimæssige adfærd. Der er ligeledes afholdt flere temamøder for VVS installatører med fokus på at sikre, at de har den bedst mulige viden om fjernvarme, og hvordan der skabes energireduktioner til gavn for deres kunder og miljøet.

Energi i hverdagen

I et samarbejde mellem HOFORs to forsyningsområder vand og varme gennemføres Erhvervs Ph.d. projektet 'Energi i hverdagen: forbrugspraksisser og forandringspotentialer'. Afhandlingen skal være med til at give et bedre indblik i, hvordan energi- og vandspareadgivningen kan gøres mere målrettet, samt hvilke kanaler og netværk informationen flyder igennem. Ved at kombinere antropologien med den mere tekniske verden er det HOFORs forventning, at arbejdet kan skabe grundlag for en bedre og mere virksom indsats for besparelser til glæde for den enkelte og samfundet som helhed.

Vandspareadgivning

HOFORs vandspareadgivning sigter mod at reducere det samlede vandforbrug og få borgerne til at bruge vand med omtanke og undgå vandspild. Borgerne skal udnytte ressourcer effektivt og bæredygtigt samtidig

Medarbejderdata	2015	2014
Gns. antal fuldtidsmedarbejdere	1.201	1.118
Ansatte med overenskomst el. tjenestemænd	83,7 pct.	83,4 pct.
Ansatte uden overenskomst	16,3 pct.	16,6 pct.
Aldersfordeling i år: <30 / 30-50 / >50	5 pct./52 pct./43 pct.	5 pct./51 pct./44 pct.
Medarbejderomsætning	8,3 pct.	6,6 pct.

med, at det rene grundvand sikres for fremtidige generationer.

Som noget nyt har HOFOR fra 2015 ydet teknisk vandsparerådgivning til ejendoms-serviceteknikere i boligselskaber og tekniske serviceledere i kommunale ejendomme. I alt har 100 teknikere deltaget i akademierne som afholdes både hos HOFOR og lokalt. Akademiet er udviklet i samarbejde med Miljøpunkt Nørrebro og 15 boligforeninger i Hvidovre og København.

I 2015 har HOFOR i gang sat en række pilotforsøg med det formål at teste tekniske vandsparegadgets og armaturer. Resultaterne af disse er klar i 2016 og forventes at kunne indgå som en del af de tekniske vandspareakademier.

Igen i 2015 har HOFOR været aktivt ude og yde vandsparerådgivning til borgerne og har været i dialog om vand og vandbesparelser med mere end 30.000 borgere ved diverse kultur- og miljøevents herunder: Kulturnat i Brøndby, Kulturhavn i København og Grøn Dag i Albertslund. Otte kollegier og 2.000 kollegianere var i år en del af kollegie- og ungekampagnen omkring vandbesparelser, som også via Facebook og Instagram nåede ud til tusinder af unge.

I 2015 tilbød HOFOR som noget nyt undervisning til alle folkeskoler i HOFORs forsyningsområde. De Små Vandhelte underviste i alt 1.660 skolebørn i indskolingen i København om vandforbrug og vandbesparelser. I de øvrige ejerkommuner blev 900 elever i 3. og 4. klasse

undervist om vand, vandforbrug og vandbesparelser via Energi & Vandværkstedets Mobile Science Center.

MEDARBEJDERE

Virksomhed i vækst

HOFOR har gennem de sidste år været gennem en vækst i antallet af ansatte. Fra at runde 1.000 fuldtidsansatte i slutningen af 2014 til at være 1.201 fuldtidsansatte i gennemsnit over året i 2015. Modtagelsen af nye medarbejdere er afgørende for succesfuld integration i virksomheden. Derfor var der i 2015 stadig fokus på arbejdet med at lave introduktion for nyansatte, hvor de møder kollegaer fra andre områder og hilser på repræsentanter fra den øverste ledelse.

Employer Branding

HOFOR forventer også at øge antallet af ansatte i 2016. For at kunne tiltrække de bedste kandidater, sørger HOFOR for hele tiden at være til stede på uddannelsesmesser som eksempelvis DSE-messen på DTU. Derudover blev der i 2015 lavet to film om medarbejdere i HOFOR, som præsenterer et par medarbejdere, deres motivation i jobbet og baggrund for at vælge HOFOR som arbejdsplads. Videoerne ligger på hofor.dk og er blevet brugt og delt bl.a. på HOFORs LinkedIn side.

Kvinder i ledelse

I HOFOR er fem bestyrelser omfattet af reglerne om mere ligelig fordeling af mænd og kvinder i bestyrelser. I tre af de fem bestyrelser er der ligelig kønsfordeling. Det drejer sig om selskaberne HOFOR Fjernvarme P/S, HOFOR Vand København A/S og HOFOR Spildevand

København A/S. I det fjerde selskab, HOFOR A/S, er kønsfordelingen 20 pct. kvinder og 80 pct. mænd, og måltallet er 33/67 i 2016. I det femte selskab, HOFOR Energiproduktion A/S, er der ikke kvinder i bestyrelsen i dag, og målet er 40/60 i 2016. Det er bestyrelsen, der fastsætter måltallet, og generalforsamlingen der vælger bestyrelsen. Ordinær generalforsamling i HOFOR A/S og HOFOR Energiproduktion A/S holdes i slutningen af maj måned 2016, hvor bestyrelsen er på valg. Det afklares på dette tidspunkt, om måltallet for kønsfordelingen i de to selskabers bestyrelser nås.

HOFOR har valgt også at arbejde med fordelingen af kvinder og mænd på øvrige ledelsesniveauer i virksomheden og arbejder for, at ledersammensætningen afspejler den samlede kønsfordeling i virksomheden.

Ved udgangen af 2015 var medarbejdersammensætning på 31 pct. kvinder og 69 pct. mænd og ledersammensætningen på 31 pct. kvinder og 69 pct. mænd, så HOFOR er lykkedes med at få ledersammensætningen til at afspejle den samlede kønsfordeling. I 2015 har HOFOR haft en række initiativer, heraf kan nævnes en intern undersøgelse blandt samtlige chefer og ledere i HOFOR, der har givet input til det videre strategiske arbejde med kvinder i ledelse og mangfoldighed.

Talentforum

Der er fokus på at finde de særlige talenter, og give dem udfordringer, som kan sikre, at de har lyst til at fortsætte deres karriere i HOFOR. Derfor er talentforum stiftet, og i 2015 blev første hold talenter færdige med det et-årige forløb, hvor de dels møder virksomhedsledelsen og bliver kastet ud i opgaver, der går på tværs af virksomheden.

Elever/lærlinge

HOFOR havde i 2015 i alt 11 elever/lærlinge ansat i forskellige dele af virksomheden, heraf blev én færdiguddannet i 2015, og syv var nyansatte. I forbindelse med ansættelse af elever/lærlinge udarbejder virksomheden uddannelsesforløb, som bl.a. omfatter tilknytning af oplæringsansvarlige medarbejdere der, hvor de har deres daglige arbejde. Derudover

HOFOR har fokus på dels at tiltrække de rigtige kandidater, men også at fastholde de dygtige medarbejdere.

kommer elever/lærlinge til at kende hele virksomheden via netværk, hvor de bliver samlet på tværs af virksomheden til temadage med både fagligt og socialt indhold. På samme måde er der mulighed for at søge praktikophold i andre dele af virksomheden.

Studerende/praktikanter

Ligesom foregående år har HOFOR et godt samarbejde med forskellige uddannelsesinstitutioner og har både praktikanter i kortere og længerevarende praktikforløb og speciale- og ph.d.-studerende ansat. Virksomheden deltager også på messer og karrieredage arrangeret af uddannelsesinstitutionerne. Heriblandt kan nævnes DSE-messen på DTU i Lyngby og åbent hus på Maskinmesterskolen i København.

Rummelig arbejdsplads

HOFOR er en rummelig arbejdsplads, hvor der er plads til medarbejdere med nedsat erhvervsevne. I alt havde HOFOR 14 personer

ansat i fleksjob med udgangen af december måned 2015.

Sygefravær

HOFOR har fortsat fokus både på korttids- og langtidssygefraværet og har gennem indsatser de sidste mange år nået et lavt sygefravær. HOFORs mål for korttidsfraværet var i 2015 på 5,0 dage i gennemsnit pr. medarbejder og resultatet blev på 5,40 dage. Selvom det er højere end målet, er det et tilfredsstillende lavt antal dage.

Arbejds miljø

I HOFOR har arbejdsmiljøet høj prioritet. Et godt arbejdsmiljø er en vigtig forudsætning for medarbejdernes trivsel og sikkerhed og har samtidig stor betydning for virksomhedens produktivitet. Derfor er fokus rettet mod at sikre, at det interne arbejdsmiljø, sikkerheden i bygge- og anlægsarbejder samt et robust beredskab er integreret i hele virksomheden.

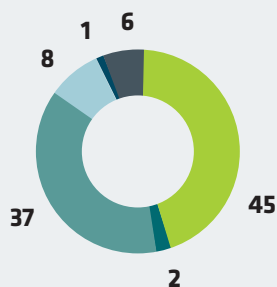
HOFOR har gode resultater på det fysiske arbejdsmiljø med få ulykker. Derfor sætter virksomheden nu fokus på det psykiske arbejdsmiljø. I 2015 har der været afholdt efteruddannelse for HOFORs arbejdsmiljøorganisation og netværkspersoner. Formålet med kurset var at udvikle arbejdsmiljøorganisationens og netværkspersoners kompetencer i forhold til den fremtidige håndtering af det psykiske arbejdsmiljø, herunder forebyggelse af arbejdsbetinget stress hos medarbejdere.

Desuden er der igangsat kurser i arbejdsmiljø for hele ledelsen i HOFOR. Formålet er, at ledelsen bliver klædt på i forhold til deres ansvar og pligter til at håndtere både det fysiske og psykiske arbejdsmiljø for deres medarbejdere.

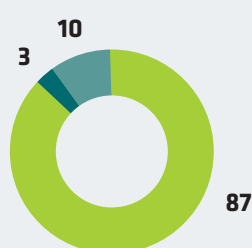
I foråret 2015 er der udarbejdet arbejdspladsvurderinger (APV) for både det fysiske og psykiske arbejdsmiljø i HOFOR. I de områder, hvor der er forbedringsmuligheder, er der udarbejdet handlingsplaner.

Fordelingen af luftforurening fordelt på forbrug

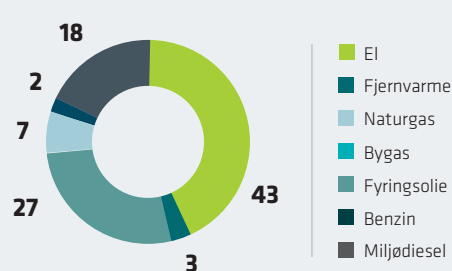
Udledning af CO₂ fra Høfor fordelt på forbrug

Udledning af SO₂ fra Høfor fordelt på forbrug

Udledning af NO_x fra Høfor fordelt på forbrug

Der er i 2015 registreret 14 arbejdsulykker med fravær. Af de 14 registrerede arbejdsulykker var to arbejdsulykker med et fravær på mere end 20 dage. Ulykkesfrekvensen (antal ulykker pr. 1.000.000 arbejdstimer) er steget fra 8,2 i 2014 til 8,8 i 2015. Antallet af arbejdsulykker med fravær er fastholdt på et lavt niveau, selvom medarbejderantallet er forøget med knapt 100 personer.

Arbejdsulykker gennemgås med den pågældende arbejdsmiljøgruppe med henblik på at analysere og forebygge. Desuden behandles arbejdsulykker og nærværd ulykker på kvartalsvise arbejdsmiljøudvalgsmøder, med fokus på forebyggelse omkring de enkelte ulykker. For at sikre overholdelse af HOFORs bygherreansvar, er virksomhedens egne arbejdsmiljøkoordinatorer inddraget i alle bygge- og anlægsprojekter. HOFOR har etableret et fælles forum med entreprenører på tværs af forsyningerne, med henblik på fælles kampagner og indsatser i forhold til at reducere ulykker mv. på bygge- og anlægspladserne. I 2015 blev der rapporteret 15 arbejdsulykker med fravær blandt medarbejderne hos eksterne entreprenører, en af disse var en dødsulykke. Disse behandles på sikkerhedsmøder, og forebyggende indsatser aftales mellem HOFOR og entreprenørerne. Se i øvrigt også indsatser til at nedbringe antallet af ulykker på Amagerværket i risici-afsnittet i denne rapport.

MILJØ OG KLIMA

Indsatsen for miljø og klima ligger højt på HOFORs agenda. Det afspejles i virksomhedens strategi, og det ses af de konkrete mål, som fastlægges i virksomhedens forskellige afdelinger og funktioner.

Certificering af ét samlet ledelsessystem

HOFOR har ét samlet certificeret ledelsessystem, der overholder fire standarder; Miljø (ISO 14001), Arbejdsmiljø (OHSAS 18001), Dokumenteret Spildevandssikkerhed (DSS) (ISO 9001) samt Dokumenteret Drikkevandssikkerhed (DDS) (ISO 22000).

HOFORs samlede ledelsessystem omfatter de aktiviteter, der udføres for at lede virksomheden på alle væsentlige områder – ikke kun de certificerede. Systemet tydeliggør, hvad der er vigtigt at styre på i alle vores driftssituationer, og det giver mulighed for overblik over effektive forretningsgange og processer, for at prioritere og for at signalere troværdighed. Det integrerede system er ikke en beskrivelse af, hvordan der styres og ledes. Det beskriver, hvad der gøres for at styre effektivt, for at opfylde interne og eksterne krav og for løbende at udvikle kompetencer, så HOFOR kan skabe gode resultater og løbende forbedringer.

I 2015 er der arbejdet på at integrere Amagerværkets ledelsessystem i HOFORs samlede ledelsessystem. I 2016 vil dette arbejde munde

ud i, at der opnås fælles certifikater for hele HOFOR inklusive Amagerværket.

Politikker og certifikater for miljø- og arbejds- miljø, drikkevandssikkerhed og spildevandssikkerhed kan ses på www.hofor.dk.

ENERGI & VAND

Med udgangen af 2015 skiftede Energi- og Vandværkstedet navn til ENERGI & VAND - Greater Copenhagen Living Lab. Dette skete i forbindelse med, at der blev udarbejdet en ny samarbejdsaftale mellem HOFOR og Miljøtjenesten i Københavns Kommune om ENERGI & VAND. ENERGI & VAND udvidede dermed sine aktiviteter fra primært at have fokus på undervisning til at have fokus på formidling af grønne forsyningsløsninger i Greater Copenhagen og på inddragelse af interessenter i løsningen af hovedstadsområdet klimatilpasningsudfordringer. Formålet med det nye samarbejde er at støtte op om udviklingen af bæredygtige byer baseret på klima- og miljørigtige forsyningsløsninger og brugeradfærd.

2015 var året hvor ENERGI & VANDs aktiviteter blev udrullet til alle HOFORs ejerkommuner. Det betød, at ENERGI & VAND udover at henvende sig til børn og unge i Københavns Kommune også faciliterede undervisning til børn og unge fra Albertslund, Brøndby, Dragør, Herlev, Hvidovre, Rødovre og Vallensbæk.

En stigende del af HOFORs bilpark kører på enten el eller gas for at være med til at sænke CO₂-udledningen fra transport.

Derfor besøgte ENERGI & VANDs mobile enhed – Mobile Science Center – skoler i alle kommunerne med undervisningsforløb om klimatilpasning.

I 2015 blev Klimatilpasningsværkstedet bygget helt færdigt og taget i brug. Både skoleklasser og gæster fra ind- og udland besøgte værkstedet med stor nysgerrighed og interesse. ENERGI & VAND havde i 2015 samlet 17.063 besøgende.

Transport

HOFOR arbejder hele tiden på at nedbringe energiforbruget bl.a. fra transport og dermed den tilhørende udledning af CO₂ til klimaet.

Gennem HOFORs Transportpolitik arbejder virksomheden målrettet med at nedbringe miljøbelastningen gennem fokus på at optimere bilflåden på 250 køretøjer, ændre kørselsmønstre og anvende alternativer til bilen.

Der arbejdes løbende på at udskifte benzinbiler og minivans med elbiler. Virksomheden har 17 elbiler, to hybridbiler og fem gasbiler, der benyttes i arbejdstiden. Dertil kommer elcykler, ladcykler og almindelige cykler til arbejdsbrug.

Selvom CO₂-udledningen fra transport kun udgør en brøkdel af HOFORs samlede CO₂-bidrag, har den høj prioritet, og HOFOR ønsker at bidrage på dette område også. Derfor er der i 2015 nedsat en arbejdsgruppe med særligt fokus på, hvordan HOFOR i de kommende år kan nedsætte køretøjernes CO₂-udledning yderligere.

Solceller

HOFOR har nu i alt syv solcelleanlæg med en samlet kapacitet på ca. 1 MW, hvoraf størstedelen er etableret på HOFORs vand- og spildevandslokaliteter. Hovedparten af den producerede solcellestrøm forbruges på installationsstedet, så den strøm, HOFOR bruger på

at pumpe vand til og spildevand fra hovedstadsområdets kunder, bliver mere bæredygtig. Fremadrettet arbejdes der på at etablere flere solcelleanlæg på HOFORs lokaliteter, hvor især de regionale vandværker er i fokus.

Energiforbrug

HOFORs energiforbrug til levering af forsyning ligger for drikkevand på ca. 0,3 kWh/m³ og for spildevand på ca. 0,1 kWh/m³. Igen i år ligger HOFOR meget lavt i forhold til branchen - se eventuelt 'Vand i tal 2015' fra Danva.

HOFOR har haft et miljø- og klimamål om en samlet intern energibesparelse på 2 GWh i strategiperioden 2011-2015. Igennem de seneste fem år har der været gennemført projekter for energirenovring, udskiftning til mere effektive pumper, installering af varmepumper mv., og ved udgangen af 2015 havde HOFOR opnået en samlet intern energibesparelse på 2,9 GWh.

I den kommende strategiperiode 2016-2020 skal der arbejdes videre for at opnå reduktioner af energiforbruget, og der vil fortsat blive arbejdet med indsatser i hele virksomheden. Som udgangspunkt er målet også i denne periode at gennemføre tiltag, der reducerer energiforbruget med minimum 2 GWh. I den forbindelse har HOFOR i 2015 ansat en intern energirådgiver bl.a. til styrkelse af de tværgangssamarbejdende energispareaktiviteter.

BIOFOS

BIOFOS har en række politikker og tiltag, der primært sigter mod et frivilligt, højt socialt og sundhedsmæssigt engagement, f.eks. politik for kompetenceudvikling, arbejdsmiljøpolitik, seniorpolitik, fastholdelse ved sygdom, alkohol- og rygepolitik, hjælp fra eksterne psykologer og fra et kolleganetværk med mulighed for støtte i en krisesituation i og uden for arbejds-

livet, ansættelse af elever, lærlinge og maskinmesteraspiranter, et aktivt foreningsliv med økonomisk tilskud til personale- og idrætsaktiviteter mv. Effekterne af disse politikker og tiltag vurderes og tilpasses løbende af såvel ledelsen som i samarbejds- og arbejdsmiljøorganisationen.

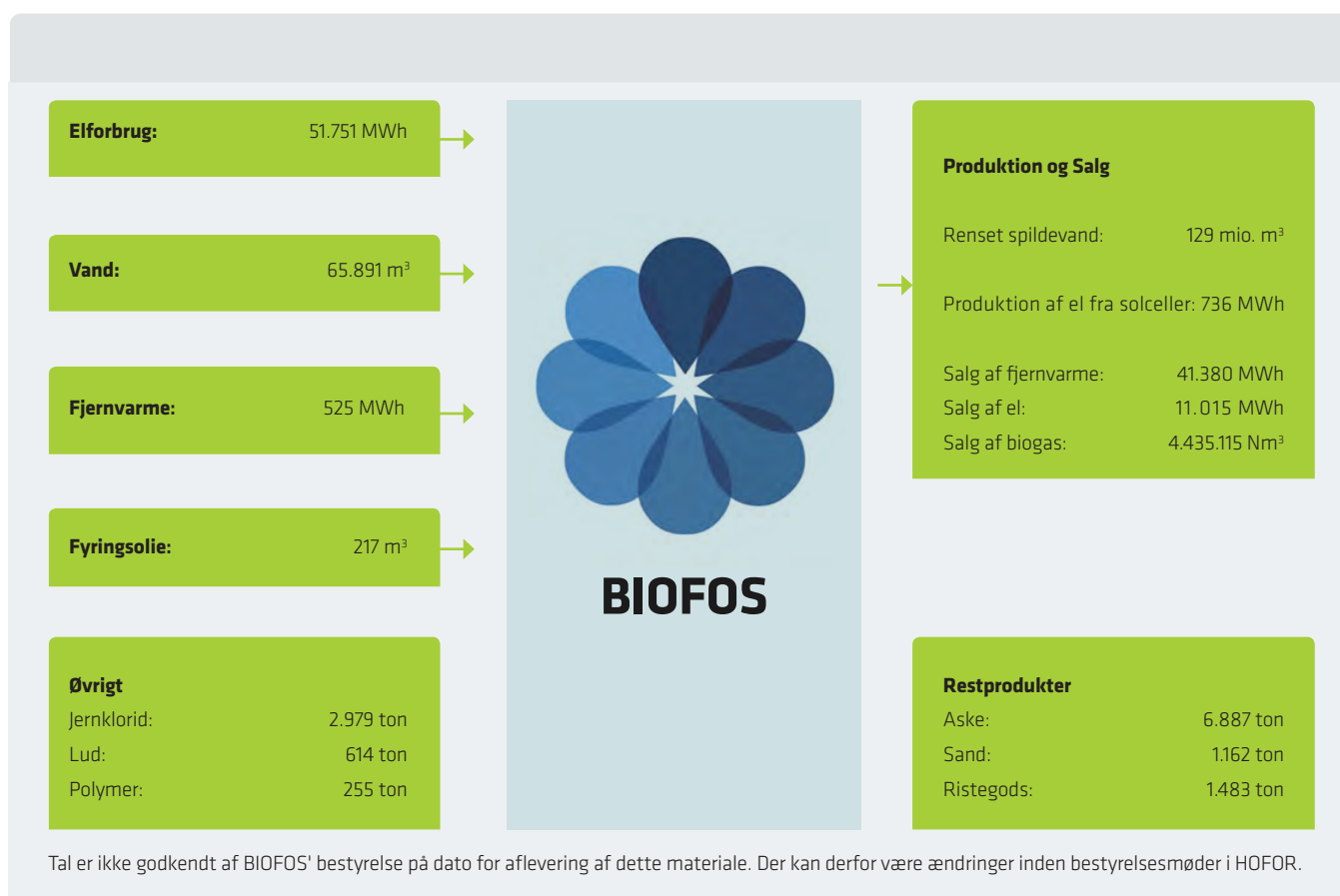
Bestyrelsen har i 2015 vedtaget retningslinjer for anvendelse af lærlinge- og arbejdsklausuler ved bygge- og anlægsudbud samt tjenesteydelsesudbud. Retningslinjerne betyder, at der ved hvert udbud skal foretages en konkret vurdering af, om det er hensigtsmæssigt at stille krav om sociale klausuler. Der skal dog altid anvendes lærlinge- og arbejdsklausuler i en række tilfælde, der bl.a. afhænger af opgavens varighed, skønnet kontraktsum, skønnet lønudgift, kontraktgrundlag mv.

BIOFOS har i øvrigt en miljø- og klimapolitik, der indebærer, at BIOFOS aktivt vil medvirke til at genopbygge og bevare den naturlige balance i omgivelserne. Aktiviteter og handlinger til at virkeliggøre dette samt vurdering af effekter mv. sker gennem fastsættelse af frivillige og ambitiøse mål for f.eks. renskvalitet og regnbetingede by-pass af spildevand, emissionskrav til slamforbrænding mv..

Bestyrelsen vedtog endvidere i 2015 en egentlig kvalitetspolitik for BIOFOS. Kvalitetspolitikken kan ses på www.biofos.dk.

BIOFOS er certificeret efter ISO 14001 Miljøledelse, OHSAS 18001 Arbejdsmiljøledelse samt ISO 9001 Kvalitetsledelse. Endvidere er laboratoriet akkrediteret af DANAK efter ISO 17025.

BIOFOS NØGLETAL 2015

Biogas bliver blandt andet produceret på BIOFOS' anlæg og skal blandes i bygassen for at kunne levere den grønneste gas til byens borgere.

HOFOR MASSEBALANCE 2015

El

Eget forbrug/produktion: 34.298 MWh

Vand

Eget forbrug: 399.000 m³

Indvundet: 53,7 mio. m³

Varme

Eget forbrug: 3.402 MWh

Indkøbt fjernvarme: 17,23 mio. GJ

Produceret fjernvarme: 114.662 GJ

Gas

Indkøbt naturgas: 23,3 mio. Nm³

Biogas fra Lynetten: 4,4 mio. Nm³

Eget forbrug naturgas: 24.482 m³

Eget forbrug bygas: 8.511 m³

Spildevand

Pumpet: 81,9 mio. m³

Fyringsolie

Eget forbrug: 28 m³

Produktion spidslast: 2.513 m³

Øvrigt

Miljødiesel: 406 m³

Benzin: 105 m³

Elbiler: 18,8 MWh

Gasbiler: 9.438 m³

Udvalgte kemikalieforbrug

Vejsalt: 2,5 ton

Jernchlorid: 20,0 ton

Polymer: 9,0 ton

Øvrige organiske: 0,3 ton

Øvrige uorganiske: 0,3 ton

Leverancer

Vand: 50,6 mio. m³

Fjernvarme: 14,7 mio. GJ

Bygas: 27,2 mio. m³

Fjernkøling: 15,0 GWh

Spildevand Lynetten: 47,8 mio. m³

Spildevand Damhusåens

Renseanlæg: 32,0 mio. m³

Spildevand Dragør

Renseanlæg: 1,9 mio. m³

Emissioner til luft

CO₂: 18.307 ton

SO₂: 2,1 ton

NO_x: 16,7 ton

Affald

Genanvendelse: 702 ton

Specialbehandling: 11 ton

Forbrændingseget: 169 ton

Ikke forbrændingseget: 404 ton

Bortskaffet jord: 281.841 ton

Spildevand

Direkte til Øresund (U4): 133.000 m³

Filterskyllevand: 212.000 m³

Andet processpildevand: 98.000 m³

Tab

Vand, umålt forbrug: 3,0 mio. m³

Ledningstab på Bygas kan ikke opgøres

Varme: 2,5 mio. GJ

Noter vedr. tab

• Vand: De præcise tal for 2015 haves ikke ved trykning af årsberetningen. Det angivne tal er gennemsnittet af årene 2013-15.

• Bygas: Ledningstab kan ikke længere opgøres pga. fastpris aftaler, så der ikke aflæses målere hos kunder, der kun køber gas til madlavning.

• Varme: Der er tale om et teoretisk beregnet tab.

AMAGERVÆRKET MASSEBALANCE 2015

Brændselforbrug

Kul:	377.594 ton
Fuelolie:	5.856 ton
Træpiller:	268.620 ton

Vandforbrug:

Vandværksvand:	56.377 m ³
Havvand:	933.873 m ³
Sekundavand:	163.664 m ³

Egetforbrug

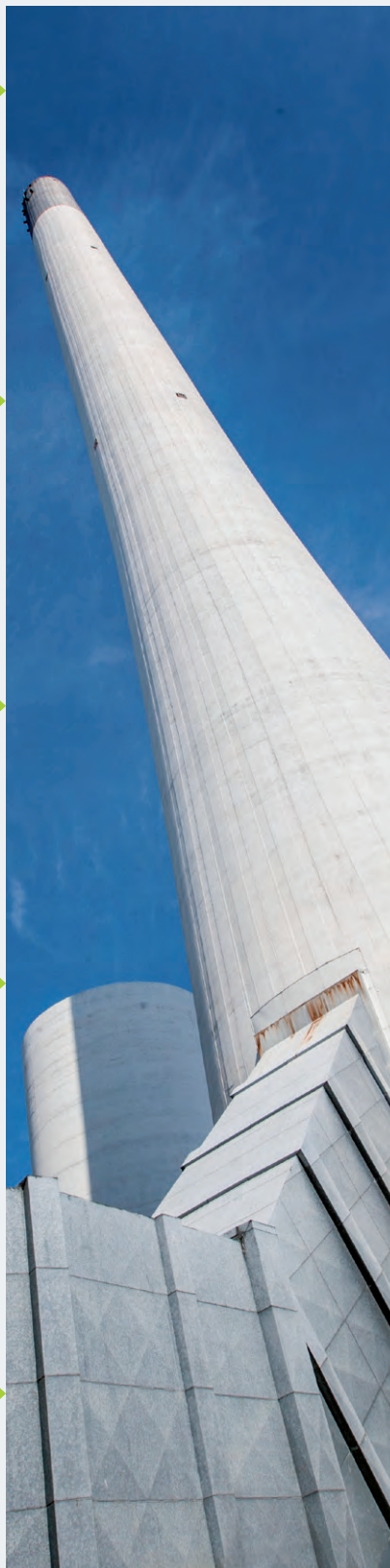
El:	182.080 MWh
Varme:	50.566 GJ
Dieselolie:	67 ton

Indfyrede affaldsprodukter

Spildolie:	7 ton
Filtergips:	590 ton

Udvalgte kemikalieforbrug

Ammoniak:	752 ton
Kalk:	4.145 ton

Produktion

Netto elproduktion:	993.962 MWh
Fjernvarme:	6.332.695 GJ
Damp:	1.291.489 GJ
Deionat:	145.359 m ³

Emissioner til luft

CO ₂ :	862.235 ton
SO ₂ :	45 ton
NO _x :	203 ton
Støv:	37 ton
HCL:	1 ton
NMVOG:	18 ton
Fluorforbindelser:	8 ton

Spildevand

Renseanlæg:	72.317 m ³
Recipient:	0 m ³
Koncentrat til recipient:	530.007 m ³

Havvand til køling

Kølevand:	137.774.549 m ³
-----------	----------------------------

Mineralprodukter

Flyveaske kul:	35.804 ton
Flyveaske bio:	1.932 ton
Gips:	5.236 ton
Slagger kul:	3.305 ton
Slagger biomasse:	2.969 ton

Affald

Deponering:	4.046 ton
Forbrænding:	188 ton
Genanvendelse:	6.616 ton
Dagrenovation:	25 ton

RISICI

HOFORs forretning strækker sig over en række forskellige områder, der hver især indebærer risici. Nogle risici påvirker borgere og kunder, mens andre risici primært påvirker driften af virksomheden.

HOFOR kortlægger og styrer risici inden for koncernens forskellige forretningsområder efter koordinerede og ensartede metoder. Inden for de enkelte forretningsområder er der således risikokoordinatorer, der kortlægger risici. De kortlagte risici præsenteres for og drøftes i virksomhedsledelsen og bestyrelsen. På den baggrund har virksomheden identificeret de væsentligste risici i 2015 i forhold til sandsynlighed og konsekvens samt drøftet og aftalt håndtering af disse.

OPERATIONELLE RISICI

Operationelle risici håndteres gennem investeringsplanlægning og vedligeholdelse, vagtordninger, beredskabsplaner, procedurebeskrivelser og forsikringer. Senest har HOFOR

gennemført et forsikringsudbud, hvor samtlige forsikringer er blevet vurderet for at sikre, at forsikringsporteføljen modsvarer HOFORs aktiviteter.

Virksomheden har således sikret en del risici gennem forsikringer. De største forsikrede risici vedrører drift af forsyningsnet og anlæg inden for fjernvarme, bygas, vand, spildevand, fjernkøling, vind og kraftvarme. I nogle tilfælde er forsikring fravalgt, da risikoen for skader vurderes at være meget lille, mens forsikringen ville blive meget dyr.

HOFOR har desuden stort fokus på at forebygge ulykker i hele organisationen ved at udarbejde beredskabsplaner samt at prioritere sikkerhed for og uddannelse af personalet.

Vand & Spildevand

Skybrud er oftere forekommende i de senere år, og kan medføre en række problemer, som f.eks. oversvømmelser med materialeska-

der og klager til følge. HOFOR har igangsat og planlægger en lang række projekter for et betydeligt milliardbeløb. Der er tale om langt over 300 projekter, og en del af projekterne er tværkommunale. Projekterne skal sikre hovedstadsområdet mod følgerne af skybrud og sigter mod at kunne håndtere en "100-års regn" i år 2100. Eksempelvis bygges Københavns største pumpestation, der forventes i drift i 2017, samt flere store tunneler med det formål at transportere regnvand væk fra byerne.

Højere vandstand i kystnære områder blandt andet som følge af storme som Bodil og Dagmar eller skybrud kan resultere i problemer med tømning af spildevandsledninger, oversvømmelse af pumpestationer og fjernvarmekanaler samt påvirke kystnære indvindingsboringer. HOFOR foretager derfor risikoscreening, der f.eks. skal sikre systemerne mod indtrængen af vand og oversvømmelse. Arbejdet koordineres med ejerkommunerne, da ansvaret for kystsikring er en kommunal opgave.

En ny pumpestation ved Kløvermarksvej skal være med til at forberede spildevandssystemet på fremtidens vejr. Illustration: C.F. Møller Landscape.

Vandforurening kan ikke undgås fuldstændigt, og i 2015 har der været observeret såvel bakteriel som kemisk forurening, der dog ligger langt under de tilladte grænseværdier. HOFOR har etableret modelværktøjer og beredskabsplaner, der kan hjælpe med at spore og håndtere vandforurening hurtigt og effektivt. For at kontrollere vandkvaliteten tages der således dagligt et stort antal vandprøver – et antal der overstiger det lovpligtige antal prøver. HOFOR har ISO certificering inden for både vand (Dokumenteret Drikkevandssikkerhed) og spildevand (Dokumenteret Spildevandssikkerhed). Virksomheden arbejder desuden løbende med udvikling af ny og forbedret sensorteknologi til detektion af forurening samt sektionering af ledningsnettet, så en eventuel forurening kan isoleres.

Oversvømmelse af ejendomme kan forekomme, såfremt en vandboring ved et vandværk lukkes midlertidigt eller permanent. Grundvandet kan således stige, hvilket øger risikoen for eksempelvis vand i kælderen. HOFOR vurderer i den forbindelse altid risikoen for skader og gener for borgerne i området samt vurderer foranstaltninger, der kan modvirke generne.

Udrulning af blødere vand er i gang. HOFORs vandværk i Brøndby er under ombygning til den nye behandling af vandet. Der er dog mange komplikationer i det eksisterende værk og råvandssystem, der presser tidsplanen. I forbindelse med opstart af anlægget kan der opstå imageproblemer, hvis opstarten ikke forløber, som HOFOR annoncerer over for forbrugerne i Brøndby Kommune. Der er indhentet tre af de principielle tilladelser til at producere blødere vand på de regionale vandværker. Det er vigtige og væsentlige skridt, men der udestår stadig byggetilladelser til bygning af nye vandværker, da der i kommunerne er stærke ønsker om, at virksomheden bygger i de eksisterende bygninger. Forhandlingerne om byggetilladelser bremser i øjeblikket fremdriften på udrulningen af blødere vand. Af hensyn til forsyningssikkerheden kan det blive svært at fremskynde processen, da det er begrænset, hvor meget værkskapacitet der kan nedlukkes på grund af ombygningerne.

Fjernvarme

HOFOR arbejder løbende på at sikre, at **varmeprisen er konkurrencedygtig i forhold til alternative opvarmningsmuligheder**. Den igangværende dampkonvertering, der indebærer anlæg af nye ledninger og varmecentraler skal medvirke til dette ved at reducere både varmetab i rørene og behovet for vedligeholdelse af rørene. Herudover er købet af Amagerværket et led i strategien om at sikre en grøn, sikker og billig pris til vores varmekunder. I den forbindelse har HOFOR igangsat tiltag, der også øger konkurrencedygtigheden, eksempelvis i form af indkøbsstrategier, der skal sikre indkøb af brændsler til konkurrencedygtige priser.

Effektivitet og rådighed på Amagerværkets

blok 1. HOFOR har udført en række analyser og undersøgelser for at afdække potentielle forbedringsmuligheder i effektiviteten af Blok 1. Der er således blandt andet installeret røg-gaskøler og bypass af SO₂-anlægget, hvilket giver en øget effektivitet og fleksibilitet. Der er desuden lavet grundige analyser med henblik på at optimere planlagte vedligeholdelsesarbejder og fornyelser, så HOFOR kan sikre den nødvendige rådighed på Amagerværkets Blok 1.

Bygas

Tab af gastryk kan medføre, at gasnettet bliver ubrugeligt. I en situation, hvor bygasproduktionen ikke kan opretholdes, f.eks. på grund af svigtende naturgastilførsel, er der risiko for, at der kan trænge luft ind i ledningsnettet. Dermed er der fare for uheld, hvis gasblandingen bliver antændt. Genoptagelse af gasforsyningen kan i en sådan situation først ske, når ledningsnettet er blevet udluftet og fyldt med gas igen. Der vil være tale om et meget omfattende projekt, og det vil være nødvendigt at sektionere ledningsnettet for at kunne genoptage gasforsyningen etapevis.

For at begrænse risikoen for tab af gastryk har HOFOR taget en række forholdsregler. Der er eksempelvis indgået aftaler med Energinet.dk, DONG Energy og HMN Naturgas om reservation af kapacitet i ledningsnettet, så naturgasforsyningen kan opretholdes så længe som

muligt i en uheldssituation. I 2016 etableres der desuden to nye gasværker som produktionsreserve – Mørkhøj Gasværk og Køgevej Gasværk. I en situation, hvor gasproduktionen ikke kan opretholdes, sænkes trykket i bygasnettet, og kunderne opfordres til ikke at bruge gas for at begrænse forbruget så meget som muligt, så overtryk i ledningsnettet kan opretholdes så længe som muligt.

Som en sidste mulighed for at sikre overtryk i bygasnettet, har Sikkerhedsstyrelsen nu givet tilladelse til, at der i en katastrofesituation kan tilsættes rensat biogas til nettet.

Kraftvarme

Kraftvarmeproduktionen på Amagerværket er forbundet med en række risici. Det er afgørende for HOFOR at sikre forsyningssikkerheden. Som led heri lægger virksomheden stor vægt på at sikre præcise procedurer og instruktioner for arbejdet, ligesom der er strenge krav til kompetencebeskrivelser mv., så medarbejdernes kompetencer svarer til kravene i rollebeskrivelser og lovgivningsbestemte krav. Der følges løbende op herpå for at sikre, at kompetencerne vedligeholdes i forhold til roller, lovgivning og øvrige krav.

Ved drift af et kraftvarmewærk er der følgende hændelser, der især skal fokuseres på at undgå:

Personskade i forbindelse med skibslast, brand og eksplosion i den lagrede biomasse, saltvandsindbrud i kedelsystemer og havari i turbine, kedel eller røggasrensningsanlæg.

De væsentligste konsekvenser ved disse ulykker er skade på medarbejderes liv og helbred og økonomisk tab ved havari.

For at imødegå risici på Amagerværket er det afgørende med fokus på en række områder som eksempelvis forbedret mandskabsledelse, forbedrede kompetencer, øget forståelse og tilgængelighed af instruktioner og procedurer, planlægning af miljø og arbejdsmiljø, forbedret anlægsvedligehold og forbedret projektstyring og design. Herudover er der foretaget en række specifikke tiltag: Eksempelvis er der opsat måleudstyr, som detekterer et saltvandsindbrud, og som samtidigt aktivt

udkobler pumper, hvorfor risikoen for saltvandsindbrud er tæt på nul. Der er udført en del udskiftninger og forbedringer på kedlens trykpart på blok 3. Endvidere efterses turbinen på blok 3 på det kritiske sted i 2016, og derefter anses risikoen for havari for væsentlig mindre. Ved arbejde i lastrum på skibe er der ligeledes tiltag, der skal forebygge risici, så inden adgang til lastrum nedsænkes detektorer for måling, og hver enkelt medarbejder har under hele opholdet i lastrum og lignende personbårne detektorer med en alarmfunktion.

HOFOR har desuden gennemført en række tiltag i form af blandt andet fastholdelse og forbedring af den bestående gode mand-skabsledelse, ledelsen er styrket med indførelse af et ekstra ledelseslag af teamledere, ligesom ledere deltager i efteruddannelse. Der er også stor fokus på at sikre et højt niveau for arbejdet med miljø, arbejdsmiljø og sikkerhed (HSE), der skal forebygge risici på Amagerværket. Eksempelvis anvendes faste procedurer i HSE-arbejdet, der gælder både i det daglige arbejde og for projekter. Medarbejdernes engagement og medindflydelse sikres gennem sikkerhedsorganisationens arbejde og ved inddragelse af medarbejderkompetencer ved udformningen af instrukser og procedurer.

Endelig skal alle, som har deres gang på Amagerværket, gennemføre en sikkerhedsinstruktion – "VISIT".

BIO4 projektet. Myndighedsbehandlingen for så vidt angår VVM og miljøansøgning er pt. ca. en måned forsinket, pga. længere sagsbehandling i Miljøstyrelsen end forventet. Der er fokus på rettidigt at forsyne myndigheder med information, der måtte vise sig nødvendig for at fremskynde processen.

I selve projektet skal der koordineres ca. 35 forskellige entrepriser, og der er risiko for forsinkelser. Endeligt foregår der projektering af proces- og bygningsanlæg, som efterfølgende skal i udbud. Bygge- og anlægspriserne er i høj grad konjunktur- og konkurrenceafhængige, hvilket kan give fordyrelser. Der er fokus på forhold og udvikling i relation til den aktuelle/fremtidige store aktivitet i byggebranchen

Vindmøller ved Knuthenborg er ved at blive samlet – ved udgangen af 2015 producerede HOFOR vindenergi svarende til forbruget i 27.000 husstande.

generelt, og på den baggrund vælger HOFOR at opdele indkøb i et antal mindre entrepriser i det omfang, det vurderes at give værdi.

Vind

HOFORs vindforretning er eksponeret mod en række risikoelementer, som knytter sig til de enkelte dele af vindforretningen: Udvikling, anlæg og drift.

Omkring landbaserede vindmøller er de største risici knyttet til **produktionstab på vindmøller**. En nedgang af produktionen kan forekomme, hvis møllerne bliver ramt af fejl i længere perioder. Garantier knyttet til møllernes hovedkomponenter og til møllernes opetid (rådighed) begrænser dog denne risiko markant, ligesom der er tegnet særskilte driftstabsforsikringer, der afdækker risikoen knyttet til produktionstab som følge af forhold, der ikke angår selve vindmøllen, f.eks. ved netudfald.

Et andet risikoelement, som særligt udvikling af landbaserede vindmølleprojekter er

eksponeret overfor, er **borgermodstand mod opstilling af nye møller** og den frygt, der kan være knyttet til den støj, skygge og værditab, som kan relatere sig til rejsning af nye vindmøller. Der eksisterer ordninger, som bl.a. giver borgere ret til at blive medejere af nye vindmølleprojekter (køberetsordningen), og borgere, der oplever et værditab på deres ejendom, kan søge om kompensation for værditab (værditabsordningen). Det kan være med til at minimere modstanden. I HOFOR indgår en aktiv dialog med lokale kræfter altid som en naturlig del af projektudviklingsaktiviteterne. Dette sker både forud for anmeldelse af et projekt til den kommunale myndighed og som en integreret del af udarbejdelsen af en VVM-rapport.

HOFOR har endnu ikke foretaget investeringer i havbaserede vindmølleprojekter men deltager sammen med det tyske udviklingselskab wpd i statsudbuddet for kystnære vindmøller på i alt 350 MW. I foråret 2016 skal det endelige bud i denne udbudskonkurrence afgøres. Ligeså deltager HOFOR sammen med

wpd og det store tyske by-forsyningsselskab StadtWerke München i statsudbuddet for en vindmøllepark på Krigers Flak på i alt 600 MW.

For begge udbud gælder, at HOFOR har valgt at indgå i partnerskaber, der kan sikre, at de forskellige risikoelementer bliver delt med partnerne. Partnerskabet med selskaber, der har erfaring med kontrahering, anlæg og drift af vindparker, sikrer også en delvis afdækning af de kompetencemæssige risici, der knytter sig til investeringerne. Forud for investeringerne gennemføres endelig en lang række forundersøgelser af både teknisk, design- og anlægsmæssig karakter. Fælles for disse undersøgelser er, at de bliver gennemført af professionelle rådgivere fra industrien og således er med til at sikre, at havvindmølleprojekterne gennemføres på et solidt grundlag og med involvering af den bedst tilgængelige praksis i branchen.

Der er udarbejdet tiltag og strategier for hånd-

tering og forebyggelse af finansielle tab på såvel **havvindmølleinvesteringer i driftsperioden (OPEX)** som på **anlægsinvesteringerne (CAPEX)**, såfremt HOFOR vinder udbuddene.

IT

Tab af kontrol med IT-systemer. Risikoen for at miste kontrollen med vigtige IT-systemer har ændret sig grundet en forøget cybertrussel i form af hacker- og malware-angreb. Der arbejdes løbende på at højne robustheden i de IT-systemer, der er med til at opretholde og sikre HOFORs produktion og distribution. Der er fokus på IT-risikohåndtering, anvendelsen af god IT-praksis i nuværende og nye IT-løsninger samt en øget indsats på netværkssikkerhed for at imødegå nogle af de kendte IT sikkerhedsrisici. Det er standard, at der anvendes antivirus, og at der foretages løbende sikkerhedsopdatering af software, der indgår i IT-systemerne. Internt arbejdes der efter anerkendte standarder og procedurer i IT-driften og på IT-sikkerhedsområdet.

Datasikkerhed og beredskab prioriteres højt.

En god backup/restore procedure er en vigtig måde at sikre sig mod datatab. Der tages daglig backup af relevante data/servere i datacentret. Den efterfølgende dag kopieres nattens backup til en beredskabslokation. Med dette setup er der hurtig adgang til at reetablere data i enkelte filer, databaser og hele servere i datacentret. Hvis det primære datacenter falder ud, er det muligt at etablere et alternativt datacenter på en beredskabslokation.

STRATEGISKE RISICI

Projekter

Manglende nøglepersoner på områder, hvor det er svært at rekruttere. HOFOR har igangsat en lang række større projekter, der blandt andet skal forebygge og håndtere de risici, der er identificeret. Mange af projekterne har et stort omfang og er stærkt specialiserede, hvilket stiller store krav til at kunne rekruttere de personer, der kan gennemføre projekterne. Mangel på de rette kompetencer giver risiko

Det kan blive svært at skaffe kandidater indenfor specialiserede områder – eksempelvis vil der være mangel på ingeniører i fremtiden, og derfor har HOFOR sat ind på mange fronter.

for forsinkelse af projekterne og potentielt større omkostninger. HOFOR er i 2015 lykkedes med at fastholde og tiltrække nøglepersoner og har senest haft gode erfaringer med at sikre kompetencer til at forestå den planlagte ombygning på Amagerværket.

Tilladelser og myndigheder

Mange projekter indebærer behov for indhentning af tilladelser fra myndighederne – eksempelvis i form af tilladelser til at krydse jernbaner og veje – hvor manglende tilladelser kan medføre betydelige forsinkelser. Det er derfor vigtigt for HOFOR at fastholde den gode kontakt til myndighederne og at have fokus på, hvilke tilladelser der skal indhentes til projekter.

Manglende tilladelser til indvinding af grundvand og renovering af kildepladser og vandværker kan medføre usikkerhed omkring den fremtidige vandforsyning og forsyningssikkerhed. Mere konkret kan det gøre investeringer i renovering og fornyelse af vandforsyningen mere usikker samt skabe tidsmæssig forsinkelse i fremdriften heraf.

Kunder og image

Imagetab på grund af forsyningssvigt og gravearbejder. HOFOR er i gang med en lang række større anlægsprojekter. Selvom det altid tilstræbes at tage størst muligt hensyn

til omgivelserne, kan det ikke undgås, at arbejderne medfører gener for kunderne. Med et ledningsnet på mange tusinde kilometer sker det også, at HOFOR oplever driftsforstyrrelser eller forsyningssvigt.

I alle tilfælde har kunderne mulighed for at kontakte HOFORs Kundecenter, som er kundernes primære indgang til virksomheden. Ved driftsforstyrrelser er det også muligt at kontakte Vagtstationen, som er bemandet 24 timer i døgnet året rundt, eller at søge information på hofor.dk.

Hvis Kundecentret, Vagtstationen og HOFORs hjemmeside ikke kan give kunderne svar, øges risikoen for, at kunderne får en dårlig oplevelse, og at HOFORs image lider skade. Derfor er der etableret forretningsgange, som skal sikre, at information fra driftsområderne tilgår Vagtstationen og Kommunikation. De sørger så for, at Kundecentret og øvrige relevante medarbejdere er orienterede, og for at HOFORs hjemmeside er opdateret. Fra årsskiftet 2015/2016 har HOFOR tillige fået en Facebook-side, der fungerer som en yderligere informationskanal til kunderne – bl.a. i forbindelse med driftsforstyrrelser. HOFOR arbejder desuden på at sikre en god kommunikation med ejerkommunerne, som også kan blive kontaktet af borgere omkring projekter eller leveranceproblemer og -svigt.

FINANSIELLE RISICI

Tab på elproduktion

Med Amagerværket og udbygningen af vindporteføljen er HOFOR i stigende grad eksponeret over for udsving i energi- og råvarepriser. HOFOR afdækker denne eksponering ved hjælp af finansielle produkter. Til det formål har HOFOR opbygget funktioner, der aktivt optimerer Amagerværket og porteføljen af vindmøller. Samtidig lægger HOFOR stor vægt på at adskille funktionerne, så kontrol og overvågning sker separat fra handelsfunktionen. Aktiviteterne er reguleret af Risikopolitikken, som er godkendt af bestyrelsen for HOFOR, og der følges løbende op på, om de af bestyrelsen godkendte rammer bliver overholdt.

Renterisici

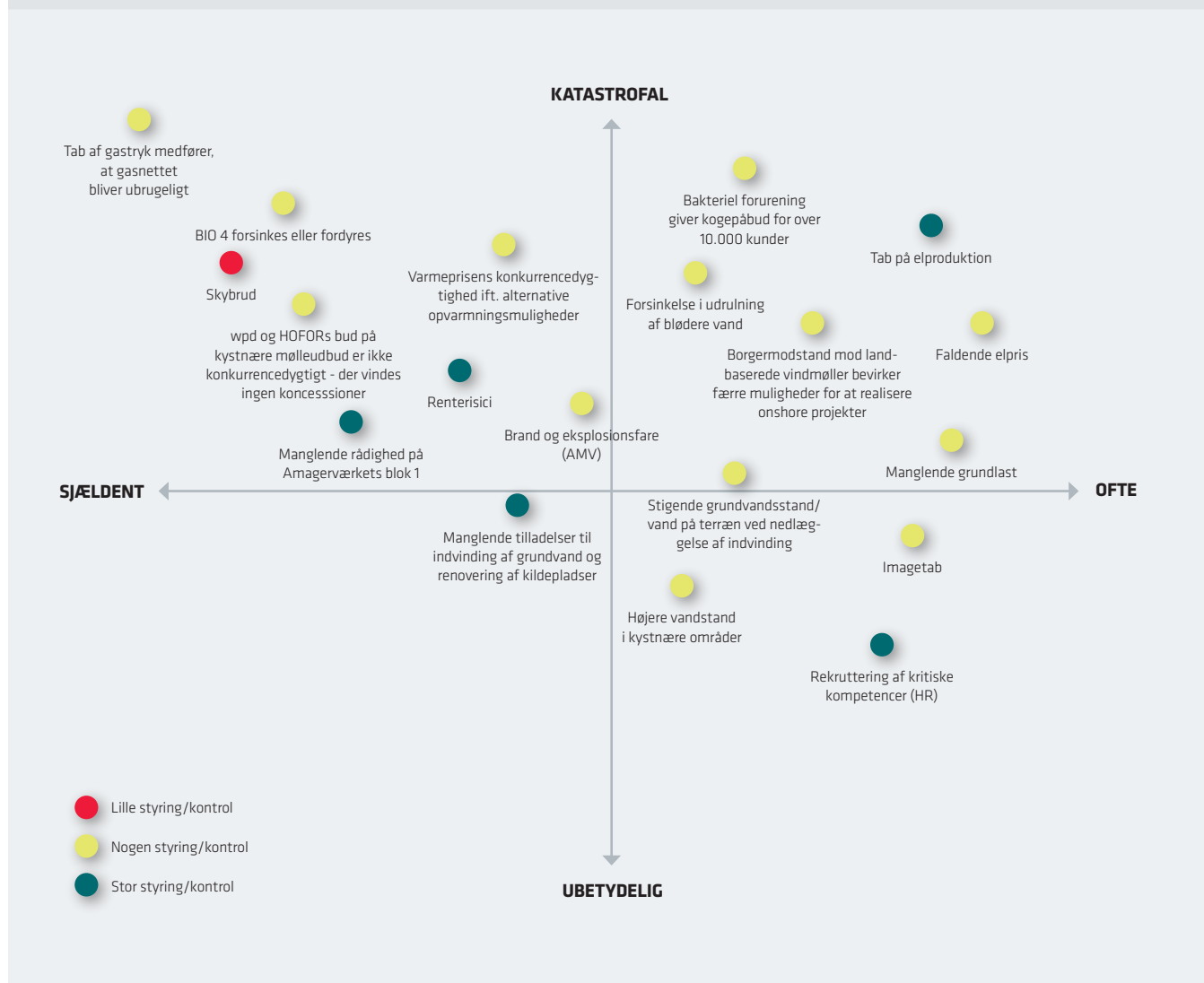
HOFORs selskaber har lån og kreditter for i alt 10,6 mia. kr., der fordeler sig med 5,5 mia. kr. som obligationslån, 4,7 mia. kr. i banklån og 0,4 mia. kr. i midlertidige investeringskreditter. Lånene er primært optaget i KommuneKredit mod garantistillelse af HOFORs ejerkommuner, hvor hver kommune garanterer for forsyningen i egen kommune.

HOFORs låntagning til de mange investeringer i lednings- og produktionsanlæg medfører risiko ved en eventuel stigning i renteniveauet. Størstedelen af HOFORs låneportefølje er sikret ved hjemtagelse af lån med fast rente i

I 2015 begyndte ombygning og renovering af Brøndbyvester Vandværk, og i løbet af 2016 er HOFOR klar til at sende blødere vand ud til forbrugerne i Brøndby.

SAMLEDE RISICI

hele lånets løbetid eller variable lån afdækket med renteswaps. HOFORs bestyrelse har i Finanspolitikken besluttet rammerne for låntagning. Der er eksempelvis angivet, hvor meget der må være finansieret ved henholdsvis variabel og fast rente.

Endvidere skal der ifølge Finanspolitikken i videst muligt omfang hjemtages lån med forskellig løbetid, så eventuel refinansiering ikke skal foregå på samme tidspunkt for alle lånene.

To af obligationslånene er optaget af HOFOR

Vand København A/S og HOFOR Spildevand København A/S i forbindelse med refinansiering af tidligere gældsbreve til Københavns Kommune. Der er tale om lån på henholdsvis 1,7 mia. kr. og 3,1 mia. kr. Lånene er i 2015 blevet refinansieret i Kommune Kredit til stående lån med forfald i 2025. HOFOR Holding A/S har i 2015 overtaget lånene og til gengæld har HOFOR Vand København A/S og HOFOR Spildevand København A/S optaget et internt lån i HOFOR Holding A/S på samme betingelser som det lån, HOFOR Holding A/S har i Kommune Kredit. Københavns Kommune har givet tilsagn om at ville indskyde kapital, der

sikrer, at selskaberne er i stand til at betale renterne på lånene.

Når der ses bort fra de to særlige obligationslån, er virksomhedens gennemsnitlige rentebinding 13,6 år, og den gennemsnitlige løbetid er 13,6 år. En stigning på et procentpoint på lån med variabel rente vil øge renteomkostningen med ca. 3,9 mio. kr., og for obligationslånene øges renteomkostningerne med ca. 48 mio. kr.

LEDELSESPÅTEGNING

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2015 for HOFOR Forsyning Holding P/S.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2015.

Der er væsentlig usikkerhed vedrørende den beløbsmæssige størrelse af den udskudte skatteforpligtelse, der kan henføres til de skattemæssige indgangsværdier på materielle anlægsaktiver i 15 af koncernens datterselskaber samt den hertil hørende opkrævningsret hos forbrugerne. Der henvises til note 23.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og selskabets finansielle stilling.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 6. april 2016

Direktion:

Lars Therkildsen

Jan Kauffmann

Bestyrelse:

Leo Larsen
formand

Jakob Hougaard
næstformand

Ayfer Baykal

Lisa Herold Ferbing

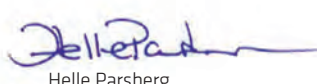
Søren Thuesen Pedersen

Bibi Iqbal Shabeer
medarbejdervalgt

Dorte von Bülow
medarbejdervalgt

Helle Parsberg
medarbejdervalgt

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS ERKLÆRINGER

Til kapitalejerne i HOFOR Forsyning Holding P/S

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for HOFOR Forsyning Holding P/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015. Koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter for såvel koncernen som selskabet samt pengestrømsopgørelse for koncernen. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i koncernregnskabet og i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risici for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion. Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Supplerende oplysninger vedrørende forhold i regnskabet

Uden at modificere vores konklusion, henleder vi opmærksomheden på note 23 i årsregnskabet, som beskriver usikkerhed omkring den beløbsmæssige størrelse af den udskudte skatteforpligtelse, der kan henføres til de skattemæssige indgangsværdier på materielle anlægsaktiver for 15 af koncernens datterselskaber, og den dertil hørende opkrævningsret hos forbrugerne.

Uden at modificere vores konklusion, henviser vi til note 27 hvoraf det fremgår at særligt finansieringsbehov for HOFOR Spildevand København A/S og HOFOR Vand København A/S forventes dækket via periodiske, kontante kapitaltilførsler.

Uden at modificere vores konklusion gør vi opmærksom på note 28 hvor det fremgår, at kommende afgørelse af sag om forrentning af indskudskapital ved Energitilsynet kan få væsentlig indvirkning på værdiansættelsen af materielle anlægsaktiver i HOFOR Fjernvarme P/S og kan påvirke størrelsen af den regnskabsmæssige egenkapital.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til årsregnskabsloven gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

København, den 6. april 2016

Ernst & Young
Godkendt revisionspartnerselskab
CVR-nr: 3070 0228

Torben Kristensen
statsaut. revisor

Michael N.C. Nielsen
statsaut. revisor

KONCERN- OG ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for HOFOR Forsyning Holding P/S for 2015 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for store virksomheder i klasse C.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år. Årsrapporten for 2015 er aflagt i t.kr.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter modervirksomheden HOFOR Forsyning Holding P/S samt dattervirksomheder, hvori HOFOR Forsyning Holding P/S direkte eller indirekte besidder mere end 50 pct. af stemmerettighederne eller på anden måde har bestemmende indflydelse. Virksomheder, hvori koncernen besidder mellem 20 pct. og 50 pct. af stemmerettighederne og udøver betydelig, men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder.

Koncernregnskabet udarbejdes som et sammendrag af modervirksomheden og de tilknyttede virksomheders regnskaber opgjort efter koncernens regnskabspraksis. Regnskabsposter med ensartet indhold sammenlægges og efterfølgende foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, interne mellemværender og udbytter samt realiserede og urealiserede fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder udignes med de tilknyttede virksomheders regnskabsmæssige indre værdi på overtagelsestidspunktet (past equity-metoden). I koncernregnskabet indregnes dattervirksomhedernes regnskabsposter 100 procent. Minoritetsinteressernes forholds-mæssige andel af dattervirksomhedernes resultat og egenkapital indregnes som særskilte poster under resultatopgørelse og balance.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældsforpligtelsens opståen eller indregning i seneste årsrapport indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Finansielle instrumenter

Koncernen anvender derivater til økonomisk afdækning af prisrisici vedrørende el-produktion. Derivaterne indregnes på indgåelsestidspunktet og måles ved første indregning til kostpris. Efterfølgende måles derivater til dagsværdi med regulering over resultatopgørelsen. Derivater præsenteres som andre tilgodehavender/anden gæld og

periodeafgrænsningsposter i balancen. Årets værdiregulering af derivater anvendt til økonomisk sikring præsenteres som andre driftsindtægter/omkostninger.

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Indtægterne indregnes i resultatopgørelsen, hvis levering har fundet sted inden årets udgang, og hvis indtægten kan opgøres pålideligt og forventes modtaget. Nettoomsætningen indregnes ekskl. moms, afgifter og rabatter i forbindelse med salget.

Årets over-/underdækning i varme-, vand og spildevandsaktiviteterne indregnes i omsætningen.

Fakturerede tilslutningsafgifter/investeringsbidrag i fjernkølingsaktiviteten indgår i nettoomsætningen. Tilslutningsafgifter/investeringsbidrag, der er opnået endelig ret til, indtægtsføres over en skønnet gennemsnitlig kontraktperiode på 15 år. Ledelsen vurderer, at der erhverves endelig ret til investeringsbidrag betalt af fjernkølingskunder ved færdigmelding af stik til skel. Fuld indtægtsførelse på dette tidspunkt medfører dog manglende matching mellem indtægter og omkostninger (primært afskrivning) i fjernkølingsanlæggenes levetid, hvorfor ledelsen har valgt at periodisere investeringsbidragene vedrørende fjernkølingsanlæg med henvisning til årsregnskabslovens krav om at sikre det retvisende billede, jf. årsregnskabsloven § 11 stk. 3. Samme bestemmelser og samme overvejelser anvendes som grundlag for at periodiserer indtægter i energiproduktionens aktiviteter relateret til reinvesteringer.

Igangværende arbejder for fremmed regning indregnes i takt med, at produktionen udføres. Dermed svarer nettoomsætningen til salgsværdien af årets udførte arbejder (produktionsmetoden). Nettoomsætningen indregnes, når de samlede indtægter og omkostninger på det igangværende arbejde og færdiggørelsesgraden på balancedagen kan opgøres pålideligt, og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele, herunder betalinger vil tilgå selskabet.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedernes hovedaktivitet, herunder fortjeneste ved salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer indeholder det forbrug af råvarer og hjælpematerialer, der er anvendt for at opnå årets omsætning. Posten omfatter blandt andet køb af varme, brændsel og energiomkostninger i forbindelse med produktion.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger omfatter omkostninger til administra-

tion, lokaler, vedligeholdelse af produktionsanlæg (netaktiver) og tab på debitorer m.v. Endvidere indregnes tab ved salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger indeholder lønninger, vederlag, pensioner og øvrige personalerelaterede omkostninger til koncernens ansatte, herunder direktion og bestyrelse.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger indeholder årets af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder

I modervirksomhedens resultatopgørelse indregnes den forholdsmæssige andel af de enkelte tilknyttede virksomheders resultat efter skat efter fuld eliminering af intern avance/tab.

Finansielle indtægter og omkostninger

Finansielle indtægter og omkostninger indregnes i resultatopgørelsen med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Finansielle poster omfatter bl.a. bankrenter, realiserede og urealiserede valutakursdifferencer, amortisering af realkreditlån samt tillæg og godtgørelser under å conto skatteordningen m.v.

Skat af årets resultat

Modervirksomheden er ikke selvstændig skattepligtig, men koncernens aktieselskaber er omfattet af de danske regler om tvungen sambeskatning for HOFOR-koncernen, hvor HOFOR Holding A/S er administrationsselskab.

Den aktuelle danske selskabsskat fordeles ved afregning af sambeskatningsbidrag mellem de sambeskattede virksomheder i forhold til disses skattepligtige indkomster. I tilknytning hertil modtager virksomheder med skattemæssigt underskud sambeskatningsbidrag fra virksomheder, der har kunnet anvende dette underskud til nedsættelse af eget skattemæssigt overskud.

Årets skat, der består af årets aktuelle selskabsskat, årets sambeskatningsbidrag og ændring i udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte i egenkapitalen med den del, der kan henføres til bevægelser direkte i egenkapitalen.

Immaterielle anlægsaktiver

Systemudvikling (it-systemer)

It-systemer måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

It-systemer afskrives over den vurderede økonomiske brugstid. Afskrivningsperioden udgør sædvanligvis 3 til 8 år.

Udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmuligheder i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille eller anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt kostprisen kan opgøres pålideligt, og der er tilstrækkelig sikkerhed for, at den fremtidige indtjening kan dække produktions-, salgs- og administrationsomkostninger samt udviklingsomkostningerne. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen, efterhånden om omkostningerne afholdes.

Aktiverede udviklingsomkostninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Efter færdiggørelse af udviklingsarbejdet afskrives udviklingsomkostninger lineært over den vurderede økonomiske brugstid.

Fortjeneste eller tab ved salg af immaterielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen reduceret med salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet og indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter henholdsvis andre eksterne omkostninger.

Takstrettigheder

Miljøstyrelsen har i relation til vand- og spildevandsvirksomheder udtalt, at afskrivningen af de historiske tjenestemandspensioner kan indregnes i de fremtidige takster over for selskabets kunder.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat en afskrivningsperiode, men har meddelt, at afskrivningen bør ske under hensyntagen til en fornuftig udvikling i taksterne, men samtidigt, således at afskrivningen ikke strækker sig over en relativ lang periode.

Vand- og spildevandsvirksomhederne har valgt at indregne takstrettigheder over 7-25 år.

Denne periode skønnes at svare til den periode, som takstrettighederne forventes at kunne indregnes over.

Denne legale ret er klassificeret som et immaterielt anlægsaktiv som følge af, at retten har en fremtidig nytteværdi for koncernen.

Retten modsvarer pensionsforpligtelsen, som koncernen har over for tjenestemænd, som har været tilknyttet forsyningsaktiviteterne i ejerkommunerne.

Ligeledes omfatter takstrettigheder medfinansieringsprojekter. I henhold til Bekendtgørelse om spildevandsforsyningssselskabers medfinansiering af kommunale og private projekter vedrørende tag- og overfladevand kan selskabet medfinansiere projekter og i taksterne indregne omkostninger, som efter en konkret vurdering

er nødvendige af hensyn til klimaprojekters håndtering af tag- og overfladevand, herunder omkostninger til investering, drift og vedligeholdelse, samt omkostninger til retablering. Projektejer er således ikke spildevandsselskabet, men spildevandsselskabet opnår ved at forpligte sig til at finansiere projektet en tilsvarende opkrævningsret hos forbrugerne.

Når der modtages meddelelse fra Forsyningssekretariatet om godkendelse af et klimaprojekt i prisloftet indregnes en finansiel forpligtelse (Andre hensættelser) svarende til den investeringssum som spildevandsselskabet har forpligtet sig til at finansiere. Der indregnes samtidig et tilsvarende aktiv (Takstrettighed). Når projekterne afsluttes, opgøres den endelige forpligtelse for spildevandsselskabet, og posten flyttes derfor fra hensatte forpligtelser til gældsforpligtelser. Afdrag til projektejer modregnes i forpligtelsen, og opkrævninger hos forbrugerne til dækning af investeringen modregnes i takstrettighederne.

De årlige driftsomkostninger og finansielle omkostninger vedrørende klimaprojektet som spildevandsselskabet også finansierer, indregnes i nettoomsætningen og i relevante omkostningsposter i takt med at de afholdes/opkræves.

Kapacitetsrettigheder

Kapacitetsrettigheder omfatter ret til at aftage varme fra varmeproducenter i en given periode. Kapacitetsrettighederne afskrives lineært, svarende til den periode kontrakten gælder.

CO₂-kvoter

CO₂-kvoter, i form af udslipsrettigheder, måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger.

Udslipsrettigheder amortiseres i takt med den faktiske udledning af CO₂. I det omfang den faktiske udledning overstiger de tildelte og erhvervede CO₂-rettigheder, indregnes dagsværdien af de yderligere CO₂-rettigheder, som selskabet er forpligtet til at afregne, som en forpligtelse. Afskrivningsgrundlaget for udslipsrettigheder opgøres under hensyntagen til rettighedernes scrapværdi, hvis værdi afhænger af om rettigheden forventes anvendt eller solgt. Scrapværdien for CO₂-rettigheder, der forventes anvendt, er kr. 0.

Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under omkostninger til råvarer og hjælpematerialer.

Goodwill

Ved køb af dattervirksomheder, opgøres på anskaffelsestidspunktet, forskellen mellem kostprisen og den regnskabsmæssige indre værdi i den købte virksomhed, efter at de enkelte aktiver og forpligtelser er reguleret til dagsværdi (overtagelsesmetoden). Herunder fradrages eventuelle besluttede omstruktureringshensættelser vedrørende den overtagne virksomhed. Resterende positive forskelsbeløb indregnes i balancen under immaterielle anlægsaktiver som goodwill, der afskrives lineært

over forventet brugstid. Resterende negative forskelsbeløb indregnes i balancen under periodeafgrænsningsposter som negativ goodwill.

Ifølge årsregnskabslovens kan goodwill ikke afskrives over en periode der overstiger 20 år. Koncernens goodwill relaterer sig til merværdi i købsprisen af vindmølleprojekter i HOFOR Vind A/S. Idet vindmøllernes forventede levetid er på 25 år, samt at HOFOR har erhvervet brugsrettighed til den fysiske lokation for vindmøllerne på 25 år i forbindelse med etablering af vindmøllerne, har selskabets daglige ledelse vurderet, at årsregnskabslovens bestemmelser for afskrivning af goodwill vil medføre en manglende matching mellem indtægter fra vindmøllerne og omkostningerne ved vindmølleaktiviteten, som i væsentlig omfang udgøres af afskrivninger på anlæg. Derfor har ledelsen valgt at afskrive koncernens goodwill over 25 år med henvisning på årsregnskabsloven krav om at sikre det retvisende billede, jf. årsregnskabsloven § 11 stk. 3.

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver vedrørende serviceaktiviteten samt fjernkøling,- vind og kraftvarmeværksaktiviteten

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på en vurdering af aktivernes forventede brugstid.

Materielle anlægsaktiver vedrørende vand- og spildevandsaktiviteterne

Anskaffelsessværdi for aktiver erhvervet 31. december 2001 eller tidligere

Materielle anlægsaktiver anskaffet før 1. januar 2010 er målt til standardpriser med fradrag af akkumulerede afskrivninger baseret på standardlevetider. Standardpriser og standardlevetider er udmeldt af Forsyningssekretariatet i forbindelse med opgørelsen af den reguleringsmæssige åbningsbalance.

Standardværdierne anført ovenfor vurderes at være udtryk for, at materielle anlægsaktiver er målt til dagsværdien af anlæggene, idet standardværdierne giver selskabet ret til at opkræve et beløb svarende til standardværdierne hos forbrugerne over en årrække.

Anskaffelsessværdi for aktiver erhvervet 1. januar 2002 eller senere

Materielle anlægsaktiver anskaffet 1. januar 2010 eller senere måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af og nedskrivninger.

Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på en vurdering af aktivernes forventede brugstider.

Materielle anlægsaktiver vedrørende varmeaktiviteten

Anskaffelsesværdi for aktiver erhvervet 31. december 2001 eller tidligere

Grunde og bygninger

Bygningsdele, som ikke indgår i målingen af tekniske anlæg (produktions- og distributionsaktiver), måles til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2002.

Produktions- og distributionsaktiver (netaktiver)

Produktions- og distributionsaktiver (netaktiver) anskaffet før 1. januar 2002 er værdiansat med udgangspunkt i en standardpris pr. aktiv (genanskaffelsespris). Afskrivningsgrundlaget for aktiverne er genanskaffelsesprisen pr. 1. januar 2002.

Anskaffelsesværdi for aktiver erhvervet 1. januar 2002 eller senere

Bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt netaktiver anskaffet efter 1. januar 2002 måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger, der er knyttet direkte til anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på en vurdering af aktivernes forventede brugstider.

Materielle anlægsaktiver vedrørende bygasaktiviteten

Anskaffelsesværdi for aktiver erhvervet 31. december 2001 eller tidligere

Grunde

Grunde måles til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2002.

Produktions- og distributionsaktiver (netaktiver)

Produktions- og distributionsaktiver måles med udgangspunkt i en standardpris pr. aktiv pr. 1. januar 2002. Tilsvarende er der fastsat en forventet brugstid for et nyt aktiv. For hvert aktiv skønnes restlevetiden og ved at fratrække denne fra den forventede brugstid på et nyt aktiv, kan der beregnes et investeringstidspunkt. Afskrivningsgrundlaget for et aktiv er genanskaffelsesprisen (standardprisen) på opgørelsestidspunktet. Målingen af aktivet på opgørelsestidspunktet beregnes ved at trække lige store årlige afskrivninger fra afskrivningsgrundlaget for den tid, aktivet beregningsmæssigt har været i brug. Herved opgøres den værdi, hvormed aktivet indregnes i årsrapporten.

Anskaffelsesværdi for aktiver erhvervet 1. januar 2002 eller senere

Grunde, tekniske anlæg og maskiner samt netaktiver anskaffet efter

1. januar 2002 måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger, der er knyttet direkte til anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på en vurdering af aktivernes forventede brugstider.

Leasinganlæg

Leasinganlæg omfatter andel af produktionsanlæg, som der er modtaget forudbetaling for fra koncernens kunder i henhold til indgået leveringsaftale. Vattenfall A/S indgik i januar 2009 tillægsaftale B til aftale om levering af varme fra Amagerværkets Blok 1 med CTR. Tillægsaftalen omfatter forudbetaling vedrørende anlægsomkostninger til etablering af AMV1. Aftalen er overdraget til HOFOR Energiproduktion A/S i forbindelse med selskabets overtagelse af Amagerværket pr. 1. januar 2014.

Leasinganlæg opstod som en reklassifikation fra produktionsanlæg af den del af anskaffelssummen for AMV 1, som CTR allerede har afregnet.

Leasinganlæg behandles regnskabsmæssigt som materielle anlægsaktiver vedrørende varmeaktiviteten, og afskrives lineært over 20 år. Forudbetalingen opstod som modpost til nævnte forudbetaling fra CTR. Forudbetalingen (inklusive betalte byggeenter) indtægtsføres lineært over kontraktperioden på 20 år.

Afskrivninger

De forventede brugstider for materielle anlægsaktiver er:

Bygninger	30-50 år
Produktionsanlæg og maskiner (netaktiver)	5-80 år
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	3-30 år
Leasinganlæg	20 år

Anskaffelser i regnskabsåret afskrives forholdsmæssigt efter det tidspunkt, hvor anskaffelsen er blevet taget i brug. Der afskrives ikke på grunde og materielle anlægsaktiver under udførelse.

Fortjeneste og tab ved salg af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter henholdsvis andre eksterne omkostninger.

Værdiforringelse af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle anlægsaktiver samt kapitalandele i dattervirksomheder vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse, ud over det som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer af værdiforringelse, foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis grupper af aktiver. I givet fald tages hensyn til særlig forsyningslovgivning m.v. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettopengestrømme fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen og forventede nettopengestrømme ved salg af aktivet eller aktivgruppen efter endt brugstid.

Det er alene indikationer på værdiforringelser, der relaterer sig begivenheder indtrådt efter aktivernes anskaffelse, som udløser nedskrivningstest.

Finansielle anlægsaktiver

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes indre værdi opgjort efter modervirksomhedens regnskabspraksis med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne avancer og tab og med tillæg eller fradrag af resterende værdi af positiv eller negativ goodwill opgjort efter overtagelsesmetoden.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder med regnskabsmæssig negativ indre værdi måles til 0 kr., og et eventuelt tilgodehavende hos disse virksomheder nedskrives, i det omfang tilgodehavendet er uerholdeligt. I det omfang modervirksomheden har en retlig eller faktisk forpligtelse til at dække en underbalance, der overstiger tilgodehavendet, indregnes det resterende beløb under hensatte forpligtelser

Nettoopskrivning af kapitalandele i tilknyttede virksomheder bindes som reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode under egenkapitalen, i det omfang den regnskabsmæssige værdi overstiger kostprisen.

Ved køb af virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, jf. beskrivelse ovenfor under opgørelse af goodwill.

Andre tilgodehavender, værdipapirer og kapitalandele

Andre tilgodehavender, værdipapirer og kapitalandele måles til kostpris. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Forudbetalte anlæg, indregnet under andre tilgodehavender, måles til nutidsværdien med tillæg af en ikke-garanteret restværdi, beregnet på hver af de enkelte kontraktens interne rente, med fradrag af nedskrivninger som følge af debtors betalingsudygtighed.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-metoden. Er nettorealiseringsværdien lavere end kostprisen, nedskrives til denne lavere værdi.

Kostprisen for råvarer og hjælpematerialer omfatter anskaffelsespris med tillæg af hjemtagelsesomkostninger.

Nettorealiseringsværdien for varebeholdninger opgøres som salgs-sum med fradrag af færdiggørelsesomkostninger og omkostninger, der afholdes for at effektuere salget. Nettorealiseringsværdien for varebeholdninger fastsættes under hensyntagen til omsættelighed, ukurans og udvikling i forventet salgspris.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris.

Der foretages nedskrivning til imødegåelse af tab, hvor der vurderes at være indtruffet en objektiv indikation på, at et tilgodehavende eller en portefølje af tilgodehavender er værdiforringet. Hvis der foreligger en objektiv indikation på, at et individuelt tilgodehavende er værdiforringet, foretages nedskrivning på individuelt niveau.

Underdækning/overdækning

Underdækning/overdækning i relation til varmeaktiviteten

Varmeaktiviteten er underlagt det særlige "hvile-i-sig-selv" princip i henhold til varmforsyningsloven. Princippet medfører, at årets over- eller underdækning, opgjort som årets resultat efter varmforsyningsloven i forhold til opkrævede priser, skal tilbageføres eller kan opkræves hos forbrugerne ved indregning i efterfølgende års priser. Årets over- eller underdækning indregnes derfor som en regulering i omsætningen. Den akkumulerede over- eller underdækning efter varmforsyningslovens regler er udtryk for et mellemværende med forbrugerne og indregnes i balancen under gæld eller tilgodehavender.

Underdækning/overdækning i relation til vand- og spildevandsaktiviteterne

Over-/underdækning indeholder en historisk over-/underdækning samt en beregnet saldo ud fra forskrifter fra forsyningssekretariatet.

Den historiske over-/underdækning er opgjort pr. 31. december 2009 og 31. december 2010 og er beregnet ud fra de likvide beholdninger fratrasket gæld som ikke vedrører investeringer. Disse saldi indregnes som tillæg/fradrag til selskabets indtægtsramme i henhold til det der fremgår af selskabets prisloftsafgørelser. Den historiske over-/underdækning skal ikke genberegnes efter den 31. december 2010.

Fra og med 2011 skal der årligt beregnes en over-/underdækning som indeholder to særskilte beregninger. Den første er en beregning af de primære indtægter i forhold til den tildelte indtægtsramme, som kor-

rigeres såfremt investeringstillægget er over de faktiske investeringer. Den anden del af beregningen er en opgørelse af de budgetterede tillæg for nettofinansielle poster, 1:1 omkostninger samt miljø- og servicemål, set i forhold til de realiserede omkostninger til de forskellige tillægstyper.

De to beregninger sammenlægges og hensættes i regnskabet som enten tilgodehavende eller gæld og indregnes som udgangspunkt i indtægtsrammen to år efter opgørelsesåret. I overensstemmelse med vandsektorloven omfatter den indregnede over-/underdækning forskellen mellem prislofterne og realiserede beløb for såvel året der aflægges årsregnskab for som året før. Årets over- eller underdækning indregnes som en regulering i omsætningen.

Igangværende arbejder for fremmed regning

Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdien af det udførte arbejde. Salgsværdien måles på baggrund af færdiggørelsesgraden på balancedagen og de samlede forventede indtægter på det enkelte igangværende arbejde.

Når salgsværdien på en entreprise ikke kan opgøres pålideligt, måles salgsværdien til de medgåede omkostninger eller nettorealiseringsværdien, såfremt denne er lavere.

Det enkelte igangværende arbejde indregnes i balancen under tilgodehavender eller gældsforpligtelser, afhængig af om nettoværdien af salgsværdien med fradrag af acontofaktureringer og forudbetalinger er positiv eller negativ.

Omkostninger i forbindelse med salgsarbejde og opnåelse af kontrakter indregnes i resultatopgørelsen i takt med at de afholdes.

Uafregnede forbrugsleverancer

Årets forventede omsætning fra energisalg m.v. er beregnet på grundlag af mængden af leveret energi m.v. i forsyningsområdet, historiske forbrugsdata, nettab og de for året fastsatte tariffer. Årets forventede omsætning fra energisalg m.v. sammenholdes med den fakturerede mængde, og forskellen er årets ikke fakturerede mængde. Dette beløb reguleres i omsætningen og medtages som enten et tilgodehavende eller som en forpligtelse.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, indregnet under aktiver, omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser omfatter forventede omkostninger til tab på igangværende arbejder, oprydningsforpligtelser, earn out forpligtelser vedrørende vindmøller samt medfinansieringsforpligtelser m.v. Hensatte forpligtelser indregnes, når virksomheden som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og når det

er sandsynligt, at indfrielse af forpligtelsen vil medføre et forbrug af virksomhedens økonomiske ressourcer.

Ethvert tab på kontrakter om køb eller salg med fysisk levering opgjort som forskellen mellem kontraktprisen og markedsprisen på statusdagen eller på finansielle kontrakter indgået til sikringsformål pr. balancedagen, hvor der er forskel på kontraktprisen og sikringsbeløbet, medtages som andre hensatte forpligtelser.

Selskabsskat og udskudt skat

Modervirksomheden er, som partnerselskab, ikke et selvstændigt skattesubjekt.

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter.

Skyldige og tilgodehavende sambeskatningsbidrag indregnes i balancen som "Tilgodehavende selskabsskat" eller "Skyldig selskabsskat".

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gælds metode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser. Der indregnes dog ikke udskudt skat af midlertidige forskelle vedrørende ikke-skattemæssigt afskrivningsberettiget goodwill og kontorejendomme samt andre poster, hvor midlertidige forskelle er opstået på anskaffelsestidspunktet uden at have effekt på resultat eller skattepligtig indkomst. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter alternative beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion.

Der foretages regulering af udskudt skat vedrørende foretagne eliminerings af urealiserede koncerninterne avancer og tab.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser i de respektive lande, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat.

Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Gældsforpligtelser

Finansielle gældsforpligtelser indregnes ved lånoptagelse til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I

efterfølgende perioder indregnes de finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris, der svarer til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, så forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden.

Øvrige gældsforpligtelser måles til nettorealisation sværdi.

Forudbetalinger fra kunder

Forudbetalinger fra selskabets kunder (varmedistributører) vedrører modtaget forudbetaling i henhold til indgået leveringsaftale. Der henvises til omtalen af leasinganlæg og forudbetalinger under materielle anlægsaktiver.

Forudbetalingen (inklusive betalte byggerenter) indtægtsføres lineært over kontraktperioden på 20 år opdelt på en omsætningsdel og en rentedel.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, der er indregnet under forpligtelser, omfatter modtagne betalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende år.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser koncernens pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteter for året, årets forskydning i likvider og koncernens likvider ved årets begyndelse og slutning.

Likviditetsvirkningen af køb og salg af virksomheder vises separat under pengestrømme fra investeringsaktivitet. I pengestrømsopgørelsen indregnes pengestrømme vedrørende købte virksomheder fra anskaffelsestidspunktet, og pengestrømme vedrørende solgte virksomheder indregnes frem til salgstidspunktet.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som årets resultat reguleret for ikke-kontante driftsposter, ændring i driftskapital og betalt selskabsskat.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter betaling i forbindelse med køb og salg af virksomheder og aktiviteter samt køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter ændringer i størrelse eller sammensætning af virksomhedens aktiekapital, omkostninger forbundet hermed, optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld og betaling af udbytte til virksomhedsdeltagere.

Likvider

Likvider omfatter likvide beholdninger og kortfristede værdipapirer,

som uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelige risici for værdiændringer.

Segmentoplysninger

Koncernens nettoomsætning er opdelt på nedenstående hovedaktiviteter:

- ▶ El-aktiviteter (HOFOR Energiproduktion A/S, HOFOR Offshore A/S samt HOFOR Vind A/S med dattervirksomheder)
- ▶ Fjernvarme-aktiviteter (HOFOR Fjernvarme P/S samt HOFOR Energiproduktion A/S)
- ▶ Fjernkølings-aktiviteter (HOFOR Fjernkøling A/S)
- ▶ Gas-aktiviteter (HOFOR Bygas A/S)
- ▶ Vand-aktiviteter (Dattervirksomhederne ejet af HOFOR Vand Holding A/S bortset fra HOFOR A/S)
- ▶ Spildevands-aktiviteter (Dattervirksomhederne ejet af HOFOR Spildevand Holding A/S bortset fra BIOFOS Holding A/S)
- ▶ Rensnings-aktiviteter (Dattervirksomheder ejet af BIOFOS Holding A/S)
- ▶ Øvrige aktiviteter (HOFOR A/S, HOFOR Forsyning Holding P/S, HOFOR Holding A/S, HOFOR Vand Holding A/S samt HOFOR Spildevand Holding A/S).

Segmentoplysningerne følger koncernens regnskabspraksis, risici og interne økonomistyring.

Segmentindtægter omfatter de poster, der direkte kan henføres til det enkelte segment. Intern samhandel finder sted på markedsvilkår.

Nøgletal

Nøgletal er udarbejdet i overensstemmelse med Finansforeningens "Anbefalinger og Nøgletal 2015".

De nøgletal, der er anført i hoved- og nøgletaloversigten, er beregnet således:

Overskudsgrad	$\frac{\text{Resultat af primær drift} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Bruttomargin	$\frac{\text{Bruttoresultat} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Aktiver/Egenkapital	$\frac{\text{Samlede aktiver}}{\text{Egenkapital i alt}}$
Resultat til analyseformål	Ordinært resultat efter skat
Egenkapitalforrentning	$\frac{\text{Resultat til analyseformål} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$

RESULTATOPGØRELSE

Note	tkr.	Koncern		Modervirksomhed	
		2015	2014	2015	2014
1	Nettoomsætning	5.242.798	5.315.358	21.161	22.244
2	Andre driftsindtægter	162.901	110.218	212	189
	Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer	-2.684.341	-3.067.816	0	0
	Andre eksterne omkostninger	-432.851	-368.320	-20.544	-21.797
	Bruttoresultat	2.288.507	1.989.440	829	636
3	Personaleomkostninger	-577.996	-562.580	-625	-641
4	Af- og nedskrivninger	-1.187.406	-1.365.789	0	0
	Resultat af primær drift	523.105	61.071	204	-5
5	Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	284.492	-110.866
6	Finansielle indtægter	7.725	13.274	12.342	8.344
7	Finansielle omkostninger	-193.811	-186.875	-16.453	-3.695
	Ordinært resultat før skat	337.019	-112.530	280.585	-106.222
8	Skat af årets resultat	-1.812	-9.194	0	0
	Årets resultat	335.207	-121.724	280.585	-106.222
	Minoritetsinteressers andel af dattervirksomheders resultater	-54.623	15.502	0	0
	HOFOR Forsyning Holding P/S' koncernens andel af årets resultat	280.585	-106.222	280.585	-106.222
Forslag til resultatdisponering					
	Overført resultat			206	-323.559
	Overført til nettoopskrivning efter den indre værdis metode			280.379	217.337
				280.585	-106.222

AKTIVER

Note	tkr.	Koncern		Modervirksomhed	
		31/12 2015	31/12 2014	31/12 2015	31/12 2014
	Anlægsaktiver				
9	Immaterielle anlægsaktiver				
	Systemudvikling	48.713	47.601	0	0
	Takstrettigheder	538.806	326.480	0	0
	Kapacitetsrettigheder	235.515	263.875	0	0
	CO ₂ -kvoter	429	6.260	0	0
	Goodwill	121.106	114.522	0	0
	Immaterielle anlægsaktiver under udførelse	1.088	11.154	0	0
		945.657	769.892	0	0
10	Materielle anlægsaktiver				
	Grunde og bygninger	1.496.458	1.467.461	8.400	8.400
	Produktionsanlæg og maskiner	20.859.518	20.700.028	0	0
	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	197.974	95.736	0	0
	Leasinganlæg	363.467	391.426	0	0
	Materielle anlægsaktiver under udførelse	1.818.294	1.342.354	0	0
		24.735.711	23.997.005	8.400	8.400
	Finansielle anlægsaktiver				
5	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	9.375.972	8.919.325
11	Andre kapitalandele og værdipapirer	340	865	0	0
12	Tilgodehavende tilslutningsbidrag	6.353	7.059	0	0
13	Andre tilgodehavender	25.234	26.819	0	0
14	Deposita	18.967	18.503	18.967	18.503
		50.894	53.246	9.394.939	8.937.828
	Anlægsaktiver i alt	25.732.262	24.820.143	9.403.339	8.946.228
	Omsætningsaktiver				
	Varebeholdninger				
	Råvarer og hjælpematerialer	229.122	148.194	0	0
		229.122	148.194	0	0
	Tilgodehavender				
	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	660.078	831.233	0	0
	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	0	0	735.949	578.703
15	Igangværende arbejder for fremmed regning	6.792	1.285	0	0
16	Underdækning	75.090	92.061	0	0
17	Andre tilgodehavender	526.571	337.490	24.141	22.893
18	Periodeafgrænsningsposter	70.247	105.238	15.017	20.882
		1.338.778	1.367.307	775.107	622.478
	Værdipapirer og kapitalandele	436.431	52.547	384.218	0
	Likvide beholdninger	716.564	604.850	412.066	204
	Omsætningsaktiver i alt	2.720.894	2.172.898	1.571.391	622.682
	AKTIVER I ALT	28.453.156	26.993.041	10.974.730	9.568.910

PASSIVER

Note	tkr.	Koncern		Modervirksomhed	
		31/12 2015	31/12 2014	31/12 2015	31/12 2014
19	Egenkapital				
	Virksomhedskapital	1.736.000	1.736.000	1.736.000	1.736.000
	Nettoopskrivning efter den indre værdis metode	0	0	3.768.912	3.486.199
	Overført resultat	8.086.235	7.758.495	4.317.323	4.272.296
	Egenkapital i alt	9.822.235	9.494.495	9.822.235	9.494.495
	Minoritetsinteresser i alt	4.497.697	4.426.318	0	0
	Hensatte forpligtelser				
20	Andre hensatte forpligtelser	597.060	369.869	0	0
	Hensatte forpligtelser i alt	597.060	369.869	0	0
	Gældsforpligtelser				
21	Langfristede gældsforpligtelser				
	Gæld til realkreditinstitutter	514.703	128.541	0	0
	Kreditinstitutter i øvrigt	9.446.322	4.461.438	0	0
	Forudbetalinger fra kunder	387.055	419.087	0	0
	Overdækning	136.057	245.881	0	0
		10.484.137	5.254.947	0	0
	Kortfristede gældsforpligtelser				
21	Kortfristet del af langfristet gæld	1.121.480	5.766.890	0	10.697
	Uafregnede forbrugsleverancer	491.004	558.527	0	0
15	Modtagne forudbetalinger	4.734	2.897	0	0
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	489.174	294.018	0	6.770
	Gæld til tilknyttede virksomheder	0	0	1.104.514	5.984
	Anden gæld	645.859	620.343	47.981	50.964
	Selskabsskat	2.735	3.385	0	0
22	Periodeafgrænsningsposter	297.041	201.352	0	0
		3.052.027	7.447.412	1.152.495	74.415
	Gældsforpligtelser i alt	13.536.164	12.702.359	1.152.495	74.415
	PASSIVER I ALT	28.453.156	26.993.041	10.974.730	9.568.910
23	Eventualposter m.v.				
24	Pantsætninger og sikkerhedsstillelser				
25	Nærtstående parter				
26	Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor				
27	Kapitalberedskabet				
28	Forrentning af indskudskapital				
29	Pengestrøm fra primært drift før ændringer i driftskapital				
30	Ændring af driftskapital				

PENGESTRØMSOPGØRELSE

Note	tkr.	Koncern	
		2015	2014
	Nettoomsætning	5.242.798	5.318.530
	Omkostninger	-3.695.188	-3.998.717
	Andre driftsindtægter, netto	162.901	110.218
	Regulering for ikke likvide driftsposter	214.880	124.280
29	Pengestrøm fra primær drift før ændring i driftskapital	1.925.392	1.554.311
30	Ændring i driftskapital	117.034	-147.569
	Pengestrøm fra primær drift	2.042.426	1.406.742
	Finansielle indtægter	7.725	13.274
	Finansielle omkostninger	-193.811	-186.875
	Pengestrøm fra ordinær driftsaktivitet før skat	1.856.340	1.233.141
	Betalt selskabsskat	-1.583	-6.340
	Pengestrøm fra driftsaktivitet	1.854.757	1.226.800
	Køb af immaterielle anlægsaktiver	-285.495	-535.339
	Køb af materielle anlægsaktiver	-1.899.408	-1.563.595
	Køb af finansielle anlægsaktiver	0	0
	Salg af immaterielle anlægsaktiver	0	0
	Salg af materielle anlægsaktiver	74.354	15.255
	Salg af finansielle anlægsaktiver	2.291	706
	Deposita, netto	-464	2.231
	Pengestrøm til investeringsaktivitet	-2.108.722	-2.080.742
	Optagelse af langfristet gæld	3.049.704	1.255.779
	Afdrag på langfristet gæld	-2.324.068	-983.077
	Afdrag på øvrige forpligtelser	-25.006	0
	Investering i værdipapirer	-383.884	0
	Kapitalindsud fra ejer	48.933	60.390
	Nettolikviditet i tilkøbte og frasolgte virksomheder	0	81.746
	Pengestrøm fra finansieringsaktivitet	365.679	414.838
	Årets pengestrøm	111.714	-439.104
	Likvider, primo	604.850	1.043.954
	Likvider, ultimo	716.564	604.850

EGENKAPITALOPGØRELSE

tkr.	Koncern		
	Aktiekapital	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar	1.736.000	7.760.829	9.496.829
Minoritetsinteressers andel af værdi af kapitalindskud i datter virksomheder	0	-16.753	-16.753
Årets kapitalindskud	0	48.933	48.933
Anden regulering	0	12.640	12.640
Overført fra resultatdisponering	0	280.585	280.585
Egenkapital 31. december 2015	1.736.000	8.086.235	9.822.235

Anden regulering omfatter egenkapitalbevægelser i datterselskaber vedr. regulering af renteswaps samt nettoeffekt vedrørende korrektion til tidligere år i datterselskab.

tkr.	Modervirksomhed			
	Aktiekapital	Nettoopskrivning efter den indre værdi's metode	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar	1.736.000	3.488.533	4.272.296	9.496.829
Minoritetsinteressers andel af værdi af kapitalindskud i datter virksomheder	0	0	-16.753	-16.753
Årets kapitalindskud	0	0	48.933	48.933
Anden regulering	0	0	12.640	12.640
Overført fra resultatdisponering	0	280.379	206	280.585
Egenkapital 31. december 2014	1.736.000	3.768.912	4.317.323	9.822.235

Anden regulering omfatter egenkapitalbevægelser i datterselskaber vedr. regulering af renteswaps samt nettoeffekt vedrørende korrektion til tidligere år i datterselskab.

NOTER

tkr.

Note 1 Nettoomsætning

Koncern

	2015	2014
Varme	3.320.130	3.280.195
Spildevand	794.771	634.350
El	277.911	464.954
Vand	473.926	467.247
Rensning	114.348	195.002
Bygas	138.518	135.516
Fjernkøling	34.895	29.977
Drifts-, vedligeholdelses-, administrations- og anlægsudgifter	12.035	45.941
Øvrig omsætning	76.264	62.176
	5.242.798	5.315.358

Øvrig omsætning består primært af salg af el, gas og varme fra BIOFOS-koncernen samt kommunale vejbidrag i spildevandskoncernen.

Note 2 Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter består primært af tilslutningsafgifter, værdiregulering af finansielle instrumenter, restancegebyrer og andre afledte indtægter fra forbrugsafregning.

Note 3 Personaleomkostninger

Koncern

Modervirksomhed

	2015	2014	2015	2014
Gager og lønninger	652.107	574.884	625	641
- Heraf aktiveret på investeringsprojekter	-192.291	-103.860	0	0
Pensioner	78.927	59.916	0	0
Andre omkostninger til social sikring	4.601	-7.570	0	0
Øvrige personaleomkostninger	34.652	39.210	0	0
	577.996	562.580	625	641
Gennemsnitlig antal medarbejdere	1.201	1.118	0	0
Heraf udgør vederlag til direktion og bestyrelse:				
Direktion	5.036	4.690	0	0
Bestyrelse	2.525	2.574	625	641
	7.561	7.264	625	641

Herudover har koncernen afholdt omkostninger på i alt 39 tkr. (2014: 77 tkr.) relateret til bestyrelsens virke.

tkr.

■ Note 4 Af- og nedskrivninger

	Koncern	
	2015	2014
Immaterielle anlægsaktiver	115.352	182.480
Materielle anlægsaktiver	1.072.054	1.183.309
	1.187.406	1.365.789

■ Note 5 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

	Modervirksomhed	
	2015	2014
Kostpris 1. januar	5.433.127	3.940.583
Tilgang	173.933	1.492.544
Afgang	0	0
Kostpris 31. december	5.607.060	5.433.127
Værdireguleringer 1. januar	3.486.198	3.268.862
Årets resultat efter skat i dattervirksomheder	284.492	-110.866
Opskrivning af aktier til indre værdi i forlængelse af fusion	0	278.001
Minoritetsaktionærs andel af værdi af kapitalindskud i datter virksomheder	-16.753	-17.831
Andel af regulering vedr. resultatandel mv.	14.975	68.032
Værdireguleringer 31. december	3.768.912	3.486.198
Regnskabsmæssig værdi 31. december	9.375.972	8.919.325

Navn og hjemsted	Ejerandel	Selskabskapital	Årets resultat efter skat	Egenkapital
HOFOR Fjernvarme P/S, København	100%	500.000	215.123	2.433.537
HOFOR Bygas P/S, København	100%	19.000	56.366	667.172
HOFOR Holding A/S, København	100%	888.000	42.462	6.309.349
			313.951	9.410.058
Eliminering af intern avance på investeringsprojekter			-29.459	-34.086
			284.492	9.375.972

■ Note 6 Finansielle indtægter

	Koncern		Modervirksomhed	
	2015	2014	2015	2014
Renteindtægter, tilknyttede virksomheder	0	0	10.767	8.155
Valutakursreguleringer	2.405	1.956	0	0
Andre finansielle indtægter	5.320	11.318	1.575	189
	7.725	13.274	12.342	8.344

tkr.

■ Note 7 Finansielle omkostninger

	Koncern		Modervirksomhed	
	2015	2014	2015	2014
Renter, kreditinstitutter	134.404	151.369	0	0
Renter, tilknyttede virksomheder	0	0	9.709	3.677
Valutakursreguleringer	5.277	2.325	0	0
Kursregulering værdipapirer	4.868	0	4.868	0
Andre finansielle omkostninger	49.262	33.182	1.876	18
	193.811	186.875	16.453	3.695

■ Note 8 Skat af årets resultat

	Koncern	
	2015	2014
Skat af årets resultat	-1.882	-1.583
Årets regulering af udskudt skat	54	1.785
Regulering af udskudt skat vedrørende tidligere år	-74	-857
Regulering af aktuel skat vedr. tidligere år	90	-8.539
	-1.812	-9.194

■ Note 9 Immaterielle anlægsaktiver

	Koncern						
	System-udvikling	Takst-rettigheder	Kapacitets-rettigheder	CO ₂ -kvoter	Goodwill	Anlæg under udførelse	I alt
Kostpris 1. januar	86.968	712.406	357.178	49.126	118.551	11.154	1.335.383
Tilgang/regulering ved køb af aktivitet/fusion	0	0	0	0	0	0	0
Tilgang	1.979	257.914	0	24.641	11.798	963	297.295
Overført fra anlæg under udførelse	10.802	0	0	0	0	-10.802	0
Afgang	0	-6.558	0	0	0	-227	-6.785
Kostpris 31. december	99.749	963.762	357.178	73.767	130.349	1.088	1.625.893
Af- og nedskrivninger 1. januar	39.367	385.925	93.303	42.866	4.029	0	565.490
Regulering ved køb af aktivitet/fusion	0	0	0	0	0	0	0
Årets afskrivninger	11.669	39.637	28.360	30.472	5.214	0	115.352
Tilbageførsel af afskrivninger på afhændede aktiver	0	-606	0	0	0	0	-606
Af- og nedskrivninger 31. december	51.036	424.956	121.663	73.338	9.243	0	680.235
Regnskabsmæssig værdi 31. december	48.713	538.806	235.515	429	121.106	1.088	945.657

tkr.

■ Note 10 Materielle anlægsaktiver

Koncern

Modersvirksomhed

	Grunde	Teknisk anlæg og maskiner	Driftsmateriel og inventar	Leasing- anlæg	Anlæg under udførelse	I alt	Grunde
Kostpris 1. januar	1.681.180	24.483.376	263.456	419.385	1.342.354	28.189.751	8.400
Reklassifikation mellem kategorier	0	-67.092	67.092	0	0	0	0
Tilgang	5.627	960	18.139	0	1.874.682	1.899.408	0
Overført fra anlæg under udførelse	59.865	1.211.986	44.362	0	-1.316.213	0	0
Afgang	-5.549	-139	-3.728	0	-82.528	-91.944	0
Kostpris 31. december	1.741.123	25.629.091	389.322	419.385	1.818.294	29.997.215	8.400
Opskrivninger 1. januar	210.807	1.413.136	1.373	0	0	1.625.316	0
Tilgang ved køb af aktivitet/fusion mv.	0	0	0	0	0	0	0
Tilgang	0	0	0	0	0	0	0
Afgang	0	0	-43	0	0	-43	0
Opskrivninger 31. december	210.807	1.413.136	1.330	0	0	1.625.273	0
Af- og nedskrivninger 1. januar	424.526	5.196.484	169.093	27.959	0	5.818.062	0
Reklassifikation mellem kategorier	0	-2.091	2.091	0	0	0	0
Årets afskrivninger	30.945	988.316	24.834	27.959	0	1.072.054	0
Tilbageførsel af afskrivninger på afhændede aktiver	0	0	-3.339	0	0	-3.339	0
Af- og nedskrivninger 31. december	455.471	6.182.709	192.679	55.918	0	6.886.777	0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.496.459	20.859.518	197.974	363.467	1.818.294	24.735.711	8.400

■ Note 11 Andre kapitalandele og værdipapirer

Koncern

	2015	2014
Kostpris 1. januar	865	365
Regulering af kostpris	0	500
Tilgang	0	0
Afgang	-525	0
Kostpris 31. december	340	865
Værdireguleringer 1. januar	0	0
Årets værdiregulering	0	0
Afgang	0	0
Værdireguleringer 31. december	0	0
Regnskabsmæssig værdi 31. december	340	865

tkr.

■ Note 12 Tilgodehavende tilslutningsbidrag

Koncern

	2015	2014
Kostpris 1. januar	7.059	7.765
Tilgang	0	0
Afgang	-706	-706
Kostpris 31. december	6.353	7.059
Regnskabsmæssig værdi 31. december	6.353	7.059

■ Note 13 Andre tilgodehavender

Koncern

	2015	2014
Kostpris 1. januar	26.819	29.393
Tilgang	0	2.050
Afgang	-1.585	-4.624
Kostpris 31. december	25.234	26.819
Regnskabsmæssig værdi pr. 31. december	25.234	26.819

Andre tilgodehavender under finansielle anlægsaktiver omfatter primært gældsbreve til Albertslund og Rødovre Kommune i forbindelse med stiftelse af selskaber.

■ Note 14 Deposita

Koncern

Modervirksomhed

	2015	2014	2015	2014
Kostpris 1. januar	18.503	20.734	18.503	18.503
Tilgang	464	0	464	0
Afgang	0	-2.231		0
Kostpris 31. december	18.967	18.503	18.967	18.503
Regnskabsmæssig værdi 31. december	18.967	18.503	18.967	18.503

tkr.

Note 15 Igangværende arbejder for fremmed regning**Koncern**

	2015	2014
Igangværender arbejder, salgspris	8.047	3.756
Igangværender arbejder, a contofaktureret	-5.989	-5.368
	2.058	-1.612

Indregnet således i balancen:

Igangværende arbejder for fremmed regning under aktiver	6.792	1.285
Modtagne forudbetalinger under passiver	-4.734	-2.897
	2.058	-1.612

Note 16 Underdækning**Koncern**

	2015	2014
Underdækning, der forfalder inden for 1 år	35.916	32.702
Underdækning, der forfalder mellem 1 og 5 år	39.174	56.207
Underdækning, der forfalder efter 5 år	0	3.152
	75.090	92.061

Note 17 Andre tilgodehavender

Andre tilgodehavender består primært af tilgodehavender vedrørende moms og afgifter, tilslutningsbidrag, årsregulering af varmesalg samt regulering til dagsværdi af afledte finansielle instrumenter.

Note 18 Periodeafgrænsningsposter (aktiv)

Periodeafgrænsningsposter består primært af forudbetalte pensioner og sundhedssikring, forudbetalte huslejer samt omkostninger vedrørende finansielle instrumenter.

Note 19 Egenkapital

Selskabskapitalen udgør nominelt 1.736.000 tkr., som er fordelt i aktier á 1.000 eller multipla heraf.

Selskabskapitalen har udviklet sig således:

	2015	2014	2013	2012	2011
Selskabskapital 1. januar	1.736.000	1.500.500	1.500.500	1.500.500	1.500.500
Tilgang i året	0	235.500	0	0	0
Afgang i året	0	0	0	0	0
Selskabskapital 31. december	1.736.000	1.736.000	1.500.500	1.500.500	1.500.500

tkr.

Note 20 Andre hensatte forpligtelser**Koncern**

	2015	2014
Pensionsforpligtelser	15.710	17.205
Medfinansieringsprojekter	372.196	120.230
Forpligtelser vedrørende askedepot	5.583	5.352
Oprydningsforpligtelse Amagerværket	162.600	162.600
Earn Out forpligtelser vedrørende vindmøller	36.971	60.482
Genetableringsforpligtelse vedrørende vindmøller	4.000	4.000
	597.060	369.869

Note 21 Langfristede gældsforpligtelser**Koncern**

	2015	2014
Gældsforpligtelser, der forfalder efter 5 år		
Gæld til realkreditinstitutter	389.063	89.933
Kreditinstitutter i øvrigt	7.431.795	2.083.522
Modtagne forudbetalinger fra kunder	258.927	290.954
Overdækning	0	20.158
	8.079.785	2.484.567

Gældsforpligtelser, der forfalder mellem 1 og 5 år

Gæld til realkreditinstitutter	125.640	38.608
Kreditinstitutter i øvrigt	2.014.527	2.377.916
Modtagne forudbetalinger fra kunder	128.128	128.133
Overdækning	136.057	225.723
	2.404.352	2.770.380

Langfristede gældsforpligtelser i alt**10.484.137****5.254.947**

Gældsforpligtelser, der forfalder indenfor 1 år

Gæld til realkreditinstitutter	31.248	9.537
Kreditinstitutter i øvrigt	782.871	5.391.942
Modtagne forudbetalinger fra kunder	32.032	32.032
Overdækning	275.329	333.379
	1.121.480	5.766.890

Note 22 Periodeafgrænsningsposter (passiv)

Posten omfatter primært forudbetalte investeringsbidrag og modtagne betalinger vedrørende finansiering af reinvesteringer.

tkr.

■ Note 23 Eventualaktiver/forpligtelser

Eventualforpligtelser

HOFOR er forpligtet til at foretage reetablering, når vindmøller ikke længere anvendes. Det er HOFORs vurdering, at omkostninger til nedtagelse og reetablering opvejes af indtægter ved salg af vindmøllerne (skrotpris), hvorfor der ikke er hensat hertil i regnskabet, bortset fra 4.000 tkr. vedrørende reetablering af en vold på Prøvestenen.

Koncernen hæfter for cashpool-aftale indgået med Danske Bank og Nykredit. Maksimum for cashpool-ordningerne udgør 400 mio. kr.

Øvrige eventualforpligtelser mv.:

	2015	2014
Koncern har huslejeforpligtelser på i alt	267 mio. kr.	295 mio. kr.

HOFOR A/S' eventualforpligtelse til rådighedsløn for tjenestemænd udlånt til selskabet fra Københavns Kommune udgør

245 mio. kr.	263 mio. kr.
--------------	--------------

HOFOR har indgået serviceaftaler vedrørende vindmøllerne i Billund og på Lolland. Aftalerne løber over 15 år.

HOFOR har indgået en serviceaftale vedrørende vindmøllerne på Prøvestenen. Aftalen løber over 10 år.

Vedrørende en enkelt vindmølle er der indgået en jordlejeaftale, der løber i 25 år. Der sker årlig afregning beregnet som en andel af produktionen.

15 af koncernens vandsektorselskaber har modtaget en afgørelse fra SKAT, hvor SKAT afviser de af selskabernes anvendte myndighedsfastsatte standardpriser som udtryk for anlægsaktivernes skattemæssige indgangsværdier. SKAT har lagt til grund, at de skattemæssige indgangsværdier skal beregnes skønsmæssigt ud fra en tillempet DCF-model. Principperne herfor har SKAT beskrevet i en vejledning offentliggjort den 10. juni 2011. Det er SKAT's vurdering, at de skattemæssige indgangsværdier på anlægsaktiverne er betydeligt lavere end de myndighedsfastsatte standardpriser. Selskaberne, samt branchen i øvrigt, er uenig i SKAT's afgørelser, hvorfor disse er påklaget til Landsskatteretten. Landsskatteretten har i kendelser af 26. juni 2014 afsagt de første domme vedrørende problemstillingen og disse er i overvejende grad faldet ud til SKAT's fordel. Afgørelserne er anket, idet branchen er af den opfattelse, at de ikke er i overensstemmelse med lovens ordlyd samt intentionerne med Vandsektorloven.

I ovennævnte kendelser anfægtede Landsskatteretten SKAT's konkrete anvendelse af værdiansættelsesmodel, hvorfor der fortsat er væsentlig usikkerhed forbundet med SKAT's ansættelse af de skattemæssige indgangsværdier, samt den deraf afledte udskudte skatteforpligtelse. Såfremt sagerne i de civile domstole helt skulle falde ud til SKAT's fordel, vil der skulle indregnes en udskudt skat i niveauet 1.025 mio. kr., der modsvares af en opkrævningsret i samme niveau før tilbagediskontering.

Betalbare indkomstskatter er i henhold til indtægtsreguleringen for vandselskaber en omkostning, der kan tillægges vandselskabernes priser krone for krone. En evt. udskudt skat vil derfor blive til en opkrævningsret hos selskabernes kunder på det tidspunkt, hvor den bliver til en betalbar skat. Den udskudte skat modsvares derfor i nominal værdi af en opkrævningsret.

På baggrund heraf samt den betydelige usikkerhed, der er omkring de faktiske beløbsstørrelser, er den udskudte skatteforpligtelse og tilhørende opkrævningsret hos kunderne ikke indregnet.

Koncernens aktieselskaber er sambeskattede. De af koncernens selskaber, der ikke er ejet 100 pct., hæfter alene begrænset og subsidiært for danske selskabsskatter. De 100 pct. ejede selskaber hæfter ubegrænset og solidarisk for danske selskabsskatter.

Koncernens datterselskaber hæfter solidarisk for fællesregistrering af moms, med undtagelse af:

- HOFOR Holding A/S
- HOFOR Spildevand Holding A/S
- HOFOR Vand Holding A/S
- BIOFOS Holding A/S samt underliggende datterselskaber

Koncernen er part i enkelte løbende retssager og tvister i tilknytning til driften. Det er ledelsens opfattelse, at udfaldet af disse retssager ikke vil påvirke koncernens finansielle stilling ud over de tilgodehavender og forpligtelser, der er indregnet i balancen pr. 31. december 2015.

■ Note 24 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser

Til sikkerhed for gæld i realkreditinstitutter, 131 mio. kr., er der givet pant i ejendom med tilhørende anlæg, maskiner og netaktiver, hvis regnskabsmæssige værdi pr. 31. december 2015 udgør 481,2 mio. kr.

tkr.

Note 25 Nærtstående parter

HOFOR Forsyning Holding P/S' nærtstående parter omfatter følgende:

Bestemmende indflydelse

Københavns Kommune. Grundlaget er eneejerskab af HOFOR Forsyning Holding P/S

Øvrige nærtstående parter, som virksomheden har haft transaktioner med

HOFOR Holding A/S og HOFOR A/S

Transaktioner med nærtstående parter

Transaktionerne omfatter:

- Administration og bemanning

Note 26 Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor

	Koncern		Modervirksomhed	
	2015	2014	2015	2014
Samlet honorar	6.011	5.035	154	158
<i>Kan specificeres således</i>				
Honorar vedrørende lovpligtig revision	2.553	2.584	154	158
Erklæringsopgaver med sikkerhed	1.294	856	0	0
Skatterådgivning	1.075	495	0	0
Andre ydelser	1.089	1.100	0	0
	6.011	5.035	154	158

Note 27 Kapitalberedskabet

HOFOR Vand København A/S og HOFOR Spildevand København A/S refinansierede i 2015 det obligationslån i KommuneKredit, som selskaberne havde optaget i 2008 til indfrielse af tidligere gældsbeholdninger til Københavns Kommune. Der er tale om et lån på 4,8 mia. kr., som er refinansieret i KommuneKredit med et stående lån med forfald i 2025. HOFOR Holding A/S har i 2015 overtaget lånet. Til gengæld har HOFOR Vand København A/S og HOFOR Spildevand København A/S optaget et internt lån hos HOFOR Holding A/S på samme betingelser, som HOFOR Vand Holding A/S og HOFOR Spildevand København A/S' lån i KommuneKredit. Renterne på lånet kan med den nuværende lovgivning ikke indregnes i taksterne. Derved opstår der løbende et særligt finansieringsbehov. Københavns Kommune har givet tilsagn om at ville indskyde kapital i HOFOR Vand København A/S og HOFOR Spildevand København A/S for at sikre, at selskaberne er i stand til at betale renter på lånet. Indskuddet kan maksimalt udgøre renteudgifterne ved det lånekonverterede gældsbrev.

Note 28 Forrentning af indskudskapital

HOFOR Fjernvarme P/S har i 2006 fremsendt en ansøgning til Energitilsynet om regulatorisk forrentning af indskudskapitalen på tidspunktet for implementering af den nuværende varmforsyningslov i 1981. Hvis HOFOR Fjernvarme P/S får medhold i ansøgningen, vil dette medføre mulighed for at indregne forrentning i varmepriserne. En anden varmforsyningsvirksomhed har modtaget en afgørelse hvor forrentning af indskudskapital tillades, hvilket understøtter HOFOR Fjernvarme P/S' ansøgning. HOFOR Fjernvarme P/S forventer en afgørelse på sagen fra Energitilsynet i 2015. Afgørelsen kan have væsentlig indvirkning på værdiansættelsen af selskabets materielle anlægsaktiver og kan påvirke størrelsen af den regnskabsmæssige egenkapital.

tkr.

■ Note 29 Pengestrøm fra primært drift før ændringer i driftskapital

Koncern

	2015	2014
Primært resultat	523.106	64.243
<i>Regulering af ikke-likvide driftsposter m.v.</i>		
Afskrivninger	1.187.406	1.365.789
Øvrige	214.880	24.279
	1.925.392	1.454.311

■ Note 30 Ændring af driftskapital

Koncern

	2015	2014
Ændring i varebeholdninger	-60.088	37.648
Ændring i tilgodehavender	36.918	-251.492
Ændring i leverandører og anden gæld	140.204	66.275
	117.034	-147.569

HOFOR A/S

Ørestads Boulevard 35

2300 København S

telefon 3395 3395

www.hofor.dk

